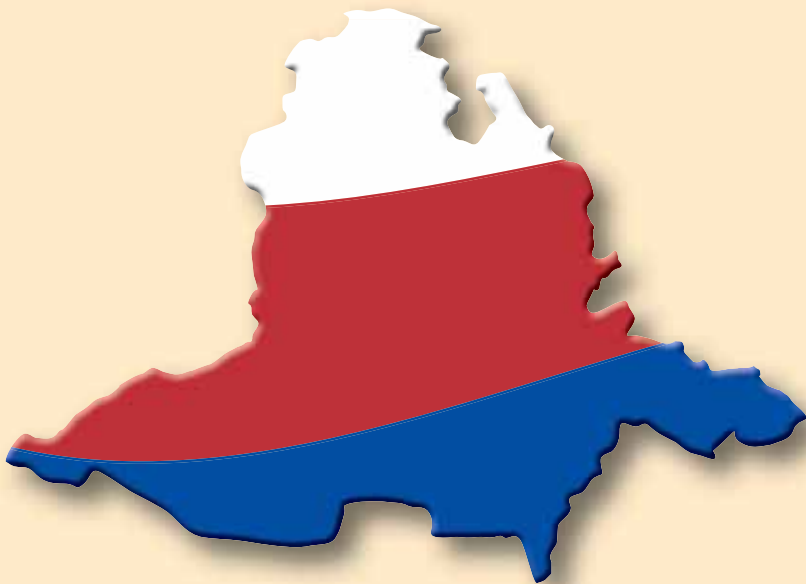

SBORNÍK PŘEDNÁŠEK ROLE REGIONŮ VE 3. TISÍCLETÍ

Vytvoření a prezentace série přednášek
v rámci projektu: Role regionů ve 3. tisíciletí, CZ0294

EVROPSKÁ UNIE
Evropský fond pro
regionální rozvoj

EVROPSKÁ OPERAČNÍ PROGRAMOVÁ LOM
OPERAČNÍ PROGRAMOVÁ LOM
OPERAČNÍ PROGRAMOVÁ LOM

SBORNÍK PŘEDNÁŠEK ROLE REGIONŮ VE 3. TISÍCLETÍ

Vytvoření a prezentace série přednášek v rámci projektu:
Role regionů ve 3. tisíciletí, CZ0294

EVROPSKÁ UNIE
Evropský fond pro
regionální rozvoj

KOOPERACI REGIONÁLNÍ CH. ÚPRAVEN
AUSTRIAN REGIONAL DEVELOPMENT COOPERATION
ZUSAMMENARBEITUNG REGIONALEN ENTWICKLUNGSSACHEN

SBORNÍK PŘEDNÁŠEK ROLE REGIONŮ VE 3. TISÍCLETÍ

Vytvoření a prezentace série přednášek v rámci projektu:
Role regionů ve 3. tisíciletí, CZ0294

*Sborník textů z referátů
přednesených na čtyřech mezinárodních seminářích
ve dnech: 25. 2. 2014, 25. 3. 2014, 29. 4. 2014, 27. 5. 2014*

K vydání připravil: Ing. Milan Venclík, MBA

Publikaci připravil k vydání Nadační fond VRANOV

EVROPSKÁ UNIE
Evropský fond pro
regionální rozvoj

KORFON FANUTONIAL OD OPORETON
AUSTRIA - REGION REPUBLIC OF AUSTRIA
Landesentwicklungsfonds - Regional Development Fund

K vydání připravil: Ing. Milan Venclík, MBA.

Publikaci připravil k vydání Nadační fond VRANOV.

Úvodní slovo: Ing. Milan Venclík, MBA.

Za jazykovou úpravu odpovídají autoři přednášek.

Závěrečné slovo: Ing. Milan Venclík, MBA.

Překlad: Mgr. Martina Komendová.

Vydání: první.

Obálka a grafická úprava: KAP CZ, s.r.o., Cupáková 6, 621 00 Brno, www.kapcz.cz.

Podpořeno grantem: Fond malých projektů Jižní Morava-Dolní Rakousko, reg. č. CZ0294.
V rámci programu Cíl 3 – Evropská územní spolupráce.

ISBN 978-80-905683-1-0

Úvod (<i>Milan Venclík</i>)	7
Pozvánka na přednášku	9
1. Státoprávní uspořádání veřejné správy České republiky a Rakouska v následné vazbě na Jihomoravský kraj a dolnorakouskou vládu	10
1.1. Funkce státu (<i>Milan Venclík</i>)	11
1.2. Uspořádání veřejné správy v České republice a Rakousku	16
1.2.1. Uspořádání veřejné správy v České republice (<i>Milan Venclík</i>)	16
1.2.2. Problémové aspekty smíšeného modelu územní veřejné správy v ČR (<i>David Vávra</i>).....	21
1.2.3. Uspořádání veřejné správy v Rakousku (<i>Josef Tatzberg</i>)	28
1.3. Funkce a pravomoci veřejné správy na regionální úrovni v ČR a Dolním Rakousku.....	33
1.3.1. Funkce a pravomoci veřejné správy v Dolním Rakousku (<i>Josef Tatzberg</i>)	33
1.3.2. Funkce a pravomoci veřejné správy na regionální úrovni v ČR (<i>Milan Venclík</i>)	42
Pozvánka na přednášku	45
2. Základní sociálně politické údaje České republiky a Rakouska	46
2.1. Demografické porovnání ČR a AT a porovnání na regionální úrovni (<i>Mirka Wildmannová</i>)	47
2.2. Porovnání toku veřejných financí v ČR a AT a porovnání na regionální úrovni	53
2.3. Porovnání struktury volebních výsledků v ČR a AT a porovnání na regionální úrovni	59

Pozvánka na přednášku	66
3. Hlavní úlohy státu České republiky a Rakouska v následné vazbě na Jihomoravský kraj a dolnorakouskou vládu	67
3.1. Koncepte školství v ČR a AT a porovnání na regionální úrovni	68
3.1.1. Koncepte školství v ČR (<i>Milan Venclík</i>)	68
3.1.2. Koncepte školství v ČR a AT a porovnání na regionální úrovni (<i>Josef Tatzberg</i>)	74
3.2. Koncepte zdravotnictví v ČR a AT a porovnání na regionální úrovni (<i>Mirka Wildmannová</i>)	80
3.3. Koncepte sociálního systému v ČR a AT a porovnání na regionální úrovni	88
3.3.1. Koncepte a struktura sociálního systému ČR A JMK (<i>Milan Venclík</i>)	88
3.3.2. Koncepte a struktura sociálního systému Rakouska a Dolního Rakouska (<i>Josef Tatzberg</i>)	95
Pozvánka na přednášku	99
4. Základní ekonomicko-sociální parametry České republiky a Rakouska v následné vazbě na Jihomoravský kraj a dolnorakouskou vládu	100
4.1. Koncepte/struktura podnikatelské samosprávy v ČR a AT a porovnání na regionální úrovni	101
4.1.1. Koncepte a struktura podnikatelské samosprávy v ČR (<i>Milan Venclík</i>)	101
4.1.2. Koncepte a struktura podnikatelské samosprávy v Rakousku (<i>Josef Tatzberg</i>)	106
4.2. Porovnání příjmů (výše a struktury) a výdajů státního a regionálního rozpočtu (ČR a AT, JMK a DR) (<i>Milan Venclík, Josef Tatzberg</i>)	111
4.3. Problém nezaměstnanosti v ČR a AT a porovnání na regionální úrovni (<i>Mirka Wildmannová</i>)	127
Závěr (<i>Milan Venclík</i>)	136

Úvod

Žijeme na Jižní Moravě. Naše minulost je tedy po mnoho staletí s tímto územím bytostně spojená. Pokud jsme se zde narodili, cítíme většinou sounáležitost k tomuto území a zakořenění v bohaté kultuře tohoto regionu.

Vnímáme a známe pestrou historii tohoto kraje, která byla vždy spojena s Evropskou kulturou. Lidé žijící na tomto území byli touto kulturou ovlivněni, ale také soustavně tuto kulturu ovlivňovali a obohacovali.

Osobní, ekonomická i politická propojení širšího území obzvláště spojení s Vídní, zde v minulosti prokazatelně existovalo. Toto území bylo strategické a unikátní. Jednalo se totiž o:

- komunikační a ekonomickou cestou, která spojovala jih a sever Evropy, prostřednictvím Moravské brány
- ale i první zásadní obrannou linií před útoky z východu

Stalo se přirozeným centrem obchodu a průmyslu pro tuto oblast. Setkávala se zde ekonomika, tvůrčí činnost i jednotlivé kultury, které si předávaly zkušenosti a jejich spolupráce přinášela všem všeobecný i osobní prospěch.

Na území Brna a jeho širokého okolí docházelo k rozkvětu díky sounáležitosti českého, německého a židovského živlu.

Základní zlom pro toto území nastal v roce 1938 a 1945, kdy větší část židovské a německé populace byla odsunuta. Byla to jistě obrovská tragédie pro jednotlivé lidi, kterých se to dotklo, ale v zásadě největší tragédií se tento děj stal pro rozvoj tohoto území.

Byli vyhnáni schopní pracovníci a většinou majetní lidé, kteří tvořili místní elity v různých sociálních vrstvách.

Díky roku 1918 a roku 1945, se vytvořily nové hranice v Evropě, které se staly v ČR po roce 1948 nepropustné.

Moje generace ztratila pojetí o skutečnosti, že v minulosti, zde žádné hranice nebyly a území na jihu Jižní Moravy tvořily jednotný logický celek s dnešním Dolním Rakouskem a dalšími přilehlými územími. A i když jsem od svých rodičů vždy slyšel, o této skutečnosti, téměř 33 let mého života se jednalo o území za ostatným drátem napuštěným elektrickým proudem.

Volný pohyb v tomto pásmu znamenal smrt.

A i dnes po dvaceti pěti létech, když jezdím do Rakouska, cítím tuto hranici. Moje generace již pravý pocit celistvosti tohoto území nezažije, tak jak ji vnímali naši předci, kteří chodili na vandr do Vídně. Doufám, že moje děti již zase nepochopí mé pocity, na dnes již jen formálních hranicích.

Přitom do roku 1918 jsme byli politicky jedna země se stejnou legislativou a vedením. Po tomto roce se politické cesty ČR a Rakouska rozešly. Obě země prošly složitými politickými i ekonomickými procesy. Obě pak byly zabrání nacisty a zabrání komunisty.

Rakousko bylo šťastnější a v roce 1956 se z této sovětské okupace vymanilo. Nám to trvalo o 33 let déle. Ale i my jsme se v roce 1989 dočkali. I u nás nastal proces svobody se všemi jeho výhodami a nevýhodami.

Již dvacet pět let fungujeme jako svobodný stát. Obě země dnes mají k sobě opět o něco blíže, neboť jsou členy EU.

Lidé by měli mít zájem navazovat kontakty a začít opět spolupracovat, neboť obě země jsou v podstatě malé a v souvislosti s ději, které nastaly po rozpadu monarchie, je dnes možno (dnes již s chladnou hlavou) vážně pochybovat o výhodnosti tohoto procesu pro jednotlivé vzniklé země.

Z těchto procesů vytěžily politický a ekonomický prospěch mocnosti, nikoliv tyto malé státy. Aby mohly nastat nové procesy, je třeba začít se vzájemně chápat, pochopit na jakých principech dnes fungují oba státy, hledat co nás spojuje a rozděluje a jaká je skutečná situace v oblasti:

- Politické
- Ekonomické
- Sociální
- Industriální
- Demografické
- A v dalších oblastech

Proto vznikl cyklus níže uvedených přednášek, který si vzal za základní cíl porovnat základní data v obou regionech a popsat případné shody a rozdíly. S cílem vzájemného pochopení ale i poučení.

Milan Venclík, Brno, červenec – 2014

Pozvánka

**Přednáška v rámci projektu:
Role regionů ve 3. tisíciletí, CZ0294**

**„Státoprávní uspořádání veřejné správy České republiky
a Rakouska v následné vazbě na Jihomoravský kraj
a dolnorakouskou vládu.“**

- Funkce státu
- Uspořádání veřejné správy v České republice a Rakousku
- Funkce a pravomoci veřejné správy na regionální úrovni v ČR a Dolním Rakousku

V rámci přednášky vystoupí:

- **Josef Tatzberg** (*starosta obce Wilfersdorf*)
- **Ing. Milan Venclík, MBA** (*SVŠE Znojmo*)
- **Mgr. David Vávra** (*kancelář ombudsmana*)

**V úterý 25. 2. 2014 v 17 hodin.
Přednáškový sál č. 037, Krajský úřad Jihomoravského kraje,
Žerotínovo nám. 3, Brno**

1. Státoprávní uspořádání veřejné správy České republiky a Rakouska v následné vazbě na Jihomoravský kraj a dolnorakouskou vládu

1.1. Funkce státu

(Milan Venclík)

Základní teze funkčního státu:

- Funkční stát musí sloužit jeho obyvatelům!
- Obyvatelé se musí se státem ztotožnit!

Důvod vzniku státu

Abychom pochopili skutečný význam státu, začneme paradoxně z opačné strany. V současné době si většina obyvatel myslí, že stát nepotřebují, že je ve skutečnosti obtěžuje a mnohdy je to i pravda.

Proč si to mohou myslet?

- Protože je již v euro-americké zóně dlouho mír a nikdo nevráždí jejich rodiny a příbuzné.
- Protože je v euro-americké zóně neuvěřitelný ekonomický blahobyť, který generuje neoprávněné sociální výhody a plýtvání zdroji a to jak finančními, tak přírodními.

Stát má ve skutečnosti dvě funkce:

- Interní
- Externí

V interní funkci má udržet platnost základních pravidel, ke kterým společností vývojem a poznáním dospěla. Základní úkol:

- Nastavení práv a minimálních povinností pro každého občana.
- Zabezpečení maximální vymahatelnosti práva:
- Zabezpečení základních potřeb pro občana v sociální nouzi. (bydlení, jídlo, ošetření)

V externí funkci má primárně zabezpečit ochranu svých obyvatel. Tzn.:

- Právní
- Bezpečnostní
- Ekonomickou

Vzhledem k tomu, že tyto funkce dnes stát většinou neplní a v mnoha případech ve skutečnosti neoprávněně zasahuje do práv jednotlivce, nemá pro občana cenu. V mnoha případech dokonce dochází v rámci rádo by demokratickým procesům k absolutní diskriminaci menšin. Tzn. k vykořisťování lidí pracujících, bohatých a vzdělaných. Pro tyto lidi, ze kterých stát vymáhá neoprávněně i když zákonně prostředky se stává parazitem.

Na tento problém již v minulosti upozorňoval Aristoteles: „V případě demokratického zřízení, tak má vyjma majetkové nerovnosti platit rovnost, nebo dokonce i zvýhodňování bohatých. Velmi důležité je i zajistit a podporovat co nejsilnější střední třídu v obce, která má blahodárny vliv na stabilitu státních zřízení. Konflikt vždy hrozí z rozdílného postavení chudých a bohatých. De facto platí, že středně majetní nezávidí bohatým a zároveň nejsou jako oni arogantní a tedy tvoří nejlepší základ pro stabilní režim (i ten demokratický)“.

Základním problémem se v průběhu minulého století stal demokratický volební systém, který umožnil neodpovědným zájmovým skupinám v rámci volebního populismu zbořit všechny hodnoty, na kterých stojí každá fungující společnost.

Proto v Řecku fungoval systém, že Sněm disponoval nejen zákonodárnými, ale také výkonnými a soudními pravomocemi. Mohl využít i institutu tzv. ostrakismu pro vyhnání populárních politických osobností za hranice země na 10 let, což byla prevence před možným využitím jejich popularity ke svržení demokratického zřízení.

Platón ovšem považoval demokracii za druhý nejhorší systém: „občan žijící v demokracii směřuje své konání k dennímu potěšení, nechce uspokojování svých potřeb odkládat za žádnou cenu, ať by to bylo poznání, čest nebo bohatství. Ale tento princip svobody také přinese demokratickému zřízení konec. Ve společnosti totiž dochází k oslabení autority a vzrůstu anarchistických tendencí. Respekt a autorita se hroutí nejen v politické sféře, ale také v rodině, výchově, v oblasti mezilidských vztahů a dokonce i v poměru lidí ke zvířatům. Demokracie zaniká a rodí se nová forma zřízení – tyranie. Největší slabinou demokracie je to, že hlavní slovo a moc získává skupina demagogů – trubců. Ti totiž prezentují vůdčí elitu každé demokracie.

Avšak, aby trubci dosáhli svých toužených cílů, musí nejdříve na svou stranu přitáhnout hlas lidu.

Bohatí se začínají bát a instinktivně bránit, což způsobuje v lidu pocit ohrožení. Takže ten si zvolí ze svých dosavadních vůdců vyvoleného ochránce, který na sebe v pravý čas připoutá veškerou moc. Demokratický řád se tak vnitřní logikou změnil v tyranii, dle antických myslitelů, v nejhorší formu vlády.“

Definice státu

V současné době existuje velké množství definic státu. Pro potřeby této prezentace jsem použil definici Lincolna, která je dá se říci filozofická ale charakteristická pro nově vznikající systém a popisuje přesně, proč stát vzniká, kdo ho řídí a komu má sloužit.

Podle Lincolna lze stát charakterizovat jako „vládu lidu, lidem a pro lid“. Současně také uvádím definici Scrutona (1989), který definoval stát jako „sružení osob žijících na vymezené části zemského povrchu, právně organizované, personifikované a sružené tak, aby se mu dalo vládnout“.

Tato definice je již mnohem racionálnější, možná vypadá i vědecktěji, ale nepopisuje, proč stát vzniká, kdo ho řídí a komu má sloužit. Abychom mohli identifikovat konkrétní děje, musíme vždy analyzovat příčiny a následky. Pro úplnost uvádím i základní atributy nezávislého státu, aby stát mohl plnit své funkce a přebírat za ně i plnou odpovědnost.

Je zapotřebí opět upozornit na základní poučku teorie řízení, a sice že má-li mít někdo odpovědnost, musí mít i příslušné pravomoci.

Atributy suverénního nezávislého státu jsou:

- určité pokud možno přesně vymezené území
- trvale bydlící obyvatelstvo
- vládu (systém moci, která zabezpečuje výkon potřebných funkcí), organizaci obyvatelstva,
- disponující suverenitou (i personifikovanou)
- organizovanou (společnou) ekonomiku
- dopravní (komunikační) systém

- jednotná fiskální a měnová politika
- jednotná zahraniční politika
- jednotná a suverénní obranná politika
- mezinárodní uznání suverenity

Velmi jednoduše můžeme říci, že stát je útvar – společnost – korporace, se kterou se je ochotna ztotožnit určitá skupina lidí a je ochotna v zájmu své ochrany se vzdát některých svých práv aby je v jejich zájmu vykonával tento útvar.

Základ státního systému

Většina Ústav převzala základní principy z americké ústavy z roku 1787. Ústava rozdělila státní moc na zákonodárnou, výkonnou a soudní a stanovila hranice a pravomoci mezi nimi. Do Ústav demokratických zemí je zapracována Listina práv a svobod.

Většina současných ústav dělí moc následovně:

- **Moc zákonodárná** – tuto moc realizuje parlament. Parlament je složen ze dvou komor. Poslanecké sněmovny a senátu. Parlament generuje a schvaluje zákony. Parlament je volen občany ČR. Občané volí prostřednictvím politických stran.
- **Moc výkonná** – moc výkonnou vykonává vláda prostřednictvím jednotlivých ministerstev a tuto moc realizuje pomocí byrokratického aparátu – státní správy.
- **Moc soudní** – moc soudní vykonávají nezávislé soudy. Soudci jsou jmenováni prezidentem. Soudci jsou naprosto nezávislí a nepostižitelní.

Pokud nefunguje moc soudní, je celý systém nestabilní! Jeden ze základních pilířů smyslu existence státu je vymahatelnost práva!

Závěrem můžeme konstatovat, že stát tvoří určitá množina obyvatel, kteří se ztotožňují s daným územím a tímto útvarem, má-li systém být funkční.

Obyvatelé očekávají od státu, že je zde k jejich prospěchu a že jim má sloužit!

Aby byl stát funkční a mohl dlouhodobě úspěšně fungovat, musí platit následující teze:

- Lidé musí být se státem ztotožnění
- Stát musí plnit očekávání svých obyvatel – musí jim sloužit
- Lidé musí být ochotni za tuto službu státu platit – formou daní
- Lidé musí mít zájem a být ochotni se aktivně nebo pasivně se podílet na fungování státu
- Lidé musí mít zájem provádět kontrolu fungování státu a jeho výkonných orgánů
- Lidé musí umět vybrat management
- Lidé musí umět úkolovat management
- Lidé musí věřit managementu – vládě
- Lidé musí být ochotni stát bránit

Další povinnosti státu

• Nutnost definování závazných dlouhodobých koncepcí a strategií

Každý systém, má-li přežít, musí mít stanoveny cíle, ke kterým směřuje. Musí vyjít z reálné situace, ve které se nachází, musí umět stanovit cíle a potom zvolit strategii, kterou se k cílům, dostane. S těmito cíli se musí ztotožnit vláda, občané i politické strany. Koncepce musí mít dlouhodobý charakter a musí s nimi panovat většinová shoda. Strategie musí být stanovena ve všech rezortech. Aby systém fungoval, mohou se podle změny jednotlivých vládních garnitur měnit parametry, ale ne směr. A ani parametry by neměly být měněny často. Zásadně nesmí být měněny tak aby ohrozily systém.

• Ochrana hospodářských zájmů země

Bez ochrany svých zájmů nemůže existovat žádný systém. V době celosvětové globalizace je to základní otázka bytí a nebytí. ČR musí být samozřejmě zapojena do celosvětové dělby práce. Zvláště v situaci, kdy po roce 1989 mnohdy zbytečně špatnou privatizací přišla o zajímavé výrobní programy.

Na druhé straně v době absolutní mobility kapitálu, by měla podporovat výroby, které jsou dlouhodobě navázané na dané území. Chránit vlastní kapitál, podporovat zahraniční investory, kteří se ztotožnili s jejím územím, což znamená, že zisky reinvestují v tomto území a vytvářejí dlouhodobé pracovní příležitosti.

• A další.

1.2. Uspořádání veřejné správy v České republice a Rakousku

1.2.1. Uspořádání veřejné správy v České republice

(Milan Venclík)

Organizace orgánů státu v daném území

Z hlediska teorie organizace veřejné správy jsou rozlišováni přímí a nepřímí vykonavatelé státní správy:

1. Přímí vykonavatelé (orgány státu a správní úřady, jako organizační složky státu)

- vláda
- ministerstvo
- ústřední správní úřad (řízený vládou); jmenovaný kompetenčním zákonem jako „další ústřední orgán státní správy“
- jiný správní úřad (řízený přísl. ministerstvem); nejmenovaný kompetenčním zákonem
- odborný správní úřad
- veřejný ozbrojený/neozbrojený sbor
- hlava státu
- nezávislý správní úřad

2. Nepřímí vykonavatelé

- obecní/městský úřad, resp. úřad městské části/obvodu
- pověřený obecní úřad
- obecní úřad s rozšířenou působností
- krajský úřad
- zvláštní orgán obce/kraje

Za nedostatek ústřední státní správy lze označit nejednotnou organizaci jim podřízených útvarů v území.

Existují dva typy úřadů, které mají určitý vztah k území – v podmínkách smíšeného modelu jsou projevem vertikální dekoncentrace:

- První vytváří (může vytvářet) územní složky (organizační útvary nebo jednotky, tzv. dekoncentráty) vnitřním předpisem. Tyto pak nejsou nadány vlastní právní subjektivitou, tzn., vystupují pod hlavičkou „mateřského“ úřadu.
- Druhý má stanovenou územní působnost zákonem, tento vykonavatel pak většinou v území vystupuje jako fakticky samostatný správní úřad.

Územní veřejná správa

V České republice existuje dvouступňový systém územní samosprávy. V Ústavě České republiky je zakotveno členění České republiky na základní a vyšší územní samosprávné celky. Základní územní samosprávné celky představují obce, vyšší územní samosprávné celky pak kraje. U územní samosprávy se nejedná o hierarchickou strukturu, resp. o nadřízenost a podřízenost, neboť každý územní samosprávný celek má své samostatné kompetence, do kterých jiný územní samosprávný celek nemůže zasahovat.

Veřejná správa v České republice je vykonávána:

- státem (státní správa)
- územně příslušnými samosprávnými územními celky (samospráva – obce a kraje).

Nejvyšší úřad státní správy České republiky je vláda ČR, následovaná ministerstvy, jinými „ústředními orgány státní správy“ a dalšími státními úřady, které vykonávají státní správu svými místně a věcně kompetentními jednotkami na celém území státu. Výkon státní správy může být na základě zákona přenesen na obce či kraje. Obce a kraje vedle této tzv. „státní správy v přenesené působnosti“ vykonávají též veřejnou správu ve „vlastní působnosti“ – samosprávu. Toto členění se projevuje nejen v konkrétní organizaci krajských a obecních úřadů, ale i v řízení, které odpovídá dané úloze.

Obecní samospráva byla v České republice obnovena v roce 1990 zákonem o obcích. K prvnímu lednu 2011 existovalo na území České republiky 6 246 obcí a pět vojenských újezdů (Boletice, Brdy, Březina, Hradiště, Libavá).

Obce se od sebe liší rozsahem výkonu státní správy v přenesené působnosti. Podle rozsahu výkonu státní správy v přenesené působnosti rozlišujeme obce:

- se základním rozsahem přenesené působnosti (do této kategorie spadají všechny obce)
- obce s širším rozsahem přenesené působnosti. Jedná se o obce, které vykonávají státní správu v přenesené působnosti i na území druhých obcí, tj. pro obce spadající do jejich správního obvodu.

Pojmem obec se v českém právu rozumí teritoriálně ohraničené samosprávné územní celky, které disponují právní subjektivitou a vlastním majetkem. Obce jsou přímo ústavou a zákonem oprávněny vykonávat veřejnou správu na svém území ve vlastní působnosti.

Také kraje jsou stanoveny ústavním zákonem č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávných celků, s účinností od 1. ledna 2000. Na území České republiky bylo vymezeno celkem 14 vyšších územních samosprávných celků (krajů). Ústavní zákon vymezuje území jednotlivých krajů územím stávajících okresů a vychází tak vlastně ze stavu územního členění státu založeného zákonem č. 36/1960 Sb., o územním členění státu. Nově vzniklé kraje se však územně liší od krajů, v nichž působily do roku 1990 krajské národní výbory, a které dosud představují územní obvody pro některé orgány státu. Z územního hlediska se kraje zřízené ústavním zákonem č. 347/1997 Sb. přibližují krajům, které existovaly v letech 1949 – 1960, a respektují v zásadě všechna regionální centra střední úrovně. Z důvodu vstupu České republiky do Evropské unie je vhodné zmínit postavení samosprávných krajů v klasifikaci NUTS, která se využívá ke statistickému monitorování a analýzám. Samosprávné kraje v České republice nejsou současně jednotkami NUTS II. Pro potřeby Evropské unie bylo nutné vytvořit sdružené kraje, tzv. oblasti na úrovni NUTS 2. Vytvoření této úrovně NUTS 2 v podmínkách České republiky má ryze statistický charakter. Je veřejnoprávní samosprávná jednotka, která disponuje právní subjektivitou a majetkem.

Organizační struktura a působnost krajů jsou stanoveny především v zákoně č. 129/2000 Sb., o krajích. Také činnost krajů se člení na výkon státní správy v pře-

nesené působnosti (tato je u všech krajů shodná) a na zabezpečení úkolů veřejné správy ve vlastní působnosti. K tomu přibývají některé další kompetence, protože kraj je pověřen dohledem nad obcemi na jeho území a obecně je činný jako druhá instance pro správní akty (v přenesené působnosti) obcí (ve vlastní působnosti).

Cíle ústřední státní správy

Cílem navrhovaných základních tezí k dokončení reformy veřejné správy je primárně odstranit všechny výše popsané nedostatky současně ústřední státní správy a také nastavit nově některé principy garantující další trvalé zvýšení efektivity a kvality veřejné správy.

Mezi hlavní cíle lze řadit:

zpracovat přesný přehled agend vykonávaných jednotlivými ústředními správními úřady na základě platných předpisů, prostřednictvím procesních modelů výkonu jednotlivých agend, a v rámci nich vykonávaných činností, zefektivnit jejich proces a snížit objem veřejných výdajů, zvýšit právní ochranu úředníků státní správy, snížit zátěž resortů o operativní úkoly a uvolnit prostor pro činnosti koncepční, koordinační a kontrolní, zeštíhlením ministerstev zjednodušit jejich řízení a organizaci, zvýšit transparentnost a odpovědnost útvarů i individuálních pracovníků, změnit vnitřní organizaci za účelem zvýšení efektivity a kvality výstupů, zvýšit úroveň koordinace činností ústřední státní správy.

Místní příslušnost

Vývoj moderních informačních technologií je důvodem pro odstranění podmínky místní příslušnosti u vybraných agend. Klasické určování místní příslušnosti zůstává nezbytné především tam, kde jde o rozhodování záležitostí majících vztah k právům a povinnostem dalších osob nebo k veřejnému zájmu.

V ostatních záležitostech, kde jde výlučně o subjektivní právo osoby, která iniciuje správní řízení a kde lze zjistit potřebné údaje k vyřízení věci z centrálních registrů, není důvod k vyžadování rozhodování podle místní příslušnosti. Obdobným způsobem by bylo možné postupovat u vybraných práv a povinností, která má fyzická nebo právnická osoba výlučně ve vztahu k orgánům veřejné správy. Možnost rozhodnutí kterýmkoliv orgánem veřejné správy, v jehož věcné působnosti daná

záležitost je v příslušném stupni, by značně snížila administrativní zátěž a zvýšila komfort osob, které přicházejí do kontaktu s veřejnou správou. Výrazně by také snížila ztrátu produktivní doby občana či instituce, která s orgány veřejné moci komunikuje. Již v současné době je podání některých žádostí nebo splnění některých povinností možné učinit i u orgánu veřejné správy, který není místně příslušný k rozhodnutí dané věci, jde však pouze o jednu fázi celého procesu (např. bez ohledu na místní příslušnost lze již činit podání vůči živnostenskému úřadu).

Zrušení místní příslušnosti úřadu pro občana podle místa trvalého pobytu, je jedním z kroků ke zjednodušení výkonu veřejné správy. Umožní občanům vyřídit si svoje záležitosti na libovolném úřadu, tzn. tam, kde se nejčastěji pohybuje, např. v místě svého pracoviště. Zrušení místní příslušnosti záleží samozřejmě na charakteru agendy (služby) a nelze aplikovat plošně na všechny agendy. Místní příslušnost k orgánům státní správy dnes výrazně komplikuje sladění územní působnosti obcí s rozšířenou působností s územní jednotkou okres. Místní příslušnost je dnes v řadě agend již zcela nepotřebná i z důvodu postupné elektronizace procesů ve veřejné správě a digitalizace komunikace klienta s orgány veřejné moci (Czech POINT, Czech POINT@Home).

Postavení, práva a povinnosti úředníků veřejné správy

Zásadním cílem veřejné správy je zajistit transparentnost, kontinuitu a předvídatelnost práva. I zde je nezastupitelná role kvalitních úředníků. K naplnění tohoto cíle je nezbytné vytvořit optimální podmínky, zejména formou právní úpravy organizace a vzájemných vazeb uvnitř veřejné správy a zajištěním právní ochrany úředníků před zájmovými vlivy. Nekvalitně nastavená organizace veřejné správy a nekvalitní právní ochrana úředníků se projevuje ve vysoké a často účelové fluktuaci a ve strachu úředníků přijmout odpovědnost za vlastní rozhodnutí.

K naplnění výše uvedených cílů a principů veřejné správy má Česká republika v současnosti upraveny zvláštním zákonem práva a povinnosti úředníků územních samosprávných celků (zákon č. 312/2002 Sb.), ale nemá účinnou právní úpravu úředníků ve správních úřadech (zaměstnanci státu – neúčinný zákon č. 218/2002 Sb.). Zaměstnanci ve správních úřadech nemají žádnou zvýšenou právní ochranu nad obecnou normu zákon č. 262/2004 Sb., zákoník práce, což se projevuje ve vysoké fluktuaci, dlouhodobém poklesu kvality státní správy a zvýšeným počtem projevů korupčního jednání.

Právní úprava práv povinností úředníků v zemích EU je v zásadě odvislá od zvoleného modelu veřejné správy. Členské státy lze rozdělit do tří skupin, i když i v rámci obou skupin lze vysledovat dílčí odchylky. Každý z těchto systémů má svoje klady i zápory:

- První skupina států (nejtypičtějším představiteli je Francie, Itálie, Rakousko, Německo, Belgie atd.), kde je právní úprava postavena na veřejnoprávní úpravě s využitím principu služebního poměru, má duální systém veřejné správy a jeho zásadní odlišnosti se promítají do potřeby odlišné právní úpravy pro skupinu státních úředníků a pro skupinu úředníků samospráv.
- Druhá skupina států má upraven pracovní poměr na principu soukromoprávního (Španělsko, Portugalsko, Řecko atd.), mají částečně aplikovaný princip spojeného modelu tedy modelu, kdy některé činnosti výkonu státní správy zabezpečují za stát jiné subjekty veřejného práva na základě zmocnění obsaženého v právní úpravě.
- Třetí skupinu tvoří Česká republika a Spojené království, kde žádná zvýšená právní ochrana zaměstnanců státu neexistuje, jelikož „de facto“ nemáme žádné zaměstnance státu.

1.2.2. Problémové aspekty smíšeného modelu územní veřejné správy v ČR (David Vávra)

Co je Smíšený model?

- Společný výkon územní samosprávy a územní státní správy územními samosprávnými korporacemi (v ČR obce a kraje)
- Samostatná působnost samostatné spravování vlastních záležitostí (typicky správa majetku)
- Přenesená působnost výkon státní správy, kterou stát přenesl na obce
- Cílem decentralizace a vertikální dekoncentrace výkonu státní správy

Výhody smíšeného modelu

- „Vše pod jednou střechou“ – možnost koordinace
- Odstupňovaná velikost správních obvodů – jinak velký obvod je třeba pro stavební úřad a jinak pro matriční úřad

Blížkost státní správy občanům

- v minulosti 76 okresů + 10 obvodů v Praze
- dnes 205 „malých“ okresů (trojkové obce)
- Okres Brno-venkov = 7 „malých“ okresů (Ivančice, Kuřim, Pohořelice, Rosice, Šlapanice, Tišnov, Židlochovice)

Problémové aspekty smíšeného modelu

1. Organizace a kvalita výkonu státní správy
2. Prolínání samostatné a přenesené působnosti

Organizační aspekty

- Velký počet malých obcí – kvalita x kvantita

Kategorizace obcí a jejich obecních úřadů

- obecní úřad (6.246)
 - Silniční správní úřad
- pověřený obecní úřad (388)
 - Matriky, Stavební úřady
- obecní úřad s rozšířenou působností (205)
 - Vše zmíněné + živnostenský úřad, vodoprávní...

Obecní úřady s matričním úřadem (1230)

Obecní úřady se stavením úřadem (618)

Přiblížila se státní správa občanům?

Příklad z Tišnovska – na které úřady se obrací občan z obce Osiky

- OÚ Osiky – Silniční správní úřad (0–1× žádost/život) (do 1 km)
- ÚMě Lomnice – Stavební úřad (1–2× žádost/život) (cca 8 km)
- MěÚ Tišnov – občanské, řidičské průkazy, pasy (10× a více žádosti/život) (cca 16 km)

Malá kvalita státní správy

Typický příklad:

Silniční správní úřady a rozhodování o existenci veřejně přístupné účelové komunikace

- prolínání veřejného a soukromého práva
- sporné řízení
- nepřilíží časté řízení

Kritika ze strany ombudsmana i Ministerstev vnitra a dopravy. Souhrnná zpráva o činnosti veřejného ochránce práv za rok 2010 říká:

„Ochránce, vycházející ze svých poznatků, z praxe krajských úřadů a také z názorů odborné veřejnosti, považuje současnou právní úpravu působ-

nosti silničních správních úřadů za nevhodnou a dlouhodobě neudržitelnou. Silničním správním úřadem je dnes každý obecní úřad v zemi, což vzhledem ke složitosti agendy působí u malých obcí nepřekonatelné praktické problémy.“

I z hodnotící zprávy výsledků kontrol výkonu přenesené a samostatné působnosti svěřené orgánům obcí, krajů a hl.m. Prahy za léta 2010–2011 vyplývá:

„MD spatřuje základní nedostatky ve výkonu působnosti SSÚ obcí typu I. Zejména složitost a odbornost agendy SSÚ, která vyžaduje odbornost úřední osoby, jež tuto činnost vykonává, je předmětem kritiky ze strany jak nadřízených úřadů, tak i Kanceláře VOP. Náročnost této problematiky vylučuje řádný výkon činnosti SSÚ osobou, která není v této věci odborně vzdělána. V praxi jsou tak často vydávána chybná a mnohdy i nicotná rozhodnutí, která zejména v problematice tzv. účelových komunikací neúměrně zatěžují nadřízený aparát, a to včetně MD a správních soudů.“

Prolínání samostatné a přenesené působnosti

Hranice mezi přenesenou a samostatnou působností musí být jednoznačná:

- rozlišení působnost v právních předpisech
- rozlišení působnosti personálně

Ve faktické činnosti dochází často k prolínání. Např.:

- územní plánování
- správní řízení, jejichž účastníkem je obec, jejíž obecní úřad rozhoduje

Podjatost – jedná se o zásadní problém, kdy jsou obce ve vlastních věcech zároven:

- navrhovateli
- i rozhodujícími vykonavateli veřejné správy

Příklad:

Správní orgán zastoupený úředníkem pověřeným v rámci organizačního uspořádání výkonem státní správy na určitém úseku, na druhé straně obec reprezento-

vaná pověřenou osobou, která je také součástí obecního úřadu a často úředníkem téhož odboru, který je příslušný k rozhodnutí ve věci Ustanovení § 14 odst. 1 správního řádu:

„Každá osoba bezprostředně se podílející na výkonu pravomoci správního orgánu, o níž lze důvodně předpokládat, že má s ohledem na svůj poměr k věci, k účastníkům řízení nebo jejich zástupcům takový zájem na výsledku řízení, pro něž lze pochybovat o její nepodjatosti, je vyloučena ze všech úkonů v řízení, při jejichž provádění by mohla výsledek řízení ovlivnit.“

Otázka tedy zní: je zaměstnanec obecního úřadu automaticky podjatý, pokud je účastníkem řízení obec?

V minulosti na toto téma proběhla bouřlivá debata:

(Stanislav Kadečka: Je rozhodování obce ve vlastní věci opravdu nepodjaté? (Právní rozhledy 13/2005, s. 477 an.)

Černý, P. – Dohnal, V. – Korbel, F. – Prokop, M. (2006): Průvodce novým správním řádem. Praha. Linde Praha, a. s.)

„Je zcela odůvodněné v této situaci uvažovat o podjatosti všech úředních osob, které jsou k účastníkovi (nejčastěji obci) v zaměstnaneckém vztahu, tedy v pozici podřízenosti a závislosti k jejím orgánům... Jejich postavení se vyznačuje celou řadou vazeb charakteristických obecně pro vztah mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem, mimo jiné například povinností zaměstnance dbát pokynů svých nadřízených. Bez významu není ani jejich ekonomická závislost na zaměstnavateli. Existence těchto skutečností může u úředních osob v případech rozhodování o žádosti jejich zaměstnavatele zakládat zájem na takovém výsledku řízení, který bude pro žadatele příznivý...“

Je zaměstnanec obecního úřadu automaticky podjatý, pokud je účastníkem řízení obec?

Rozsudek NSS ze dne 16. 12. 2004, č. j. 2 As 21/2004 – 67:

„Úředníci územních samosprávných celků jsou v mnoha případech povoláni k rozhodování o věcech týkajících se obce či kraje, tedy fakticky jejich zaměstnavatelů, avšak tato situace je zákonem výslovně připuštěna a předpokládána a nemůže být proto bez dalšího důvodem podjatosti pracovníka orgánu územně samosprávné-

ho celku, a to přes pracovní či obdobný vztah k takovému celku jako účastníku řízení. Pochybnost o podjatosti konkrétního úředníka by byla v takových případech dána, jen kdyby přistoupila ještě další skutečnost, např. důvodná obava z ovlivňování úředníka ze strany jeho zaměstnavatele v konkrétním případě.“

Názor prvního senátu NSS:

„Rozhoduje-li orgán územního samosprávného celku, v němž jsou zařazeni jeho zaměstnanci, jako správní orgán o věci v řízení, jehož účastníkem je tento územní samosprávný celek mající zájem na výsledku řízení, nelze vyloučit pochybnosti o nepodjatosti těchto zaměstnanců pro poměr k věci vylučující je ze všech úkonů v řízení, při jejichž provádění by mohli výsledek řízení ovlivnit ve smyslu § 14 odst. 1 správního řádu.“

Ustanovení § 14 odst. 1 správního řádu

„Každá osoba bezprostředně se podílející na výkonu pravomoci správního orgánu, o níž lze důvodně předpokládat, že má s ohledem na svůj poměr k věci, k účastníkům řízení nebo jejich zástupcům takový zájem na výsledku řízení, pro nějž lze pochybovat o její nepodjatosti, je vyloučena ze všech úkonů v řízení, při jejichž provádění by mohla výsledek řízení ovlivnit.“

Usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 20. 11. 2012, č.j. 1 As 89/2010–119:

„...v dané věci je nutno nalézt takové řešení, které na jedné straně zohlední skutečnost, že „systémové riziko podjatosti“ dané uvedeným zaměstnaneckým poměrem samo o sobě představuje významné potenciální nebezpečí pro nestrannost rozhodování orgánů územních samosprávných celků jako správních orgánů, avšak na druhé straně vezme v úvahu, že zdaleka ne ve všech případech se toto nebezpečí vskutku projeví. Rozšířený senát proto dospěl k závěru, že v případech, kdy rozhoduje úředník územního samosprávného celku ve věci, která se přímo nebo nepřímo týká tohoto celku, není a priori vyloučen z rozhodování pro svoji „systémovou podjatost“, avšak je u něho dáno „systémové riziko podjatosti“, kvůli němuž je třeba otázku jeho případné podjatosti posuzovat se zvýšenou opatrností oproti věcem, které se zájmů územního samosprávného celku nijak nedotýkají.“

Výjimka z nepodjatosti

„Ústanovení § 16 odst. 3 zákona č. 184/2006 Sb., o odnětí nebo omezení vlastnického práva k pozemku nebo ke stavbě (zákon o vyvlastnění):

„Je-li vyvlastnitelem, vyvlastňovaným nebo jiným účastníkem vyvlastňovacího řízení obec, jejíž obecní úřad je příslušným k tomuto vyvlastňovacímu řízení, krajský úřad usnesením pověří jiný vyvlastňovací úřad působící v jeho správním obvodu provedením vyvlastňovacího řízení. Obdobně se postupuje i v případě, že účastníkem vyvlastňovacího řízení je osoba, jejímž zřizovatelem je obec nebo kraj.“

Demontáž smíšeného modelu?

Přesun rozhodování o všech sociálních dávkách z obecních úřadů na úřady práce.

Konec Stavebních úřadů?

Návrh Věcného záměru zákona o stavebních úřadech:

Věcný záměr tvoří součást strategických opatření vlády omezujících prostředí pro místní vlivy, korupci a klientelismus ve státní správě, v reakci na potřebu odstranění roztržičnosti právní úpravy a zvýšení profesionality a nestrannosti rozhodování ve věcech územního plánování, územního řízení, stavebního řádu a vyvlastnění a řešení rizika tzv. systémové podjatosti zaměstnanců zařazených do obecních a krajských úřadů vykonávajících přenesenou působnost v oblasti územního plánování, územního řízení a stavebního řádu.

Věcný záměr se týká výhradně kompetenčních změn. Z důvodů popsaných dále navrhuje odebrat působnost na úseku územního plánování, územního řízení, stavebního řádu a vyvlastnění všem dosavadním úřadům územního plánování, obecním stavebním úřadům a vyvlastňovacím úřadům zařazeným organizačně uvnitř úřadů územních samosprávných celků a svěřit ji nově zřízené samostatné soustavě stavebních úřadů.“

Konec smíšeného modelu?

Konec Stavebních úřadů = konec smíšeného modelu?

Možnosti vývoje:

- zrušení obcí s pověřeným obecním úřadem
- vše na obce s rozšířenou působností
- oddělená územní veřejná správa

1.2.3. Uspořádání veřejné správy v Rakousku

(Josef Tatzber)

Organizace rakouské veřejné správy

Rakouská republika je spolkovým státem v čele s přímo voleným spolkovým prezidentem. Je parlamentní demokracií, založenou na dvoukomorovém parlamentním systému (Národní rada, Spolková rada). Zákonodárná a výkonná moc je rozdělena mezi spolek (Bund) a 9 spolkových zemí. Podle ústavy je v kompetenci zemí všechno, co není výslovně záležitostí celo spolkovou. Zákonodárným orgánem každé spolkové země je zemský sněm, který je jednokomorový. Každá spolková země má svou zemskou vládu, v jejímž čele stojí zemský hejtman (Landeshauptmann).

Obr. č. 1: Rakousko s názvy spolkových zemí

Základní údaje:

Oficiální název: Rakouská republika (Republik Österreich)

Státní zřízení: republika

Hlavní město: Vídeň

Úřední jazyk: němčina

Celková rozloha: 88 945 km²

Počet obyvatel: 8 100 000

Rakousko se člení na 9 spolkových zemí v čele se zemským hejtmánem, dále na 99 politických okresů s 2359 obcemi

K výkonu správních úkonů není k dispozici jednotný organizační komplex, ze zákona je oprávněn vykonávat tyto úkony buď spolek, země, obce, jiné samosprávné celky, nebo ostatní právnické osoby.

Tito nositelé práva jsou mezi sebou rozmanitě podřízeni. Při přenosu výkonné moci na některého z těchto nositelů práva je zákonodárce vázán determinanty spolkové ústavy obzvláště na státní spolkový charakter Rakouska.

Organizační zvláštnost spolkového státu se ukazuje v rozdělení funkcí mezi spolkem a zeměmi a také v tom, že země se podílí na funkcích spolku. Spolková ústava má tyto poměry na zřeteli tím způsobem, že v čl. 10 až 15 přiznává celkovou zákonodárnou a výkonnou státní moc buď, spolku nebo zemím. [6, s. 23]

Například čl. 15 říká, že pokud určitá záležitost není výslovně převedena spolkovou Ústavou do zákonodárné moci nebo do pravomoci spolku, zůstává tato činnost v samostatné působnosti zemí.

Spolková veřejná správa

Nejvyšší orgány

Podle čl. 69 odst. 1 spolkové Ústavy jsou nejvyšší správní činnosti spolku, v případě že jimi není pověřen spolkový prezident, svěřeny spolkovému kancléři, vicekancléři a ostatním spolkovým ministrům, kteří tvoří celek spolkové vlády.

Běžnému zákonodárci je zakázáno užívat jiných nejvyšších orgánů, než které jsou ustanoveny ústavním právem. Státní sekretáři jsou sice ve čl. 19 spolkové Ústavy uvedeni pod nejvyššími orgány ale jsou podle čl. 78 odst. 3 spolkové Ústavy podřízeni spolkovým ministrům a jsou vázáni jejich instrukcemi.

Kvalifikace jako nejvyšší orgány s sebou přináší kompetence k nejvyššímu a samostatnému řízení správy. Jejich vazby na prohlášení jiných míst běžným zákonem jsou nepřipustné, výjimky musí být zajištěny ústavními zákony jako např. právo návrhu spolkovému prezidentu. Dále jsou nejvyšší výkonné orgány nezávislé a jejich rozhodnutí nepodléhají žádnému instančnímu postupu. Nejvyšším orgánům přísluší v poměru k zaměstnancům vlastního služebního místa a k podřízeným místům obsažná vedoucí moc. Tato moc má zajistit, že nejvyšší orgány, které nesou parlamentární zodpovědnost za konání jim přičtených orgánů, mohou mít na toto konání účinek. [6, s. 24]

Spolkový prezident

Spolkový prezident je monokratickým orgánem, jehož těžiště hlavních úkolů je zakotveno v ústavním právu. Specifiky jeho funkce správně právní povahy jsou jeho kompetence ke jmenování úředníků, vytváření a propůjčování profesních titulů a jeho právo k vydávání nouzových nařízení.

Úkoly spolkového prezidenta jsou v Rakousku jmenovitě regulovány ústavním právem. Čl. 65 odst. 3 spolkové Ústavy zmocňuje běžného zákonodárce přidělovat prezidentu další kompetence ve věcně omezeném rámci např. poskytování zvláštních práv, podpor a poskytování zabezpečení a další oprávnění v personálních záležitostech. Proto je jeho jednání přímo řízené Ústavou. Delegation úkolů spolkového prezidenta je možné pouze podle míry čl. 66 spolkové Ústavy, tedy pouze ve směru jmenování spolkových úředníků a uzavírání státních smluv.

Spolková vláda

Spolková vláda Rakouska je kolegiální orgán, který se skládá ze spolkových ministrů a zasedá pod předsednictvím spolkového kancléře jako rada ministrů.

Spolkový kancléř je jmenován spolkovým prezidentem a je z hlediska správního práva pověřen vedením spolkového kancléřského úřadu jako spolkový ministr. Předsednictví v rámci spolkové vlády s sebou nepřináší žádné příkazovací pravomoci nebo jakékoli nadřazení v poměru k ostatním členům spolkové vlády.

Jeho mocenské postavení vyplývá daleko více z jeho pravomoci řídit osobnostní sestavení spolkové vlády a prezentovat ho spolkovému prezidentu. Dále má spolkový kancléř všeobecné koordinační kompetence (§6 spolkového zákona o minis-

terstvech). Vicekancléř je jmenován spolkovým prezidentem z řady ministrů a má funkci zástupce spolkového kancléře. Kompetence spolkové vlády jsou dílem podrobně vyjmenovány ve spolkové Ústavě (čl. 41 odst. 1, čl. 67 odst. 1 a čl. 140 odst. 1), dílem v běžných spolkových zákonech.

Ostatní nejvyšší správní záležitosti, které výslovně nepřísluší spolkovému prezidentu nebo spolkové vládě, jsou zaopatřovány podle resortního principu věcně příslušným spolkovým ministrem. [6, s. 26]

Spolkoví ministři

Spolkoví ministři jsou monokratické orgány, kterýchž vykonavatelé úřadu jsou jmenováni spolkovým prezidentem na návrh spolkového kancléře. Jsou vedle své činnosti člena spolkové Vlády současně vedoucími určitého spolkového ministerstva (výjimku tvoří tzv. ministři bez ministerského úřadu, tedy bez ministerstva).

Spolková ministerstva jsou přidělena spolkovým ministerským úřadům jako pomocné pracovny, přičemž služební úřad spolkového kancléře nese jméno Spolkový kancléřský úřad. Ministerstva jsou dále rozčleněna v sekcích, odděleních, skupinách a referátech.

Kompetence jednotlivých ministrů vyplývají buď ze spolkového ústavního práva (např. čl. 51a odst. 1 je určen ministru financí, čl. 78a odst. 1 ministru vnitra) nebo – jak udává čl. 77 odst. 2 spolkové Ústavy – z běžného spolkového zákona. Spolkový zákon o ministerstvech z r. 1986 ve vydání z r. 2003 § 1 odst. 1 uvádí následující ministerstva:

- Spolk. kancléřský úřad
- Spolk. ministerstvo pro zahraniční záležitosti
- Spolk. ministerstvo pro vzdělání, vědu a kulturu
- Spolk. ministerstvo financí
- Spolk. ministerstvo pro zdraví a záležitosti žen
- Spolk. ministerstvo vnitra
- Spolk. ministerstvo pro justici
- Spolk. ministerstvo pro zemskou obranu
- Spolk. ministerstvo pro zemní, lesní a vodní hospodářství a živ. prostředí
- Spolk. ministerstvo pro sociální jistotu a ochranu spotřebitelů
- Spolk. ministerstvo pro dopravu, inovaci a technologie
- Spolk. ministerstvo pro hospodářství a práci

Ostatní spolková správa

Pod úrovní nejvyšších orgánů je spolková správa prováděna v přímé a nepřímé formě. Pravidlem je nepřímá spolková správa při využití zemských orgánů za účelem zajištění správních záležitostí. **Vyřizování správních záležitostí vlastními spolkovými orgány – bez souhlasu zemí (čl. 102 odst. 4 Ústavy) je přípustné pouze podle spolkového ústavního zákona čl.102 odst. 2. [6, s. 29]**

Přímá spolková správa

Přímá spolková správa, ve čl. 102 odst. 2 spolkové Ústavy jsou vyjmenovány spolkové úřady s rozmanitou strukturou a různým teritoriálním polem působnosti jako např. úřady spolkové policie, spolkové památkářský úřad, servis pracovního trhu, spolkové zakázkový úřad, finanční úřady, spolkové armáda nebo také korporace samosprávy jako komory a univerzity. [6, s. 29]

Nepřímá spolková správa

Nepřímá spolková správa, pokud nejsou vlastní spolkové úřady, je podle čl. 102 odst. 1 spolkové Ústavy vyřizována spolkové správa zemským hejtmanem a jeho podřízenými orgány – tedy nepřímo. Zemské úřady jsou zde funkčně činné jako spolkové úřady. Zapořádání spolkových záležitostí zemskými úřady šetří spolku zřizování vlastních úřadů na zemské a okresní úrovni.

Centrální nositel nepřímé spolkové správy je zemský hejtman, který je při výkonu své moci vázán na instrukce spolkové vlády popř. odpovědného spolkového ministra. Zemský hejtman je oprávněn dávat pokyny jeho podřízeným zemským úřadům, příslušejícímu úřadu zemské vlády a okresním správním úřadům. **Dále smějí být zemskému hejtmanu ze spolkového zákona podřízeny ředitelství spolkové policie. [6, s. 30–31]**

1.3. Funkce a pravomoci veřejné správy na regionální úrovni v ČR a Dolním Rakousku

1.3.1. Funkce a pravomoci veřejné správy na regionální úrovni v Dolním Rakousku

(Josef Tatzber)

Zemská správa

Spolková republika Rakousko má 9 zemí. Spolkový ústavní zákon nereguluje nejvyšší orgány zemské správy tak podrobně jako úřady spolku, je tímto brána na zřetel relativní ústavní autonomie zemí dle čl. 99 odst. 1 spolkového ústavního zákona. Spolkovým ústavním právem předurčeno je postavení zemské vlády jako nejvyššího výkonného orgánu zemské správy a její složení. Protože mají všechna zemská zřízení sestaven resortní systém (monokratické rozhodovací kompetence jednotlivých členů zemských vlád), jsou také jednotlivé zemské rady a zemští hejtmanové, jako členové zemské vlády nejvyššími zemskými orgány. Postavení zemské vlády, zemského hejtmana a zemské rady jsou na stejné úrovni a nejsou oprávněni k udělování vzájemných pokynů.

Zemská vláda

Zemská vláda je kolegiální orgán se zemským hejtmanem jako předsedou a zástupci hejtmana a zemskými rady jako členy. V každé zemské Ústavě jsou uvedeny přesnější pravidla týkající se sestavení zemské vlády, nastoupení do úřadu, ztráty úřadu nebo hlasovací kvóta. Kompetence zemských vlád vyplývají dílem z ústavního práva a dílem je obsahují běžné zákony jako spolkové zákony na základě čl. 11 Ústavy, zemské zákony na základě čl. 12 a 15.

Ústavy a obzvláště vyplývají jejich přidělení úkolů z jejich vlastního vnitřního řádu. Pomocným orgánem zemské vlády je úřad zemské vlády, jehož předsednictvo tvoří zemský hejtman a pod jehož dohledem vede tento úřad ředitel zemského úřadu. [6, s. 32]

Zemský hejtman

Vedle jeho funkce jako člen a předseda zemské vlády zastává zemský hejtman specifické ústavně právní (zastupování navenek, dokumentace zákonů) a správ-

ním právem svěřené funkce, jednou z nich je nositel nepřímé spolkové správy, správním právem svěřené vedení úřadu zemské vlády a spolkového hejtmanství a odpovědnost za úkoly, které jsou mu jako zemskému orgánu jakož ostatním členům zemské vlády přiděleny jednacím řádem. [6, s.33]

Zemská rada

Zemské rady zastávají dvojitou funkci, jsou kolegiální orgány zemské vlády a jsou zároveň monokratickým orgánem pro po rozdělení kompetencí do samostatné působnosti spadajících záležitostí. Agendy zemské správy je třeba vzít na vědomí jako samostatné a ve vlastní právní a politické odpovědnosti.

Schéma organizace Rakouské územní správy

Spolek:

Prezident

Ministerstva, Parlament

Přímá spolková správa – vlastní spolkové správní orgány, které jsou zřizovány pouze se souhlasem zemí.

Správa činností podle odst. 102 čl. 2

spolk. Ústavy, např.: Celní správa,

Pošta, Pracovní právo, Sociální zabezpečení, památkářský úřad,

Organizace a vedení spolkové policie, školství, veřejné zakázky atd.

Nepřímá spolková správa – pokud nejsou vlastní spolkové úřady, přebírají kompetence země, konkrétně zemští hejtmani a jim podřízené orgány. Jinými slovy je v kompetenci zemí všechno, co není výslovně záležitostí celospolkovou.

Země:

Zemští hejtmani

Zemské rady

2. instance

Okresní správní úřady – Magistráty u statutárních měst, Okresní hejtmanství

1. instance

Obce

Starostové

Obecní rady

Přestože obsahuje spolková Ústava od r. 1920 tzv. generální klausuli ve prospěch zemí (kompetence, které nejsou výslovně přiznány spolku, jsou záležitostí zemí), je spolku připisováno tolik kompetencí, že přes generální klausuli zůstává záležitostí zemskou jen málo činností. Ve skutečném správním systému mají ale Rakouské země váhu, která se nedá vysvětlit jejich ústavně-právními kompetencemi. Toto souvisí s vývojem zemského systému, který sahá až do středověku. [7, s. 223] Nejasný vztah mezi Ústavou a správní skutečností určuje tzv. vertikální rozdělení moci v Rakouském správním systému:

- Země jsou, z pohledu práva, spíše méně rozvinutá, ale správně přece relevantní protiváha ke spolku
- Správní okresy jsou paradoxně správně méně rozvinutá protiváha k zemím
- Obce jsou přes jejich formální „autonomní působnost“ důležitá správní úroveň, obzvláště, když mají jako statutární města kompetence správních okresů [7, s. 223]

Relativně malé kompetence, které dává zemím spolkové ústavní právo, je také vyjádřen v pojmu nepřímé spolkové správy. Je jím označena část činnosti zemské vlády, která spadá pod spolkové zákony ne zemské. V této oblasti nejsou zemští hejtmani závislí na vlastním rozhodnutí, nýbrž na rozhodnutí spolkové vlády (popř. odpovědného ministra). Ale tato nařizovací pravomoc je těžko prosaditelná: Např. v roce 1984 dal tehdejší ministr obchodu Steger tehdejšímu zemskému hejtmánu Haslauer pokyn týkající se otevíracích dob v obchodnictví. Zemský hejtman toto nařízení ale ignoroval. Ministr byl sice z hlediska Ústavního soudního dvora v právu, ale zemský hejtman získal jednoznačně sympatii a souhlas v „jeho“ zemi.

Okresní správní úřady

Pro německé slovo *Bezirksverwaltungsbehörden* máme v Českém jazyce několik významů – krajský úřad, okresní úřad a obvodní úřad. V Německém jazyce je míněn určitý obvod, který patří pod určitou spolkovou zemi a je větší než obec, volím tedy výraz okresní úřad. Podle rakouského správního práva jsou zahrnuty pod okresními úřady okresní hejtmanství a magistráty měst s vlastním statutem. Pro celou oblast země existuje buď místní příslušnost okresního hejtmanství anebo

příslušnost magistrátu (správní obvody). Okresní hejtmanství jsou monokraticky organizována – v čele stojí okresní hejtman, který je úřadem pověřený a znalý práv, je odpovědný za celé vedení provozu a v jeho jménu okresní hejtmanství rozhoduje. Jako předseda úřadu je zemský hejtman nadřazený okresnímu hejtmanu ve vztahu na správní službu a zemský hejtman je také odpovědný za organizační členění okresního hejtmanství. Zemský hejtman jmenuje okresního hejtmana do funkce.

Okresní správní úřady jsou na teritoriálním principu zřízená pracoviště, která v jejich místním působišti představují subsidiární prvoinstanční všeobecnou pravomoc v zemské a nepřímé spolkové správě. [6, s. 33]

Úroveň okresních úřadů však z důvodu nedostatku dojednání popř. nedostatku silnějšího zájmu není vybudována jako samostatná správní úroveň. Správní okresy, organizovány jako okresní hejtmanství, jsou zemské úřady pod vedením okresního hejtmana, který je jmenován zemskou vládou. Správním okresům chybí demokraticky zvolený orgán.

Okresní hejtmani, kteří jsou ve vedení okresních úřadů, jsou úředníci zemských vlád. Jsou v podstatě prodlouženou paží země popř. zemské vlády v regionu. [7, s. 229]

Zvláštní úřady zemské správy

Nezávislé správní senáty – jsou samostatné kolegiální správní úřady, které jsou zřízeny zemskými právy a jejichž členové jsou po usnesení zemské vlády objednáni na min. 6 let. Ve služební organizaci jsou podřízeny vedení zemské vlády, z funkčního hlediska jsou nezávislé správní senáty činné jako spolkové či zemské orgány, protože v jejich činnosti jsou ustanoveny jako odvolávací instance pro spolkovou i zemskou správu.

Kolegiální úřady se soudcovským prvkem – běžným zákonem mohou být buď na spolkové nebo zemské úrovni svolány samostatné kolegiální úřady s minimálně jedním členem soudcem k rozhodnutí v nejvyšší instanci (čl. 20 odst. 2 spol. Úst.). Tímto jsou jednotlivé nejvyšší orgány spolkové nebo zemské správy vyřazeny z určité oblasti kompetence. Jako příklady zde správní právo uvádí Komisi k zachování rozhlasového zákona, Komisi ochrany dat, a na zemské úrovni Zemský agrární senát. [6, s. 34]

Samospráva

Pod samosprávou se v Rakousku rozumí zajišťování veřejných záležitostí včetně vyšších vlastními nositeli práva (vedle spolku a země).

Mezi nejdůležitější znaky samosprávy patří:

- nositel je vlastní právnická osoba (nositel práva)
- nositeli samosprávy přísluší vlastní samostatné pole působnosti, ve kterém je podřízen pouze státnímu dohledu
- mimo jiné existuje přenesená působnost, ve které jsou orgány samosprávných korporací funkčně činné jako úřady spolku nebo země a jsou vázány příkazy nadřazených úřadů. [6, s. 35]

Samospráva obcí

Komunální samospráva je jedinou formou samosprávy, která je zakotvena ve spolkové Ústavě čl. 115 až 119a. Konkrétní úprava týkající se organizace a rozsahu úkolů náleží obecním řádům a městským statutům, které vydává zemský zákonodárce. Obce jsou vedle spolku a země oblastní korporace, kterým jako samostatným hospodářským jednotkám přísluší obsáhlá způsobilost mít soukromá práva (Art 116 čl. 2 spolkové Ústavy). Spolková Ústava vychází z předlohy tzv. abstraktní obce, bez toho aby při přidělování úkolů do vlastní působnosti brala ohledy skutečné okolnosti. [6, s. 35]

Orgány obcí

Ve spolkové Ústavě jsou určeny následující orgány:

- Obecní rada, která je volena jako všeobecný sbor občany obce. Obecní rada je kolegiální správní orgán, je zároveň nejvyšší rozhodovací orgán a jsou jí odpovědný všechny ostatní orgány obce. Obecní radě přísluší zejména vydávání vyhlášek (plány ohledně věnování ploch, místní policejní nařízení) nebo usnesení týkající se hospodaření.
- Představenstvo obce, které je voleno obecní radou, má přípravou funkci pro její rozhodování.
- Městské senáty, mají ve statutárních městech vlastní kompetence

- Starosta obce je monokratický orgán, který je podle regulace volen buď občany nebo obecní radou. Jemu přísluší zajišťování záležitostí v přenesené působnosti obce (čl. 119 odst. 2 a 3 spolkové Ústavy s možností delegování na členy představenstva obce) a většinou je při záležitostech v samostatné působnosti úřadu obce první instance. Přes výše uvedené vede starosta běžnou správu obce, provádí rozhodnutí obecní rady a zastupuje obec navenek.
- Jako pomocný úřad slouží obcím obecním úřadům obecní úřad, ve statutárních městech jsou to magistráty. [6, s. 35–36]

Úkoly obcí

V samostatné působnosti: k samostatné působnosti obce patří záležitosti, které jsou spolkovým nebo zemským zákonodárcem na základě splnění obou kritérií „v zájmu a způsobilosti“ obce vyloučeny do jejího samostatného pole působnosti (čl. 118 odst. 2 a 3 spolkové Ústavy). Při výkonu činnosti obce v její pravomoci není obec odpovědná spolkovým ani zemským orgánům a záležitosti jsou projednávány uvnitř hierarchie obce. Spolku a zemím přísluší podle čl. 119a spolkové Ústavy dohlížecí právo.

V přenesené působnosti: přenesená působnost zahrnuje záležitosti podle čl. 119 odst. 1 spolkové Ústavy, které přenáší spolkový a zemský zákonodárci na obce. Příslušný starosta je přitom vázán pokyny spolkového nebo zemského orgánu, který je nadřízený pro vedení příslušné záležitosti. Takto je tedy například při záležitostech přihlášení k trvalému pobytu, které patří do přímé spolkové správy, vázán pokyny ředitelství úřadu bezpečnosti, zatímco při záležitostech týkajících se státního občanství je odpovědný zemské vládě. Mezi obcemi není žádná hierarchie, po využití instance obce přechází rozhodnutí na příslušný spolkový nebo zemský orgán. [6, s.36]

Sdružení obcí

Sdružení obcí mohou být zřizována ze zákona nebo vyhlášky (spolková Ústava čl. 116a) za účelem koordinace, a tímto k efektivnějším vyřizováním jednotlivých úkolů ve vlastní nebo přenesené působnosti. Ve vlastní působnosti mohou obce založit veřejnoprávní smlouvou sdružení, které povoluje příslušný dozorcí úřad. Sdružení obcí nabývají statut právnické osoby a nejednají mezi obcemi, ale na-

místo nich. Regulace jejich organizace náleží zemskému zákonodárci a mohou být přizvány k agendám týkajících se jak svrchované činnosti, tak i činnosti soukromohospodářské.

Příklady sdružení: Sdružení mateřských škol, Sdružení nemocnic nebo Sdružení pro hospodaření s odpadem. [6, s.37]

Zastoupení obcí na spolkové úrovni

Aby obce dosahovaly svých zájmů co nejefektivněji, vznikl Rakouský spolek obcí, který zastupuje obce při jednání se spolkem a zeměmi. Jedna z nejdůležitějších záležitostí, kterou projednává Rakouský spolek obcí s vládou je Zákon o finančním vyrovnání, na jehož základě jsou obcím přidělovány finanční prostředky. Rakouský spolek obcí v den svého 50-letého výročí založení (1.1.1997) byl tvořen 2342 obcemi (tj. 99% všech rakouských obcí) a byl zastoupen co do počtu obyvatelstva 5.290.605 obyvateli (tj. 68% veškerého obyvatelstva Rakouska). Rakouský spolek měst má stejné úkoly a stejná práva a v zásadě platí pro Rakouský spolek měst to, co pro Rakouský spolek obcí – odhlíží se od jejich interní organizace. Rakouský spolek obcí je konstituován jako spolek podle spolkového zákona z roku 1951, z něhož vyplývá dobrovolnost členství na rozdíl od společenství veřejnoprávních. Podle státního uspořádání Rakouska je základem Rakouského spolku obcí federalistický organizační model. Na rozdíl od Rakouského spolku měst nejsou jednotlivé obce členy Rakouského spolku obcí, ale jejich členství vyplývá nepřímo ze zemských svazů skládajících se ze spolkových zemí, které jsou členy Rakouského spolku obcí, který je zastřešuje. Novelou spolkového ústavního zákona z roku 1988 (Sb. z. Č. 685) bylo po dlouholetých jednáních požadavkům obou zájmových sdružení rakouských obcí vyhověno a jak Rakouský spolek obcí, tak Rakouský spolek měst byly zakotveny do spolkové ústavy, tím, že do spolkového ústavního zákona č. 115 (B-VG) byl začleněn následující odstavec:

„Rakouský spolek obcí a Rakouský spolek měst jsou povolány k tomu, aby zastupovaly zájmy obcí.“

Zakotvení komunálních špičkových svazů v rakouské spolkové ústavě jako zájmovém zastoupení obcí je sice upevněním a zajištěním jejich pozice, ale samo o sobě ještě není změnou rozsahu úkolů. Činnost Rakouského spolku obcí je

určována dále četnými právy spolu účastnictví ustanovenými vně spolkové ústavy, především však svými vlastními statuty. Účel spolku formuluje § 2 odst. 1 statutu Rakouského spolku obcí:

„Účelem Rakouského spolku obcí je zastupovat zájmy obcí, radit jim v základních komunálních otázkách a pěstovat vztahy s obdobnými sdruženími doma i v zahraničí.“

Z čl. 115 odst. 3 Ústavy vyplývá neomezený mandát na hájení komunálních zájmů na úrovni spolku. Vlivem federalistické výstavby spolku obcí lze tento mandát odvodit také na zemské svazy Rakouského spolku obcí vůči zemím. Rakouský spolek obcí je pověřen v četných základních spolkových zákonech hájením komunálních zájmů. Hájí tak zájmy obcí, např. v rámci rakouské konference o územním uspořádání, v komisi pro sanaci starých závazků, v komisi pro záležitosti vodního hospodářství na sídlištích, v komisi pro obalové hospodářství a v četných jiných organizacích na základě zákonných opatření. Hlavním úkolem Rakouského spolku obcí je však nepochybně zastoupení obcí při jednáních o finančním vyrovnání (§ 5 odst. 2 Zákon o finančním vyrovnání), a v posudcích relevantních návrhů zákonů a nařízení spolku týkajících se obcí. [1, s.23]

Zastoupení obcí na zemské úrovni

Zájmy obcí na úrovni zemí sledují zemské svazy Rakouského spolku obcí a Rakouského spolku měst. Také zemské svazy Rakouského spolku obcí (Zemské obecní spolky příp. Svazy zástupců obcí) jsou konstituovány jako spolky. Neexistuje proto nucené členství. S výjimkou spolkové země Burgundsko a Dolní Rakousko nejde u zemských svazů o nadstranická zájmová sdružení, jejichž členové jsou přistoupivší obce země. U politicky organizovaných svazů zástupců obcí v Dolním Rakousku však členy zemské organizace nejsou obce, ale obecní funkcionáři někdejších stran. Obce jsou tedy zastoupeny nepřímo svými funkcionáři v těchto svazech. Zájmová zastoupení zemí jsou zakotvena v jednotlivých obecních uspořádáních, v Dolním Rakousku a v Salcburku jsou součástí zemské ústavy. Oblast působnosti zemských svazů se překrývá v podstatných rysech s Rakouským spolkem obcí, nemají však zastupovací právo v jednáních o finančním vyrovnání. To vede výhradně Rakouský spolek obcí. Jedním z nejdůležitějších úkolů zemských

zájmových zastoupení při vydávání zemských zákonů a nařízení je ovlivňovat všeobecné komunální zájmy. [1, s.26]

Zastoupení obcí v rámci evropské integrace

Rakouský spolek obcí je od počátku, tedy od padesátých let, členem „Rady obcí Evropy“, pozdější „Rady obcí a regionů Evropy“ (RGRE) a tvoří rakouskou sekci rady. Od začátku byli zástupci Rakouského spolku obcí činní na mezinárodní a mezi komunální úrovni. V roce 1993 se spojila Rada obcí a regionů Evropy s celosvětovým komunálním zájmovým zastoupením IULA (International Union of Local Authorities), a stala se její „Evropskou sekcí“. Tímto spojením obou mezinárodních obecních zájmových zastoupení se stal Rakouský spolek obcí automaticky členem IULA. Spolkovým zákonem ze dne 29. června 1989 (Sb.z. č. 368) byla zřízena Rada pro otázky rakouské integrační politiky. Ta měla prodiskutovat rakouskou integrační politiku a sloužit vzájemné výměně informací. K Radě patřili nejvyšší zástupci vlády, parlamentních frakcí a zemí, špičky sociálních partnerů a Rakouský spolek obcí a Rakouský spolek měst. Novelou spolkového ústavního zákona 1992 (Sb. z. Č. 276) byla zakotvena informační povinnost spolku a časově omezené právo na zaujetí stanoviska územních sdružení v čl. 10 odst. 4 a 5 Ústavy. Rakouský spolek obcí zde by uveden jako instituce, jíž přísluší rozpracování celorakouského stanoviska a právo účastnit se přijímání zájmů rakouských obcí. Toto obnovené zakotvení Rakouského spolku obcí ve spolkové ústavě bylo důsledkem ústavních opatření integračního postupu a dobového zakotvení skutečného poprvé v roce 1988 Rakouského spolku obcí ve spolkové ústavě. Až do vstupu Rakouska do EU náleželo Rakouskému spolku obcí dle čl. 10 odst. 4 Ústavy právo zaujímat postoj ke „všem záměrům evropské integrace, které se týkají vlastního dopadu nebo jiných důležitých zájmů obcí“. Toto opatření bylo pro obce eminentně důležité z hlediska přílivu informací. Dalším významným krokem k zajištění komunálních zájmů v evropské integraci je novelizace spolkové ústavy z roku 1994 (Sb. z. č. 1013). Touto novelou byl vložen do spolkové ústavy nový odstavec „B. Evropská unie“. Tím byla v podstatných bodech převzata časově omezená úprava čl. 10 odst. 4 a 5. Touto novelou byla zajištěna pozice obcí a postavení jejich zájmových zastoupení a opatřena obsahem.

Obcím Rakouska podle ní přísluší dále uvedená práva:

- Spolek má informovat obce o všech záměrech v rámci EU a o jiných důležitých zájmech, které se obcí ve svém důsledku týkají.
- Obce zastoupené Rakouským spolkem obcí a Rakouským spolkem měst mají mít možnost zaujmout stanovisko.
- Obcím přísluší zastupitelské právo v rámci regionů. Jejich zájmová zastoupení mají právo nominovat tři z celkem dvanácti rakouských zástupců a místo zástupců a spolková vláda je vázána tímto návrhem.

Tato ústavně-právní garance rakouských obcí a jejich zájmových zastoupení je v Evropě ojedinělá. V žádné jiné evropské zemi a na světě vůbec není obcím na úrovni státních základních norem (Ústavy) garantována taková míra právního zajištění jako v Rakousku. [1,s.26]

1.3.2. Funkce a pravomoci veřejné správy na regionální úrovni v ČR *(Milan Venclík)*

Územní samosprávu v České republice dnes tvoří obce jako základní územní samosprávné celky a kraje jako vyšší územní samosprávné celky (viz čl. 99 Ústavy ČR vymezující vnitřní členění České republiky jako jednotného státu na samosprávné obce a kraje). Základní jednotkou Rakouské územní správy je stejně jako v České republice obec, vyšší samosprávné celky tvoří země. Rakousko má 99 okresů, tyto jsou ale spíše správní jednotky a plně podřízeny zemím. Pro obce jsou správní okresy první instancí, druhou jsou poté země a ve zvláštních případech úřady spolku.

Tab.: Srovnání územní správy v ČR a Rakousku

Srovnání územní správy v ČR a Rakousku

	ČR	Rakousko	Rak. v % k ČR
Počet obyvatel (v mil.)	10,3	8	77,67
Obce	6272	2359	37,61
Okresy	77	99	128,57
Kraje/země	14	9	64,29
NUTS	2	8	9

Rakousko má 77% počtu obyvatel České republiky, podobný by měl být tedy i procentuální podíl obcí na počtu obcí v ČR. Rakousko má ale o přibližně polovinu obcí méně v poměru na počet obyvatel než Česká republika. Rakousko má vyšší počet okresů než ČR, přestože má nižší počet obyvatel. Rakouské okresy jako správní jednotky nejsou ale porovnatelné s okresy našimi. V Rakousku správní okresy, organizovány jako okresní hejtmanství, jsou zemské úřady pod vedením okresního hejtmána, který je jmenován zemskou vládou. Současné okresy v České republice vznikly v roce 1960 a nekopírují historický vývoj systému, který jsme přebrali z Rakousko-uherské monarchie při vzniku první samostatné České republiky. Okresy zůstávaly jako územní obvody specializovaných orgánů státní správy, takže zde chyběla meziregionální úroveň. Po zrušení těchto úřadů v roce 2002 převzaly jejich kompetence obce z rozšířenou působností a okresy zůstaly pouze jako teritoriální jednotky. Rakousko má 9 vyšších územně samosprávných celků, podíl k ČR činí 64 %, což je podobný poměr jako u počtu obyvatel k ČR, počet VÚSC je tedy podobný v poměru na počet obyvatel jako v ČR. Pokud porovnáváme územní jednotky EU, Rakousko jich má i přes nižší počet obyvatel více než ČR.

Porovnání zakotvení územní správy v Ústavě

Články týkající se územní správy můžeme nalézt v ústavním pořádku České republiky, zejména pak v Ústavě ČR, kde např. čl. 100 říká, že Česká republika se člení na obce, které jsou základními územními samosprávnými celky, a kraje, které jsou vyššími územními samosprávnými celky, dále v Listině základních práv a svobod a v zákoně 347/97 Sb o vyšších územně správních celcích. Hlava sedmá Ústavy ČR – Územní samospráva vymezuje vnitřní členění České republiky jako jednotného státu na samosprávné obce a kraje ponechávající regulaci jejich počtu i velikosti jiným právním předpisům. Čl. 100 říká že územní samosprávné celky jsou územními společenstvími občanů, která mají právo na samosprávu. Zákon stanoví, kdy jsou správními obvody. Dále, že obec je vždy součástí vyššího územního samosprávného celku a vytvořit nebo zrušit vyšší územní samosprávný celek lze jen ústavním zákonem. Zaručuje se samospráva územních samosprávných celků. Působnost územních samosprávných celků může být stanovena jen zákonem. Výslovně je přitom ustanovením čl. 104 odst. 2 Ústavy ČR stanoveno, že zastupitelstvo obce rozhoduje ve věcech samosprávy, pokud nejsou zákonem

svěřeny zastupitelstvu vyššího územního samosprávného celku. Ústava ČR obsahuje i ustanovení tvořící podklad pro tzv. přenesenou působnost obcí a krajů, když v čl. 104 stanoví, že výkon státní správy lze svěřit orgánům samosprávy jen tehdy, stanoví-li to zákon. Spolková Ústava Rakouska říká, že Republika Rakousko je spolkový stát, skládající se z devíti samostatných zemí, tyto vyjmenovává v čl. 2 odst. 2. Organizační zvláštnost spolkového státu se ukazuje v rozdělení funkcí mezi spolkem a zeměmi a také v tom, že země se podílí na funkcích spolku. Spolková ústava má tyto poměry na zřeteli tím způsobem, že v čl. 10 až 15 přiznává celkovou zákonodárnou a výkonnou státní moc buď spolku anebo zeměm. Článek 15a říká, že spolek a země mohou mezi sebou uzavírat smlouvy o záležitostech v jejich jednotlivé působnosti. Uzavření takovýchto smluv ve jménu spolku podléhá podle předmětu spolkové vládě nebo spolkovým ministrům.

Článek 19 odstavec 1 vyslovuje, že nejvyšší orgány výkonné moci jsou spolkový prezident, spolkový ministrův a státní sekretáři, jakož i členové zemských rad, zatímco Česká ústava připisuje nejvyšší výkonnou moc pouze prezidentu a vládě. V Rakousku mají tedy země tak silnou pozici, že jim ústava zaručuje zákonodárnou i výkonnou moc, kterou projednává hlava čtvrtá spolkové Ústavy. Článek 95 ustanovuje parametry zákonodárné moci zemí. Článek 116 spolkové Ústavy říká, že země se člení na obce. Čl. 115 ustanovuje, že pokud záležitost nespadá výslovně do záležitostí spolku, řeší zemské zákonodárství obecní právo podle základů čl. 118 a 119. V těchto člancích se nachází definice činností, které obce vykonávají v samostatné a přenesené působnosti. Zajímavostí je, že obce nevykonávají v přenesené působnosti pouze činnosti spolku, ale také země. Obec je územní sdružení s právem na samosprávu a zároveň správní oblast. Správní oblastí je obec tehdy, pokud musí zajišťovat záležitosti v přenesené působnosti. [1, s.24]

Samospráva stojí organizačně mimo správu spolku a země a zajišťují ji orgány právnických osob nezávisle na požadavcích spolku nebo země. Obec je samostatná hospodářská jednotka, to znamená, že má majetkovou způsobilost provozovat hospodářské podniky a v rámci finanční ústavy vést samostatně svůj rozpočet a vypisovat daně. Tím zákonodárce dává najevo, že obec je vázána při vedení rozpočtu a vypisování daní na finanční ústavní zákon a na zákony vydané na základě tohoto ústavního zákona, zejména na zákon o finančním vyrovnání. Článek 115 spolkové Ústavy říká, že Rakouský spolek obcí a Rakouský spolek měst jsou odpovědní za zastupování zájmů obcí.

Pozvánka

**Přednáška v rámci projektu:
Role regionů ve 3. tisíciletí, CZ0294**

**„Základní sociálně politické údaje České republiky
a Rakouska v následné vazbě na Jihomoravský kraj
a dolnorakouskou vládu.“**

- Demografické porovnání ČR a AT a porovnání na regionální úrovni
- Porovnání toku veřejných financí v ČR a AT a porovnání na regionální úrovni
- Porovnání struktury volebních výsledků v ČR a AT a porovnání na regionální úrovni

V rámci přednášky vystoupí:

- **Josef Tatzberg** (*starosta obce Wilfersdorf*)
- **Ing. Milan Venclík, MBA** (*SVŠE Znojmo*)
- **Ing. Mirka Wildmannová, Ph.D., MBA** (*ESF MU Brno*)

**V úterý 25. 3. 2014 v 17.00 hodin.
Přednáškový sál Kaskáda Hotelu Internacional Brno,
Husova 16, Brno**

2. Základní sociálně politické údaje České republiky a Rakouska

2.1. Demografické porovnání ČR a AT a porovnání na regionální úrovni

(Mirka Wildmannová)

Demografií se zabýval již Platón či Aristoteles. Tehdy lidi zajímalo, kolik lidí je na planetě třeba a jak by se popřípadě jejich počet měl regulovat. Vládce a bohaté to zajímalo kvůli zjištění stavu majetku a také, jakou částku tvoří daně, které by od svých poddaných měli dostat. Demografie se rozvinula až v 17. století a od té doby je základem pro statistické úvahy.

Objektem demografického studia jsou lidské populace. Předmětem demografie je demografická neboli populační reprodukce. Počátky podstatných modernějších forem registrace obyvatelstva spadají do poloviny 17. Století. Za zakladatele demografie považujeme Johna Graunta (1620–1674).

Základní podmínkou studia demografických jevů je získávání demografických informací. V podstatě lze vymezit pět typů statistického popisu:

- sčítání lidu
- běžná evidence přirozené měny včetně některých dalších jevů
- běžná evidence migrací
- populační registr
- zvláštní šetření (např. populačního klimatu)

Budou porovnána následující demografická data. Zdroj – internetové stránky Českého statistického úřadu a Statistik Austria:

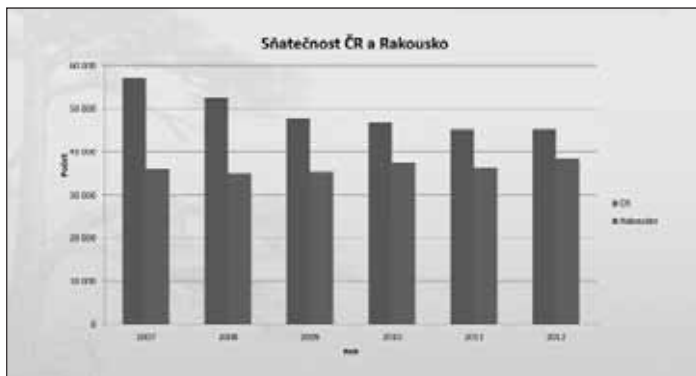
- sňatečnost
- rozvodovost
- narození
- úmrtnost

Statisticky nás bude zajímat chování obyvatel na různých úrovních. Porovnání na úrovni států a na regionální úrovni.

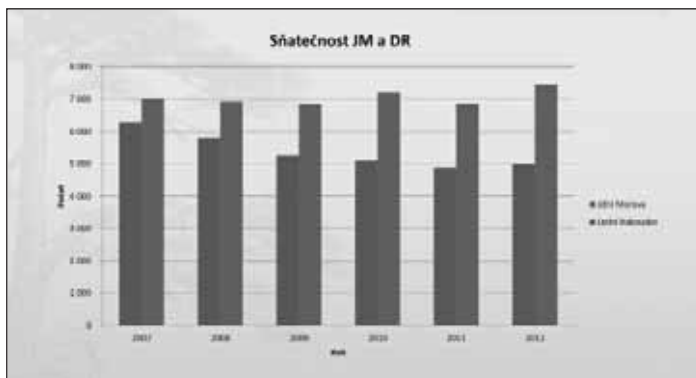
Obě země mají v dané území specifické postavení:

- Dolní Rakousko je nejvýznamnější regionem po Vídni
- JMK je také velmi výrazným krajem v ČR

Srovnání sňatečnosti v ČR a Rakousku

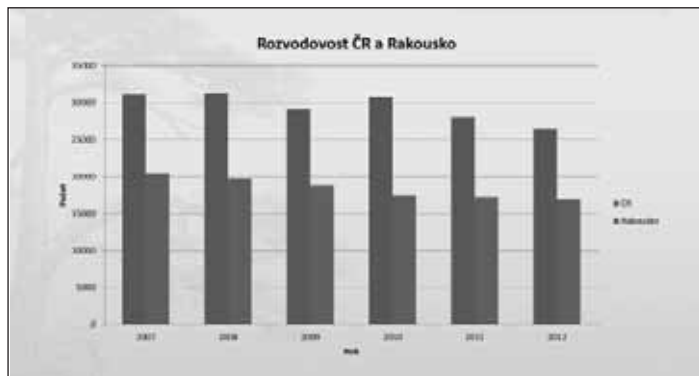
Srovnání sňatečnosti v JMK a Dolním Rakousku

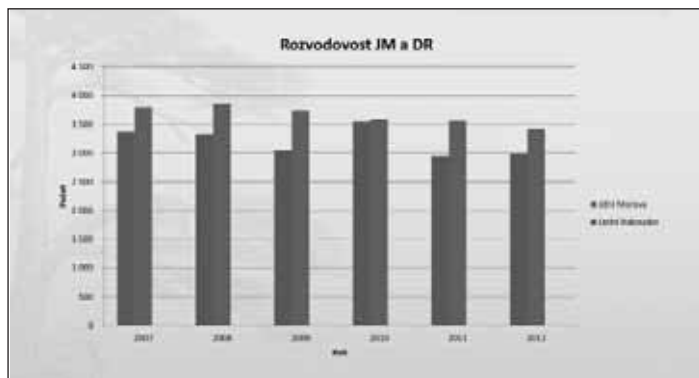
Závěr:

- Sňatečnost v ČR je vyšší než v Rakousku
 - Sňatečnost v JMK je nižší než v Dolním Rakousku
- Diametrální rozdíl chování se populací v regionu

Srovnání rozvodovosti v ČR a Rakousku

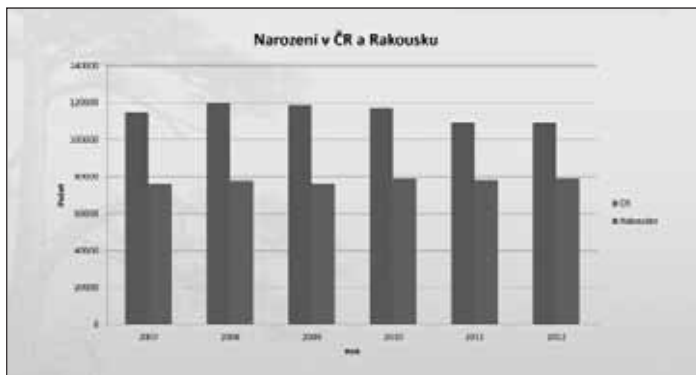
Srovnání rozvodovosti v JMK a Dolním Rakousku

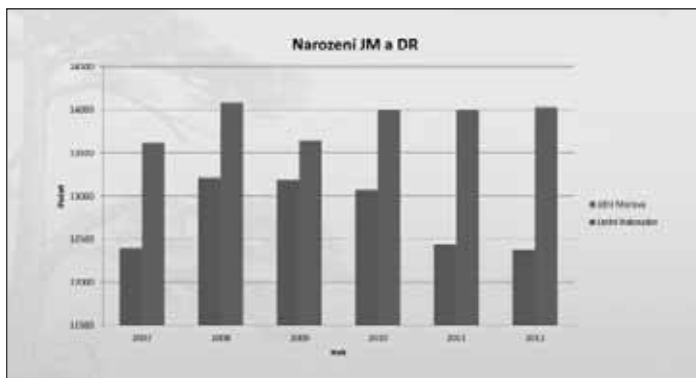
Závěr:

- Rozvodovost je v ČR vyšší než v Rakousku
 - Rozvodovost je v JMK je nižší než v Dolním Rakousku
- Diametrální rozdíl chování se populace v regionu

Srovnání počtu nově narozených dětí v ČR a Rakousku

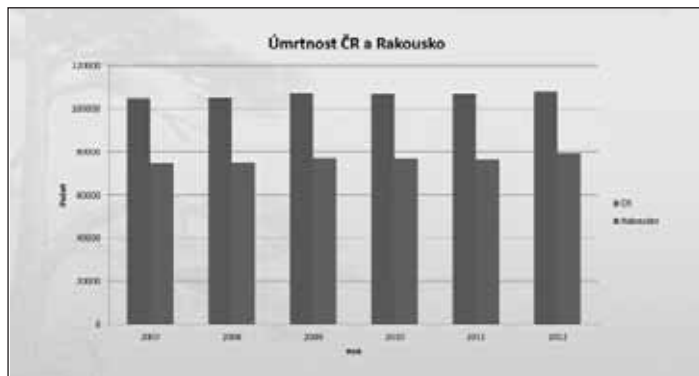
Srovnání počtu nově narozených dětí v JMK a Dolním Rakousku

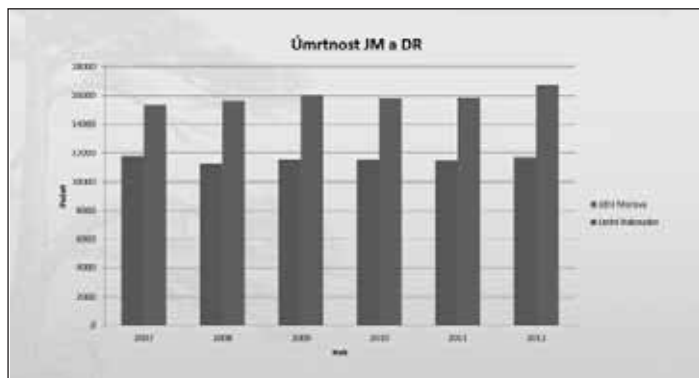
Závěr:

- Počet nově narozených dětí je v ČR vyšší než v Rakousku
 - Počet nově narozených dětí je v JMK nižší než v Dolním Rakousku
- Diametrální rozdíl chování se populace v regionu

Srovnání úmrtnosti v ČR a Rakousku

Srovnání úmrtnosti v JMK a Dolním Rakousku

Závěr:

- Úmrtnost v ČR je vyšší než v Rakousku
 - Úmrtnosti v JMK je nižší než v Dolním Rakousku
- Diametrální rozdíl chování se populace v regionu

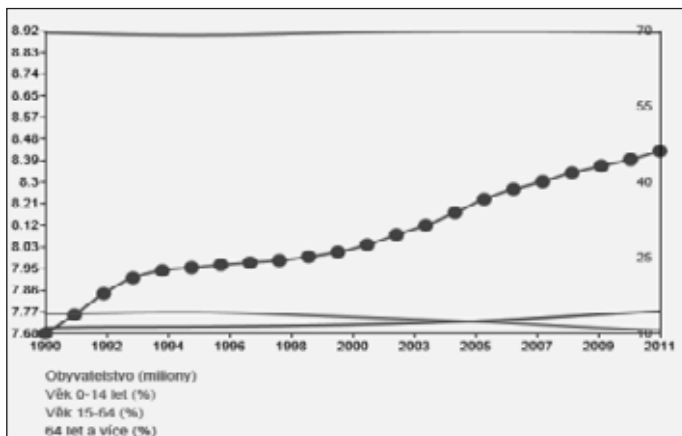
Věkové rozložení obyvatel v Rakousku 2011

Obyvatelstvo: 8 424 (milióny)

Věk 0–14 let: 14,527 (%)

Věk 15–64: 67,609 (%)

64 let a více: 17,864 (%)

Závěr:

Ze získaných dat lze souhrnně konstatovat, že sňatečnost, rozvodovost, narození a úmrtnost je v České Republice za rok 2007 až 2012 vyšší než v Rakousku. Zatímco ta samá demografická data jsou u Jižní Moravy nižší než u Dolního Rakouska. Veškerá demografická data jsou u České Republiky vyšší než u Rakouska, zatímco u Jižní Moravy nižší než u Dolního Rakouska.

2.2. Porovnání toku veřejných financí v ČR a AT a porovnání na regionální úrovni

(Milan Venclík, Josef Tatzber)

Jedná se o peněžní vztahy, které se týkají činností veřejných institucí a zájmů a kde vystupuje jako jeden ze subjektů veřejná moc (stát, regionální samospráva, obec). Nebo: VF představují tu část finančního systému NH, která prochází přerozdělovacím procesem cestou veřejných rozpočtů, rozhoduje se o nich ve veřejné správě, veřejnou volbou a podléhají veřejné kontrole.

Základní principy veřejných financí:

- **Princip nenávratnosti** (platbou daní, poplatků či cel nevzniká nikomu nárok na navrácení tohoto výdaje jinou formou).
- **Princip neekvivalence** (platby do systému nemusí být ekvivalentní výši plnění ze systému).
- **Princip nedobrovolnosti** (daně, poplatky, cla se žádnému subjektu nechce platit, je k tomu donucen přes uzákoněnou právní cestu).

Funkce veřejných financí:

- **Alokační** (úroveň státní správy rozhoduje o použití disponibilních zdrojů, rozhodnutí o struktuře veřejných statků).
- **Distribuční** (otázka, co společnost považuje za spravedlivé rozdělení důchodů a majetku).
- **Stabilizační** (rozpočtová politika je používána k zajištění vysoké úrovně zaměstnanosti, stability cenové hladiny, ekonomického růstu, vyrovnanosti).

Soustava veřejných rozpočtů

Soustava veřejných rozpočtů je základní nástroj veřejných financí:

- Státní rozpočet
- Rozpočet nějakého typu vyššího územně správního celku
- Municipální rozpočet

+ širší pojetí:

- rozpočty organizací (financovány z veřejných zdrojů)
- rozpočty státních fondů

Rozpočet je peněžní fond. Jedná se o bilanci:

Příjmů (běžné – daňové, nedaňové, kapitálové)

Výdajů (běžné, kapitálové, čisté půjčky)

Rozpočtové zásady:

- Zásada každoročního sestavování a schvalování rozpočtu
- Zásada reálnosti a pravdivosti
- Zásada úplnosti a jednotnosti rozpočtu
- Zásada dlouhodobé vyrovnanosti
- Zásada transparentnosti a publicity

Rozpočtový proces

Etapa návrhu:

- Výsledky analýzy plnění rozpočtu v běžném roce
- Rozpočtové prognózy a dlouhodobé rozpočty
- Záměry hospodářské, sociální, měnové a devizové politiky vlády
- Záměry výdajů jednotlivých správců kapitol SR

Etapa schvalování

Etapa realizace

Etapa kontroly (průběžná, následná, závěrečná, kontrola příjmové stránky FÚ, výsledky plnění NKÚ)

Státní závěrečný účet

Porovnání příjmů a výdajů státních rozpočtů ČR a Rakouska

Základní ekonomická data o Rakousku:

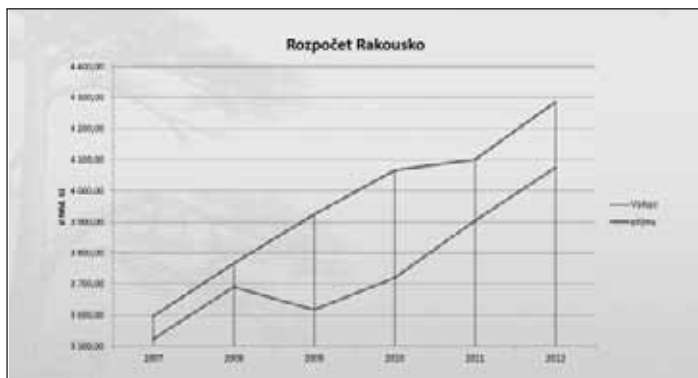
Rakousko 2011

Státní dluh:	313,127 (USD) (miliardy)
Hrubý domácí produkt:	417,656 (USD) (miliardy)
Obyvatelstvo:	8,424 (miliony)
Státní dluh/Hrubý domácí produkt:	74,973 (%)
Státní dluh/Obyvatelstvo:	37,172 (USD) (tisíce)

Porovnání výdajů a příjmů státního rozpočtu v období 2007–2012 v ČR

Porovnání výdajů a příjmů státního rozpočtu v období 2007–2012 v Rakousku

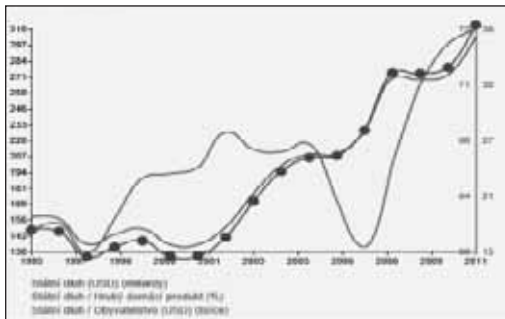

Závěr:

- Rozpočet v ČR zareagoval na krizi zmrazením výdajů
- Rozpočet v Rakousku stabilně narůstal ve výdajové oblasti, i když příjmy byly do roku 2010 nižší než před krizí

Obě země hospodaří deficitně

Státní dluh Rakouska v čase

Veřejné finance ČR

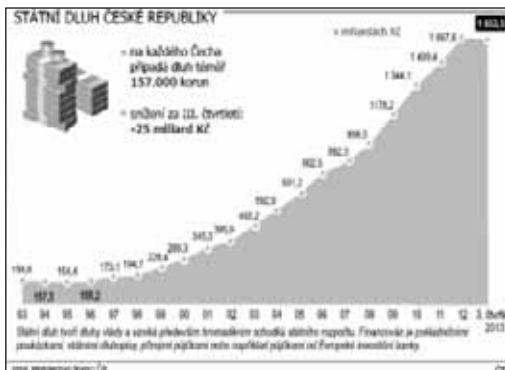
Veřejný dluh České republiky: 1 777 296 446 810 Kč

Státní dluh: 1 669 861 114 422 Kč

Úroky z dluhu: 56 435 452 181 Kč

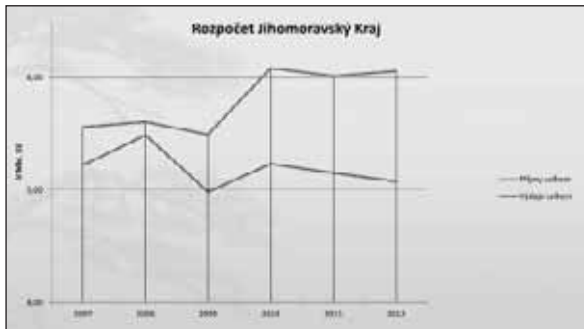
Dluh na obyvatele: 169 067 Kč

(k 21.3. 2014 v 11.50 hod)

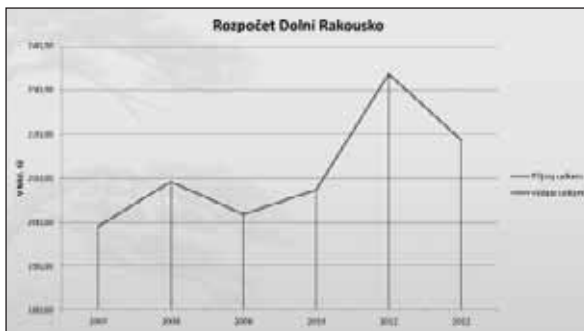

Závěr: jedná se o klasické evropské deficitní hospodaření.

Porovnání rozpočtového hospodaření na zemské úrovni Porovnání příjmů a výdajů rozpočtu JMK v letech 2007–2012

Porovnání příjmů a výdajů rozpočtu Dolního Rakouska v letech 2007–2012

Jak vyplývá ze srovnávaných parametrů, mezi oběma zeměmi existuje základní rozdíl v rozpočtové politice:

- JMK hospodaří s deficitním rozpočtem
- Dolní Rakousko hospodaří s vyrovnaným rozpočtem

Závěr:

V Rakousku je evidentní rozdílný přístup státu a země k rozpočtovému hospodaření. Z země hospodaří s vyrovnaným rozpočtem, stát s deficitním.

V ČR stát i kraj hospodaří s deficitními rozpočty.

Srovnání:

- V Rakousku činí příjmy SR cca 3000 miliard Kč a výš
- V České Republice činí příjmy SR cca 1000 miliardách Kč
- Trend výdajů a příjmů je v Rakousku mnohem „klidnější“ než v České Republice
- V České Republice činil nejvyšší rozpočtový schodek cca 200 miliard
- V Rakousku cca 400 miliard Kč

Veřejné finance JMK – DR

Hospodaření JMK je deficitní:

- výdaje jsou vyšší než příjmy.
- největší deficit byl v letech 2010 a 2012
- nejmenší deficit v roce 2008

Hospodaření DR je vyrovnané:

- rozpočet DR vyšší než JMK
- srovnáme-li výdaje z roku 2007 v JMK a DR, tak zmíněná položka je v DR o 195 miliard vyšší

2.3. Porovnání struktury volebních výsledků v ČR a AT a porovnání na regionální úrovni

(Milan Venclík, Josef Tatzberg)

Volební výsledky na úrovni státu

Volební výsledky v ČR v období 2006–2013:

Volební výsledky ČR 2006

<i>Strana</i>	<i>poč. hlasů</i>	<i>%</i>
Občanská demokratická strana	1 892 475	35,38
Česká str. sociálně demokrat.	1 728 827	32,32
Komunistická str. Čech a Moravy	685 328	12,81
Křesť. demokr. unie – Čs. str. lid.	386 706	7,22
Strana zelených	336 487	6,29

Voliči v seznamu 8 333 305

Volební účast 64,47 %

Volební výsledky ČR 2010

<i>Strana</i>	<i>poč. hlasů</i>	<i>%</i>
Česká str. sociálně demokrat.	1 155 267	22,08
Občanská demokratická strana	1 057 792	20,22
TOP 09	873 833	16,70
Komunistická str. Čech a Moravy	589 765	11,27
Věci veřejné	569 127	10,88
Křesť. demokr. unie – Čs. str. lid.	229 717	4,39
Strana Práv Občanů ZEMANOVCÍ	226 527	4,33

Voliči v seznamu 8 415 892

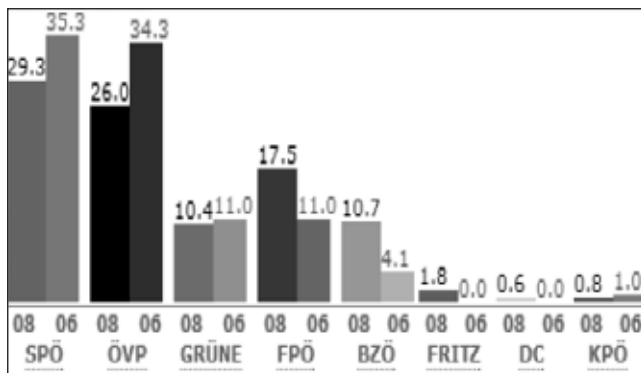
Volební účast 62,60 %

Volební výsledky 2013

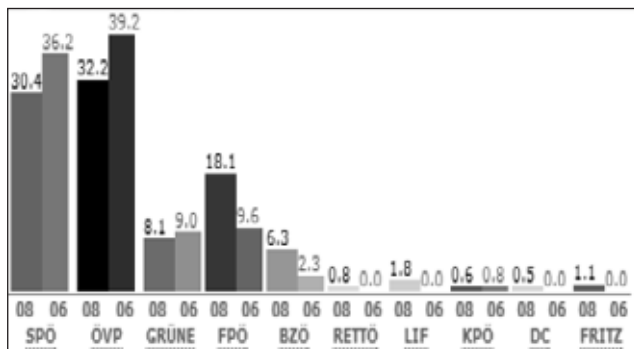
<i>Strana</i>	<i>poč. hlasů</i>	<i>%</i>
Česká str. sociálně demokrat.	1 155 267	22,08
Občanská demokratická strana	1 057 792	20,22
TOP 09	873 833	16,70
Komunistická str. Čech a Moravy	589 765	11,27
Věci veřejné	569 127	10,88
Křesť. demokr. unie – Čs. str. lid.	229 717	4,39
Strana Práv Občanů ZEMANOVCÍ	226 527	4,33
Voliči v seznamu 8 415 892		
Volební účast 62,60 %		

Volební výsledky v Rakousku v období 2006–2013

Volby do národní rady, Rakousko, 2008

Volby do národní rady, DR, 2008

V grafech jsou porovnávány výsledky z roku 2008 do Národní Rady.

I V Rakousku je evidentní tendence oslabování klasických politických uskupení. V Rakousku a hlavně ve Vídni vyhrávají volby sociální demokraté. Jak je ale vidět z trendů velmi silně postavení zde mají křesťanští demokraté.

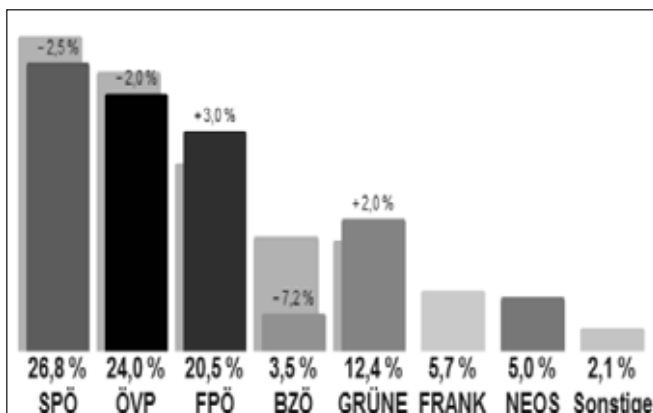
Rakousko je rozdílné oproti ČR v silném zemském zázemí některých politických uskupení:

Vídeň – sociální demokracie (SPÖ)

Dolní Rakousko – křesťanští demokraté (ÖVP)

Volební výsledky parlamentních voleb v Rakousku v roce 2013

Strana	Počet hlasů	+/-	Procenta	+/- Mandáty	+/-
Sociálně demokratická strana Rakouska (Sozialdemokratische Partei Österreichs)	1 118 223	-311 983	27,10	-2,16	53 -4
Rakouská lidová strana (Österreichische Volkspartei)	982 651	-346 837	23,81	-2,17	46 -5
Svobodná strana Rakouska (Freiheitliche Partei Österreichs)	883 258	+26 229	21,40	+3,86	42 +8
Zelení + Zelená alternativa (Die Grünen – Die Grüne Alternative)	473 116	+36 820	11,46	+1,06	22 +2
Team Stronach (Team Stronach für Österreich)	239 075	„III	5,79	„III	11 „III
NEOS (NEOS – Das Neue Österreich)	198 097	„III	4,80	„III	9 „III
Aliance pro budoucnost Rakouska (Bündnis Zukunft Österreich)	149 740	-373 193	3,63	-7,07	0 +21
neplatné a prázdné listky	80 937	-22 706	—	—	—
Celkem všechny strany (volební účast 65,91%; -12,90%)	4 207 695	-783 257	100,0	—	183

Z výsledků vyplývá silné postavení tří stran. A sice SPÓ, ÓVP a FPÓ. Pro sociální demokraty a křesťany je alarmující úbytek voličské přízně.

I zde tedy můžeme cítit jakousi nespokojenost, ale na rozdíl od ČR je zde situace i v oblasti volebních výsledků velmi stabilní.

Znamená to tedy, že rakouská veřejnost není v zásadě tak flustrovaná, jako česká, která neustále hledá nové volební subjekty.

Volby na zemské úrovni

Volební výsledky JMK v období 2004–2012

Volby JMK 2004

<i>Strana</i>	<i>poč. hlasů</i>	<i>%</i>
KDU-ČSL	70 549	26,18
ODS	69 524	25,80
ČSSD	32 143	11,93
Zelení	13 699	5,08
KSČM 1	51 580	9,40

Počet voličů 269 422

Volební účast 29,71 %

Volby JMK 2008

<i>Strana</i>	<i>poč. hlasů</i>	<i>%</i>
ČSSD	131 615	34,84
KDU-ČSL	90 254	23,89
ODS	60 005	15,88
KSČM	54 443	14,41

Počet voličů 377 706

Volební účast 41,05 %

Volební účast 41,05 %

Volby JMK 2012

<i>Strana</i>	<i>poč. hlasů</i>	<i>%</i>
ČSSD	93 843	27,01
KDU-ČSL	59 159	17,03
ODS	32 004	9,21
TOP 09	20 379	5,86
KSČM	64 805	18,65

Počet voličů 347 336

Volební účast 37,76 %

Volební výsledky v Dolním Rakousku v období 2008–2013

Zemské volby v DR v roce 2008 a také v roce 2013 vyhrála nadpoloviční většinou ÖVP.

- Rakouská lidová strana (ÖVP) si pro dalších pět let udržela nadpoloviční většinu
- Příčinou volebního úspěchu dolnorakouských lidovců je rozhodně sám Ing. Erwin Pröll
- Erwin Pröll je již od roku 1992 hejtmanem Dolního Rakouska
- Volební účast dosáhla 70,87 %!
- Volební období zemského parlamentu je 5 let

Výsledky zemských voleb v Dolním Rakousku v roce 2008 a v roce 2013

Přehled volebních výsledků je následující:

Strana, hnutí	Volby 2013			Volby 2008		
	hlasů	procent	mandátů	hlasů	procent	mandátů
ÖVP	495557	50,79	30	549510	54,39	31
SPÖ	210504	21,57	13	257770	25,51	15
FPÖ	80122	8,21	4	105748	10,47	6
GRÜNE	78678	8,06	4	69852	6,91	4
STRONACH	96016	9,84	5			
H						

Závěr:

Rakousko:

- Diametrálně odlišné výsledky voleb stát a DR
- V DR stabilizované volební výsledky cca 20 let

ČR

- Volební výsledky v ČR jsou kopírovány v krajích

Srovnání:

Na státní úrovni vítězí v obou státech:

- sociální demokracie.

Na regionální úrovni:

- Dolní Rakousko – pravicové
- JMK – levicový

Pozvánka

**Přednáška v rámci projektu:
Role regionů ve 3. tisíciletí, CZ0294**

**„Hlavní úlohy států České republiky a Rakouska
v následné vazbě na Jihomoravský kraj
a dolnorakouskou vládu“**

- Koncepte školství v ČR a AT a porovnání na regionální úrovni
- Koncepte zdravotnictví v ČR a AT a porovnání na regionální úrovni
- Koncepte sociálního systému v ČR a AT a porovnání na regionální úrovni

V rámci přednášky vystoupí:

- **Josef Tatzberg** (*starosta obce Wilfersdorf*)
- **Ing. Milan Venclík, MBA** (*SVŠE Znojmo*)
- **Ing. Mirka Wildmannová, Ph.D., MBA** (*ESF MU Brno*)

**V úterý 29. 4. 2014 v 17.00 hodin.
Přednáškový sál Kaskáda Hotelu Internacionál Brno,
Husova 16, Brno**

3. Hlavní úlohy státu České republiky a Rakouska v následné vazbě na Jihomoravský kraj a dolnorakouskou vládu

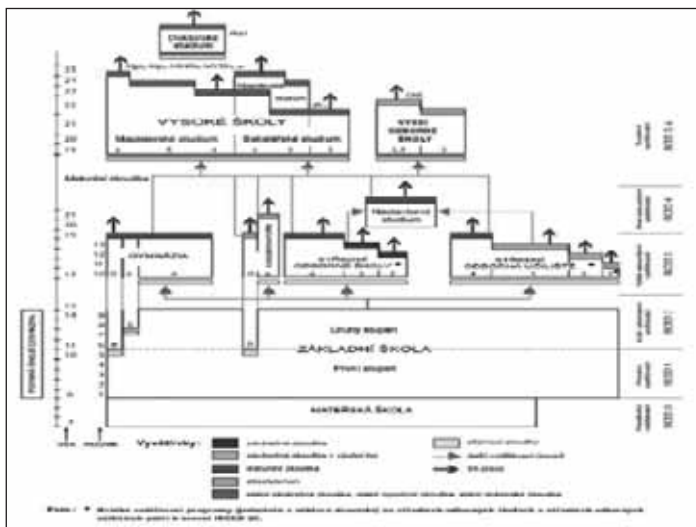
3.1. Koncepce školství v ČR a AT a porovnání na regionální úrovni

3.1.1. Koncepce školství v ČR (Milan Venclík)

Mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání

- pre-primární vzdělávání
- primární vzdělávání
- nižší sekundární vzdělávání
- vyšší sekundární vzdělávání
- nástavbové školy
- vyšší odborné školy
- bakalářský/magisterský stupeň VŠ
- doktorské studijní programy

Základní schéma školského systému v ČR

Výdaje státu

Návratnost investic na vzdělání

ČR: Povinná školní docházka

- byla zavedena v roce 1774
- trvá devět let
- plní se na základní škole, gymnáziu nebo konzervatoři
- zákon umožňuje i individuální vzdělávání bez každodenní návštěvy školy

Předškolní vzdělávání

- pro děti od 3–6 let
- vzdělávací program pro předškolní vzdělávání napomáhá vyrovnávat nerovnoměrnosti vývoje dětí před vstupem do základního vzdělávání
- poskytuje pedagogickou péči dětem se speciálními vzdělávacími potřebami
- předškolní vzdělávání je dobrovolné

Základní vzdělávání

- stupeň základního vzdělání získá žák úspěšným ukončením vzdělávacího programu základního vzdělávání na základní škole, nižším stupni víceletého gymnázia nebo nižším stupni osmileté konzervatoře
- trvá 9 let
- obvykle od 6. do 15. roku
- I. stupeň je pětiletý
- II. stupeň je čtyřletý
- výsledky = vyjádřeny klasifikačním stupněm
- vysvědčení z 9. ročníku

Střední vzdělávání

- většina populace
- předpokladem pro přijetí je ukončení základního vzdělávání
- splnění podmínek přijímacího řízení
- forma může být denní, večerní, dálková, distanční, kombinovaná

Druhy středních škol

- střední vzdělání s maturitou (4 roky)
- střední vzdělání s výučním listem (2–3 roky)
- nástavbové studium (2 roky)
- konzervatoř (6–8 let)

Vyšší odborné vzdělávání

- patří do terciárního vzdělávání
- rozvíjí a prohlubuje znalosti
- určeno maturantům
- podmínkou pro přijetí je ukončení středního vzdělávání s maturitní zkouškou
- absolventi získávají titul DiS.

Vysoké školy

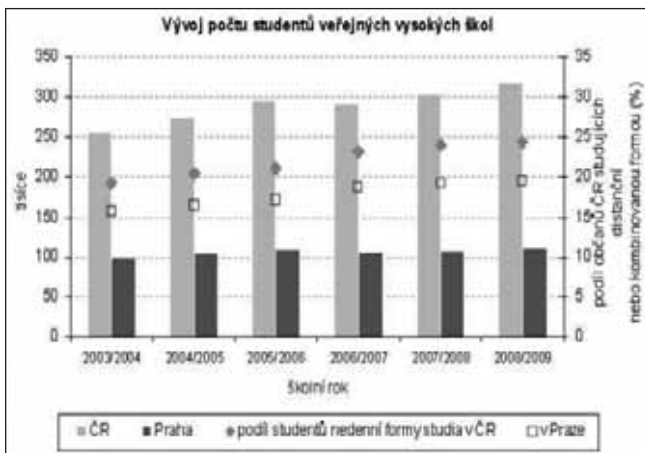
- 3–4 roky
- ukončuje se státní závěrečnou zkouškou
- součástí je obhajoba bakalářské práce
- absolvent získává akademický titul bakalář

Magisterský studijní program

- 1–3 roky
 - je zaměřen na získání teoretických poznatků, na jejich aplikaci a na rozvinutí schopností k tvůrčí činnosti
 - studium je ukončeno státní závěrečnou zkouškou
 - součástí je obhajoba diplomové práce
- akademické tituly – Mgr., Ing., Mudr.

Doktorský studijní program

- určen absolventům magisterských studijních programů
- zaměřen je na vědecké bádání a samostatnou tvůrčí činnost
- studium je ukončeno státní doktorskou zkouškou
- obhajoba disertační práce
- akademický titul doktor (Ph.D.)

Alternativní školství v ČR

Reformní školy

Waldorfská škola = důraz na skupinovou spolupráci

Daltonský plán = svoboda rozhodování

Domácí vzdělávání

- možné na prvním stupni ZŠ
- výhodou je menší časová náročnost pro získávání nových vědomostí a dovedností
- nevýhodou bývá nedostatek sociálních kontaktů s vrstevníky
- navazování nových přátelství a vztahů

3.1.2. Koncepce školství v ČR a AT a porovnání na regionální úrovni

(Josef Tatzber)

Rakouský systém

V Rakousku je školní docházka všeobecně povinná pro všechny děti, které v Rakousku trvale žijí, nezávisle na jejich národnosti. Je možno volit mezi soukromými a státními školami.

Mateřské školy a povinná školní docházka

Preprimární stupeň

V Rakousku mohou děti po završení třetího roku věku navštěvovat mateřskou školu (Kindergarten) [ISCED 0]. Mateřská škola není součástí školského systému, její navštěvování je tudíž dobrovolné. Povinná školní docházka začíná v Rakousku v šesti letech a trvá devět let. Je možné volit mezi soukromými a státními školami, přičemž podíl soukromých škol v Rakousku je spíše nízký. Na státních školách se neplatí školné.

První stupeň

Vzdělání každého dítěte v Rakousku začíná čtyřletým prvním stupněm základní školy (Volksschule) [ISCED 1]. Děti, které již podléhají povinné školní docházce (tzn. že dosáhly šesti let), ale ještě nedosáhly školní zralosti (neboť mají např. potíže sledovat vyučování), navštěvují přípravný stupeň základní školy (Vorschulstufe). Děti se speciálními vzdělávacími potřebami navštěvují buď zvláštní školu (Sonderschule) [ISCED 1] odpovídající jejich potřebám, anebo integračně vedenou třídu na prvním stupni základní školy.

Druhý stupeň

Po ukončení prvního stupně základní školy mají žáci možnost pokračovat na dvou typech čtyřletých škol: Druhý stupeň základní školy (Hauptschule) nebo nižší stupeň vyšší všeobecně vzdělávací školy (Unterstufe einer allgemein bildenden höheren Schule – AHS Unterstufe) [oba typy ISCED 2]. Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami mohou nadále navštěvovat pátý až osmý stupeň zvláštní školy.

Druhý stupeň základní školy poskytuje žákům všeobecné základní vzdělání, které je připravuje buď na postup do druhého stupně II, nebo na zapojení do pracovního života.

Do sedmého ročníku jsou učební osnovy obou typů škol shodné, ale potom se nižší stupeň vyšší všeobecně vzdělávací školy větví na několik kategorií:

- klasické gymnázium s latinou
- reálné gymnázium se zaměřením na geometrii a matematiku
- hospodářské reálné gymnázium

Druhý stupeň II

Poslední rok povinné školní docházky se kryje s prvním rokem druhého stupně II. V tomto bodě dochází k diferenciaci školského systému. Žáci mají na výběr mezi odborným nebo všeobecným vzděláním. Zhruba 80% žáků se rozhodne pro odborné vzdělání.

Odborné vzdělání

Pokud se žáci rozhodnou pro odborné vzdělání v rámci duálního systému, musí ještě absolvovat devátý ročník povinné školní docházky. Toho se jim dostane na polytechnické škole (polytechnische Schule)[ISCED 3C]. Tam jsou žáci připravováni na volbu jejich budoucího studia pomocí zaměření se na určité předměty. Následující učňovské vzdělání (Lehrlings – ausbildung) se odehrává jak v učňovském provozu ve firmě (Lehrbetrieb), tak v učňovské škole (Berufsschule) [ISCED 3B]. Z toho 80% tvoří praktická výuka. Toto vzdělání trvá dva až čtyři roky, záleží to na studovaném oboru. Na závěr může každý složit závěrečnou učňovskou zkoušku (Lehrabschlussprüfung).

Střední odborná škola

Další forma odborného vzdělání na úrovni druhého stupně II je střední odborná škola (berufsbildende mittlere Schule) [ISCED 3B]. Ta má za úkol žákům zprostředkovat základní odborné kompetence nezbytné k výkonu odborné profese a také rozšíření všeobecného vzdělání. Střední odborná škola trvá zpravidla tři až čtyři roky; existují však i jednoleté a dvouleté formy.

Odborná maturita

Od roku 1997 mají absolventi učňovských a odborných škol možnost skládat odbornou maturitu (Berufschreifeprüfung). Ta se skládá ze čtyř dílčích zkoušek a opravňuje k přechodu do jakéhokoliv postsekundárního nebo terciálního vzdělávacího zařízení. Jinou možností k dosažení způsobilosti studovat na vysoké škole je zkouška oprávnění ke studiu (Studienberichtigungsprüfung). Tato zkouška umožňuje pouze studium určitého oboru. Další cestou, jak získat oprávnění ke studiu v postsekundárním a terciálním sektoru je nástavbové studium (Aufbaulehrgang)[ISCED 4A]. Nástavbové studium je ukončeno maturitní popřípadě diplomovou zkouškou.

Vyšší odborné školy

Vedle učňovského a odborného vzdělání na střední odborné škole mohou žáci studovat po druhém stupni i vyšší odborné školy (Berufsbildende höhere Schule – BHS) [ISCED 3A/4A]. Ty nabízí vzdělávání v různých oborech (turismus, strojí-

renství, elektrotechnika atd.) a fundované všeobecné vzdělání. Škola trvá pět let a je ukončena maturitní nebo diplomovou zkouškou. Žáci tak získají odbornou kvalifikaci a zároveň i možnost studovat na vysoké škole.

Všeobecné vzdělání

Všeobecného vzdělání se dostane žákům na vyšším stupni vyšších všeobecně vzdělávacích škol (Oberstufe allgemein bildender höherer Schulen – AHS Oberstufe) [ISCED 3A]. Tyto školy připravují především na univerzitní studium. Trvají čtyři roky a jsou ukončeny maturitní zkouškou.

Postsekundární a terciální stupeň

Úspěšným ukončením vyšší všeobecně vzdělávací školy nebo vyšší odborné školy stejně jako složením odborné maturity nebo zkoušky oprávnění ke studiu získávají žákyně a žáci oprávnění ke studiu na těchto vysokých školách: akademie (Akademie) [ISCED 5B], které kvalifikují pro určité činnosti v sociálních a zdravotnických oborech, školy abiturientských studií (Kolleg) [ISCED 5B], určené v první řadě pro absolventky a absolventy vyšších všeobecně vzdělávacích škol, kteří si chtějí doplnit vyšší odborné vzdělání, a pedagogické vysoké školy (Pädagogische Hochschule) [ISCED 5A], které vzdělávají učitele pro ročníky povinné školní docházky na základních a polytechnických školách.

Vysoké odborné školy

Do terciárního vzdělávání patří rovněž vysoké odborné školy (Fachhochschulen) [ISCED 5A] a univerzity [ISCED 5A]. Podle nového zákona o vysokých školách nabízejí oba typy těchto terciárních vzdělávacích zařízení tříleté bakalářské (bachelor) a nejméně dvouleté navazující magisterské studium (master). V obou lze absolvovat též diplomové studium. Absolventky a absolventi magisterského nebo diplomového studia jsou oprávněni získat na univerzitách doktorát [ISCED 6].

Univerzity

Jak na univerzitách, tak na vysokých odborných školách jsou nabízena studijní programy univerzitního typu (Lehrgänge universitären Charakters) a univerzitní studijní programy (Universitätslehrgänge) [ISCED 5A] jako další univerzitní vzdělá-

vání. Předpokladem pro tento typ studia je všeobecné oprávnění ke studiu na vysoké škole nebo dlouholetá odborná praxe. Jsou ukončena titulem „akademický/á“ popř. „MSc“ nebo „MBA“.

Řemeslné a mistrovské školy

Od osmnácti let mohou zájemci po úspěšně složené závěrečné učňovské zkoušce a absolventky a absolventi středních odborných škol prohloubit své teoretické odborné vzdělání ve školách stavebních řemesel (Bauhandwerkerschule) a v mistrovských školách (Werkmeisterschule) [ISCED 5B]. Trvají jeden až dva roky a jsou ukončeny závěrečnou zkouškou.

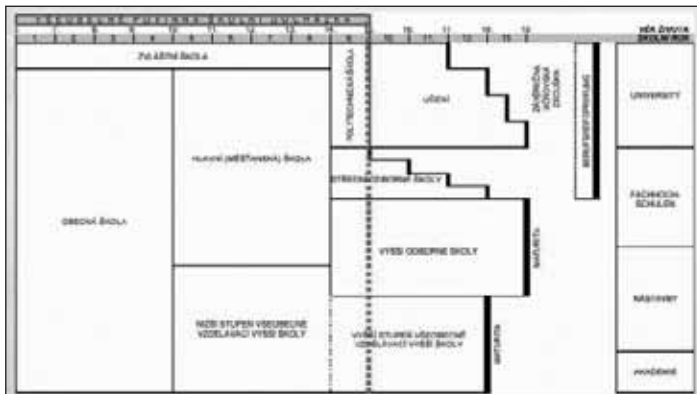
Profesní a celoživotní vzdělání

Navazuje-li po ukončení prvního odborného vzdělání na vyšším druhém, postsekundárním nebo terciárním stupni další fáze vzdělávání, jedná se zpravidla o další profesní vzdělávání. Účastníci takových vzdělávacích programů jsou zpravidla starší dvaceti let. Spektrum dalšího profesního vzdělávání v Rakousku je široké díky rozličnosti vzdělávacích institucí (školy a vysoké školy, vzdělávací zařízení organizací zastupujících zájmy zaměstnanců a zaměstnavatelů, obecně prospěšná vzdělávací zařízení, soukromá vzdělávací zařízení atd.) a s tím související nabídkou.

Škola společná pro všechny děti

Obecná škola je v Rakousku určena pro všechny děti jednoho ročníku společně. Od 10 let věku jsou děti rozděleny do druhého stupně obecné školy nebo střední školy nebo do prvního stupně vyšší školy. Téměř ve všech evropských státech chodí děti do společné školy minimálně devět let.

Schémata školního systému v Rakousku:

3.2. Koncepce zdravotnictví v ČR a AT a porovnání na regionální úrovni

(Mirka Wildmannová)

1) Koncepce zdravotnictví v ČR

Zdravotnictví zahrnuje

- Orgány a instituce – ministerstvo zdravotnictví, zdravotní pojišťovny
- Organizace a společnosti – lékařská komora, odborné lékařské společnosti a asociace
- Zdravotnická zařízení – nemocnice, ambulantní zařízení, léčebné ústavy
- Pracovníci ve zdravotnictví – lékaři, zdravotní sestry, laboranti atd.
- Služby a činnosti – léčebně preventivní péče, hygienická služba, lékárny, výzkum...

Zřizovatelé zdravotnictví v ČR

- Silně regulované a podléhá centrálnímu plánování = stát jako řídicí orgán
- Stát je ve funkci garanta zdravotní péče prostřednictvím krajských úřadů
- Krajské úřady: povinnost zajistit na svém území poskytování zdravotních služeb, provádí registrace a povolují zřízení zdravotnického zařízení
- Vláda akredituje nemocnice i jednotlivé lékaře, čímž určuje, kolik a jakých nemocnic bude

Zdroje financování zdravotnictví v ČR

- 1) Povinné zdravotní pojištění – realizované pojišťovnami
- 2) Státní rozpočet (přerozdělení – daně)
- 3) Doplatky na zdravotní péči
- 4) Fondy na zdravotní činnost

Zdroje financování veřejného zdravotnictví (v mil. Kč)

Povinné zdravotní pojištění

- Výběr pojistného, správu a proplácení zdravotní péče zajišťuje 7 ZP (VZP + 6 pojišťoven), ke dni 1. 10. 2012 METAL-ALIANCE sloučena s Českou průmyslovou zdravotní pojišťovnou
- Výše pojistného 13,5 % z HM = 4,5 % hradí zaměstnanec a 9% zaměstnavatel – V r. 2014 minimální měsíční pojistné u zaměstnanců v číní 1 148 Kč (asi 42 Euro)
- Výše pojistného u OSVČ – 13,5% dle vyměřovacího základu – Minimální záloha 1752 Kč (cca 65 Euro)

Základní ukazatele činností ZP v roce 2012

	Počet pojištěnců	Příjmy (tis. Kč)	Výdaje (tis. Kč)
VZP ČR (111)	6.171.190	146.883.323	148.353.113
Vojenská ZP (201)	625.714	12.585.222	12.575.322
Česká průmyslová ZP (205)	1.168.685	22.449.575	23.160.156
Oborová ZP zaměst. bank. poj. a stav. (207)	699.674	13.688.926	13.462.730
Zaměstnančská pojišťovna Skoda (209)	136.959	2.961.846	2.940.805
ZPMV ČR (211)	1.186.766	23.494.349	23.116.814
Revírní bratrská pokladna, ZP (213)	416.217	7.669.589	7.661.408

- Přerozdělování pojistného podle počtu pojištěnců, jejich věkové struktury, pohlaví a nákladových indexů věkových skupin pojištěnců

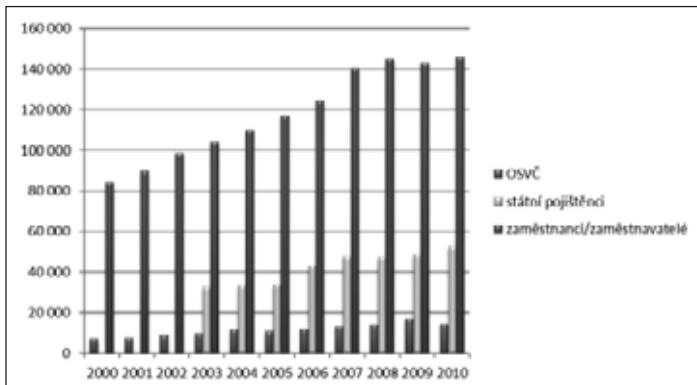
Financování – stát

Přispívá na státní pojištěnce:

- Nevýdělečně činné osoby
- Nezaopatřené děti
- Studenti do 26 let
- Důchodce
- Ženy na mateřské dovolené
- Osoby v sociální nouzi
- Vězni

Platba za státního pojištěnce: 787 Kč (cca 29 Euro)

Vývoj zdrojů příjmů veřejného zdravotního pojištění v letech 2000–2010 (v mil. Kč)

Doplatky na zdravotní péči

- Od r. 2008 povinné tzv. regulační poplatky
- 3 kategorie těchto poplatků:
 - 1) 30 Kč (cca 1,1 Euro)
 - návštěva u lékařů v ambulantní péči, každá položka na receptu, tj. předepsaný lék, který je plně nebo částečně hrazen ze všeobecného zdravotního pojištění.

2) 60 Kč (cca 2,2 Euro)

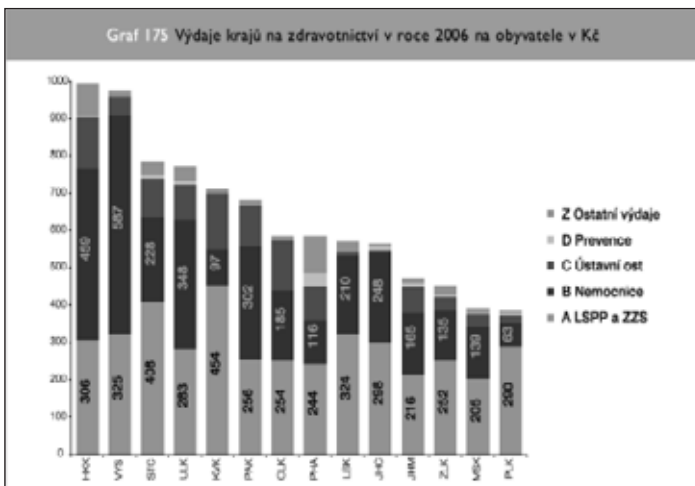
- za každý den pobytu v nemocnici; za každý den pobytu v lázních, ozdravovnách, léčebnách, pokud se jedná o pobyt hrazen ze všeobecného zdravotního pojištění.

3) 90 Kč (cca 3,3 Euro)

- za poskytnutí neodkladné péče, včetně péče poskytnuté lékařskou službou první pomoci a zubní pohotovostní službou, využití nemocniční pohotovosti v sobotu, v neděli a ve dnech pracovního volna

3. Hlavní úlohy státu České republiky a Rakouska
v následné vazbě na Jihomoravský kraj a dolnorakouskou vládu

- Poplatky se nevztahují na: preventivní prohlídky, dialýzu, soudem nařízenou ochrannou léčbu
- Od placení poplatků jsou osvobozeny osoby v hmotné nouzi
- Doplatky za léky a jiné přímé platby činí asi 15% celkových zdravotních výdajů

Počet nemocnic, nemocničních oddělení a lůžek v krajích

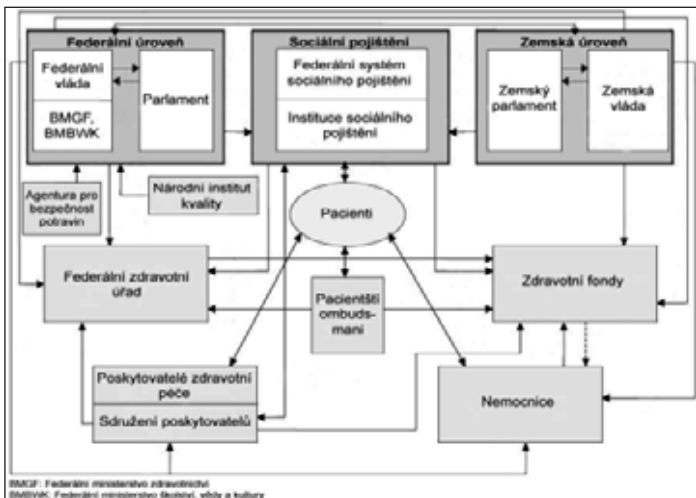
ČR, kraj sídla zařčení	Počet nemocnic celkem				Počet lokál s lůžkovou nemocniční péčí na odd. intenziv ¹⁾				Počet všech nemocničních oddělení				Počet nemocničních lůžek					
	2006	2008	2007	2010	2006	2008	2007	2010	2006	2008	2007	2010	2006	2008	2007	2010		
																peřkem	v tom pãe (%) akutní nãle- ona	
ČR	211	196	192	189	163	147	144	139	1496	1484	1462	1466	67467	66022	65662	63219	88,1	11,9
Hl.m. Praha	26	26	28	27	15	14	14	13	191	203	204	206	10665	10397	10326	10018	91,5	8,5
Středočeský	26	25	25	25	20	19	19	19	134	130	131	147	5970	5642	5589	5008	78,4	21,6
Jihočeský	10	10	9	9	9	8	8	7	89	92	87	84	3793	3737	3652	3538	88,9	11,1
Plzeňský	12	11	10	11	11	10	9	9	82	74	68	74	3748	3581	3431	3508	88,3	11,7
Karlovarský	7	5	5	5	6	5	5	5	47	43	41	42	1776	1717	1678	1615	88,6	11,4
Ústecký	19	20	20	20	14	12	12	11	127	121	120	117	6085	5485	5341	5122	82,0	18,0
Liberecký	10	8	8	8	8	8	8	8	65	77	78	79	2539	2655	2633	2674	82,2	17,8
Východočeský	15	12	11	10	11	10	10	10	96	86	84	81	3950	3720	3645	3562	90,8	9,2
Pardubický	10	10	10	9	8	5	5	5	68	66	67	66	2536	2718	2681	2641	77,6	22,4
Vysočina	7	6	6	6	7	6	6	6	78	73	71	71	3030	2966	2912	2790	91,6	8,4
Jihomorav.	25	23	22	22	16	15	15	15	170	175	170	172	8240	8096	7955	7886	88,6	11,4
Olomoucký	11	9	9	9	10	8	8	8	97	96	93	92	3835	3637	3547	3380	86,3	13,7
Zlínský	11	11	11	10	7	7	7	6	72	73	74	72	3336	3315	3157	3051	88,7	11,3
Středočeský	22	19	18	18	21	20	18	17	180	173	168	162	7954	7456	7215	6528	85,1	14,9

¹⁾ počet míst, kde je péče poskytována, zahrnuje i detašovaná pracoviště (N. Býdčov, Broumov, Slunětář, Otava)
ve velkých městech s více nemocnicemi jsou započítána všechna místa, kde je péče poskytována (pouze od sítě vztahy aspon 1 km)

2) Koncepce zdravotnictví v Rakousku

- Sociální pojištění:
 - Zdravotní pojištění
 - Úrazové pojištění (proti pracovním úrazům, nemocím z povolání)
 - Důchodové pojištění
 - Pojištění pro případ nezaměstnanosti
- Pro sociální pojištění je relevantní zaměstnání (nikoliv bydliště)
- Pojištěná osoba si nemůže pojišťovnu libovolně zvolit: z historických důvodů rozděleno podle území a oboru (zvláštní pojišťovny pro železničáře, horníky, zaměstnance veřejné správy, zemědělce, osoby provozující obchodní činnost, notáře)
- Rakouské zdravotní pojišťovny: shromažďují příspěvky na úrazové, důchodové pojištění a pojištění pro případ nezaměstnanosti)

Organizační struktura systému rakouského zdravotnictví

Financování ZP v Rakousku

V Rakousku existuje více zdrojový systém financování

- 1) Příspěvek na zdravotní pojištění 6,4%–9,1% ze základu stanoveného podle výše příjmů
 - 8,6% OSVČ
 - ½ hradí pojištěnec a druhou ½ zaměstnavatel
 - Ti zaměstnanci, jejichž výše platu nedosahuje hranice pro zaměstnání na zkrácený úvazek („Geringfügige Beschäftigung“) nejsou automaticky pojištěni
- 2) Financování spolkovou vládou, spolkovými zeměmi a místními úřady
- 3) Doplňkové soukromé zdravotní pojištění
- 4) Pacienti prostřednictvím různých poplatků

Regionální zdravotnictví v Rakousku

- Každá větší obec je povinna mít vlastního úředního lékaře (obecní rada se na něj obrací v lokálních zdravotních otázkách)
- Do kompetence spolkových zemí spadá nemocniční péče
- Zdravotní systém založen na využití metody plánování (jak z úrovně spolkových zemí, tak spolku)

Rozdíly v otázce u doktora:

V ČR: Jaká je vaše zdravotní pojišťovna?

Odpověď je důležitá jen z hlediska adresy fakturace.

V Rakousku: jak jste pojištěn?

Odpovědi:

- Allgemein (všeobecně, ve smyslu základního pojištění)
- Zweite Klasse (2. třída, nadstandard)
- Erste Klasse (1. třída, vyšší nadstandard)
- Klassepatienten: nejen „nadstandard“ pokoje, ale i operátéra, počet ošetřujícího personálu, implantát
- Platba: dvojnásobek základního pojištění
- Platba pojišťovny: pojišťovna přidává část peněz k základnímu platu ošetřujících lékařů (přerozdělování je na každém oddělení)

Rozdíly

V ČR

- 7,5 % HDP
- Zdravotní pojišťovnu si volíme
- Financování založeno na zdravotním pojištění
- Zákonné pojištění nelze zvýšit, lze zaplatit za nadstandardní služby

V Rakousku

- 10,8 % HDP
- ZP nelze volit, je přidělena (podle profese)
- Financování založeno na zdravotním pojištění
- Možné zvýšení pojištění (nadstandard)

U některých těchto událostí se předpokládá, že jsou dočasné (nezaměstnanost), u jiných je naopak zřejmá jejich dlouhodobost nebo trvalost (stáří, invalidita). Charakter události se pak zohledňuje ve formě pomoci, případně výši dávky, délce podpůrčí doby apod.

Stát v sociálních událostech své občany podporuje finančně, věcně nebo službou.

Schéma dávek sociálního zabezpečení

Český systém sociálního zabezpečení je rozdělen do tří hlavních oblastí:

- sociální pojištění
- státní sociální podporu
- sociální pomoc

Sociální pojištění

Na sociální pojištění přispívá většina z nás. Část ze svého dosaženého příjmu odvádíme státu na sociální pojištění. Tato částka je přerozdělena a stát finančně pomáhá lidem, kteří si z různých důvodů nemohou zajistit základní potřeby vlastním příjmem.

Sociální pojištění tvoří:

- zdravotní pojištění
- nemocenské pojištění
- důchodové pojištění
- zabezpečení v nezaměstnanosti

Zdravotní pojištění hradíte, abyste v případě potřeby měli zajištěnu bezplatnou zdravotní péči.

Z nemocenského pojištění stát přispívá na pokrytí nákladů v době nemoci, těhotenství, mateřství nebo v době, kdy vám onemocní dítě a vy nemůžete chodit do práce. Každý zaměstnanec má povinnost platit příspěvky na nemocenské pojištění. Živnostníci se mohou rozhodnout, zda se stanou plátcí nemocenského pojištění či nikoliv. Pokud však pojištění neplatí, na dávky pak v případě potřeby nemají nárok.

Důchodové pojištění slouží k pokrytí nákladů v souvislosti se stářím, invaliditou nebo úmrtím živitele rodiny. V rámci důchodového pojištění jsou vypláceny starobní, invalidní, vdovské a vdovecké a sirotčí důchody.

Zabezpečení v nezaměstnanosti existuje pro případ ztráty zaměstnání. Z něj vám stát bude po určitou dobu vyplácet podporu v nezaměstnanosti, pokud přijmete o práci a budete mít na podporu nárok.

Státní sociální podpora

Významnou částí systému sociálního zabezpečení je státní sociální podpora. Stát finančně podporuje osoby, které se ocitly v tíživé životní situaci nebo v hmotné nouzi. Část státního rozpočtu pak případně i na výplatu sociálních dávek.

Dávky SSP vyřizuje úřad práce příslušný podle místa trvalého bydliště žadatele. (v Praze úřady městských částí)

Na dávky státní sociální podpory má nárok každý, který splňuje kritéria stanovená pro výplatu konkrétní dávky nebo se dostane do situace, kdy mu může být dávka vyplacena.

Dávky státní sociální podpory se dělí do dvou skupin: dávky, které jsou vypláceny v závislosti na příjmu žadatele a dávky, pro jejichž vyplacení nehraje výše příjmu žádnou roli.

Mezi dávky státní sociální podpory patří:

Nezávislé na příjmu:

porodné

pohřebné

rodičovský příspěvek

pěstounské dávky

Závislé na příjmu:

příspěvek na bydlení

přídavek na dítě

sociální příplatek

Sociální pomoc

Jedná se také o solidární pomoc v situacích, kdy nestačí pomoc předchozích dvou pilířů a občan nedokáže situace vyřešit vlastními prostředky.

V ČR se jedná o dávky v hmotné nouzi a dávky sociální péče.

Dávky v hmotné nouzi:

doplatek na bydlení

příspěvek na živobytí

mimořádná okamžitá pomoc

Dávky sociální péče:

příspěvky pro zdrav. postižené

příspěvek na péči

Mimořádnou okamžitou pomocí se rozumí například prostředky, které jsou vypláceny lidem, jejichž majetek byl postiženým požárem nebo povodní. Kromě výplaty finančních dávek patří do sociální pomoci také odborné poradenství, prevence patologických jevů nebo například poskytování sociálních služeb.

Změny po 1. 1. 2012

Do roku 2012 museli všichni žadatelé o sociální dávky, o dávky pro zdravotně postižené nebo práci pobíhat mezi obecním úřadem a úřadem práce. Od 1. 1. 2012 chodí už jen na úřad práce. Celkem jich je 423. Důvod změny? Větší pohodlí pro žadatele, ale také úspory pro stát.

Životní minimum je minimální společensky uznaná hranice peněžních příjmů k zajištění výživy a ostatních základních osobních potřeb. Pro jednotlivce 3 410 Kč za měsíc.

Existenční minimum je minimální hranicí peněžních příjmů, která se považuje za nezbytnou k zajištění výživy a ostatních základních osobních potřeb na úrovni umožňující přežití. Tento institut byl vedle životního minima zaveden z důvodu větší motivace pro dospělé osoby v hmotné nouzi. Existenční minimum nelze použít u nezaopatřeného dítěte, u poživatele starobního důchodu, u osoby invalidní ve třetím stupni a u osoby starší 68 let. Výše existenčního minima 2 200 Kč za měsíc.

Vláda je zmocněna zvyšovat částky životního a existenčního minima od 1. ledna podle skutečného vývoje spotřebitelských cen, pokud nárůst nákladů na výživu a na ostatní základní osobní potřeby přesáhne ve stanoveném rozhodném období 5 %.

Rodičovský příspěvek

Od ledna 2012 mají rodiče větší volnost při čerpání a mohou rozhodovat pružněji než dříve o jeho délce a výši. Systém je jednodušší a vstřícnější k potřebám rodin s malými dětmi.

Od ledna si rodič může určit počet měsíců, po které bude chtít brát rodičovský příspěvek. Celkově vyplacená částka je stejná bez ohledu na to, jak dlouho je rodič s dítětem doma – 220 000 Kč. Výhodná pro všechny je od ledna možnost dávat dítě starší než dva roky do školky bez ztráty nároku na příspěvek. Cílem je, aby se mohli rodiče snadněji vracet na trh práce a zvýšily se tak jejich šance na další budování pracovní kariéry.

Nárok na peněžitou pomoc v mateřství má za stanovených podmínek pojištěnka (pojištěnec), pokud v den, od něhož je tato dávka přiznávána, trvá nemocensky pojištěné zaměstnání (popř. účast na nemocenském pojištění osoby samostatně

výdělečně činné) nebo ochranná lhůta a jestliže v posledních dvou letech před nástupem na peněžitou pomoc v mateřství trvala jejich účast na nemocenském pojištění alespoň kalendářních 270 dnů.

Od 1. ledna 2012 se zjednodušuje zápočet doby studia pro nárok na peněžitou pomoc v mateřství:

Do doby účasti na nemocenském pojištění (min. 270 kalendářních dnů) pro získání nároku na peněžitou pomoc v mateřství se od 1. 1. 2012 započítává doba studia na střední, vyšší odborné nebo vysoké škole či na konzervatoři, která je považována za soustavnou přípravu na budoucí povolání pro účely důchodového pojištění, pokud toto studium bylo úspěšně ukončeno.

Príspevek na bydlení

Od ledna 2012 ho můžete brát jen 84 měsíců během 10 let. Domácnosti, se zdravotně postiženým nebo pouze osobami nad 70 let, ho ale (pokud splní všechny podmínky) mohou brát bez časového omezení. Nárok na příspěvek na bydlení existuje, pokud 30 procent (v Praze 35 procent) příjmů rodiny nestačí k pokrytí nákladů na bydlení. Je přitom jedno, jestli máte byt v nájmu, nebo je váš. Občan musí být v bytě přihlášen k trvalému pobytu a společně s ním se posuzuje i příjem všech lidí, kteří jsou v bytě přihlášení k trvalému pobytu.

Podpora v nezaměstnanosti

Od ledna 2012 se změnilly podmínky pro vznik nároku na podporu v nezaměstnanosti. Změna spočívá v úpravě délky rozhodného období, ve kterém je nutné získat alespoň 12 měsíců doby důchodového pojištění, ze tří let na dva roky.

Nárok na podporu tedy má:

- občan s bydlištěm na území ČR, který v posledních dvou letech před zařazením do evidence uchazečů o zaměstnání získal alespoň 12 měsíců důchodového pojištění
- potřebnou dobu pojištění je možné získat i prostřednictvím tzv. náhradních dob, což je třeba doba pobírání invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně, péče o dítě do čtyř let, doba výkonu veřejné služby či dlouhodobé dobrovolnické služby

Výše podpory v nezaměstnanosti činí při výpočtu z průměrného měsíčního čistého výdělku z posledního ukončeného zaměstnání nebo z posledního vyměřovacího základu v rozhodném období přepočteného na jeden měsíc:

- první dva měsíce – 65 %
- další dva měsíce – 50 %
- po zbývající podpůrní dobu – 45 %

Výše podpory není neomezená. Za měsíc je možné dostat max. 13 528 Kč. Vyšší částku je možné získat jedině při rekvalifikaci. Tam je maximum 15 161 Kč.

Uchazeč, jenž ukončí zaměstnání bez vážného důvodu sám nebo dohodou se zaměstnavatelem:

- podpora se snižuje na 45 procent průměrného měsíčního čistého výdělku nebo vyměřovacího základu po celou podpůrní dobu

Délka pobírání podpory v nezaměstnanosti:

- do 50 let věku uchazeče o zaměstnání– 5 měsíců
- od 50 do 55 let – 8 měsíců
- více než 55 let – 11 měsíců

Nárok na podporu v nezaměstnanosti získali i studenti. Podmínkou ale je, že před zařazením do evidence úřadu práce (2 roky) alespoň v délce 12 měsíců pracovali nebo vykonávali jinou výdělečnou činnost.

Pokuta za práci na černě je od roku 2012 10x vyšší. Člověk, který pracuje na černě, může místo dosavadních 10 000 zaplatit pokutu až 100 000, firmy zaplatí miliony. Maximální pokuta se pro ně zvedá z 5 milionů na 10 milionů a minimum je 250 000.

Sociální příjmy obyvatelstva v ČR (výdaje v mil. Kč)

Druh příjmu ¹⁾	Rok	Struktura	Rok	Struktura	Meziroční index v %	
	2011	v %	2012	v %	nominální	reálný ²⁾
Dávky důchodového pojištění ¹⁾	357 162,0	79,4	370 568,9	80,2	10 3,8	100,4 95
Dávky státní sociální podpory ²⁾	36 009,1	8,0	35 440,5	7,7	98 4	95 3
Dávky nemocenského pojištění ¹⁾	21 492,1	4,8	19 300,9	4,2	90 1	87 2
Příspěvek na péči	18 084,2	4,0	18 391,1	4,0	10 1,7	98 4
Podpory v nezaměstnanosti ⁴⁾	10 318,3	2,3	10 8 737,3	1,9	84 7	62 0
Dávky podmíněné zdravotním stavem ¹⁾	1 900,8	0,4	1 556,1	0,3	81 9	7,3 4
Dávky pomoci v hmotné nouzi	4 882,3	1,1	7 751,1	1,6	15 5,6	150,6 4
Sociální příjmy celkem	449 345,8	100,0	461 825,9	100,0	10 2,6	99 4

3.3.2. Koncepce a struktura sociálního systému

Rakouska a Dolního Rakouska

(Josef Tatzberg)

Pojmem „sociální zabezpečení“ jsou označována všechna zákonná opatření, která garantují základní pomoc v nepříznivých životních situacích. Rakouský systém sociálního zabezpečení se dělí na:

- systém sociálního pojištění (Sozialversicherung)
- systém sociální pomoci (Sozialhilfe)

Sociální pojištění

V současné době jsou prakticky všechny skupiny zaměstnanců kryty systémem sociálního zabezpečení, bez ohledu na úroveň jejich příjmů. Výše příspěvků do systému je odvozena od výše příjmů. Pojištění je povinné a pojištěné osoby mají na některé dávky právní nárok, byla-li splněna podmínka vzniku nároku. Systém sociálního pojištění je financován z příspěvků zaměstnavatelů a zaměstnanců a z finančních prostředků vlády.

Sociální pojištění zahrnuje:

- nemocenské pojištění
- úrazové pojištění
- důchodové pojištění
- pojištění v nezaměstnanosti

Kromě úrazového pojištění, které platí sám zaměstnavatel, se na odvodech podílí zaměstnavatelé i zaměstnanci.

Sociální pomoc

Za poskytování sociální pomoci jsou odpovědny správní úřady jednotlivých zemí. O dávky sociální pomoci se žádá na správním úřadu (Gemeindeamt) dle místa pobytu nebo na oddělení sociální pomoci jednotlivých municipalit (Magistratisches Bezirksamt). V této souvislosti je třeba upozornit, že na dávky ze systému sociální pomoci se nevztahuje legislativa EU týkající se koordinace systémů sociálního zabezpečení a rozhodnutí o udělení těchto dávek je plně v kompetenci místních úřadů.

Číslo pojištění

Po podpisu pracovní smlouvy je zaměstnavatel povinen registrovat svého zaměstnance u nemocenské pojišťovny (Krankenkasse). Na základě této registrace obdrží každá osoba evidenční číslo pojištění, které je užíváno všemi nositeli pojištění pro zaznamenání dob pojištění a výdělků, které jsou rozhodné pro výši příspěvků.

Nezaměstnanost v Rakousku

Nárok na podporu v nezaměstnanosti mají občané, kteří získají dobu pojištění v rozsahu 9 měsíců v posledních 15 měsících a jsou evidováni na úřadu práce. Podpora v nezaměstnanosti je vyplácena od 20 týdnů do 52 týdnů. Při splnění zákonných podmínek mají všichni občané nárok na podporu v nezaměstnanosti alespoň v rozsahu 20 týdnů. Občané, kteří získali dobu pojištění 3 roky v posledních pěti letech, mají nárok na podporu v nezaměstnanosti po dobu 30 týdnů. Občané, kteří byli pojištěni alespoň 6 let v posledních 10 letech a jsou starší než 40 let mají nárok na podporu v nezaměstnanosti po dobu 39 týdnů. Občané, kteří jsou starší než 50 let a získali dobu pojištění 9 let v posledních 15 letech mají nárok na podporu v nezaměstnanosti v rozsahu 52 týdnů. Doba pobírání podpory

v nezaměstnanosti může být při účasti na podpůrných programech v oblasti vzdělávání nebo rekvalifikace prodloužena.

Výše podpory v nezaměstnanosti je 55 % předchozího čistého výdělku za poslední kalendářní rok, maximálně se však podpora v nezaměstnanosti počítá z měsíčního příjmu ve výši 4 230 eur.

Rodičovský příspěvek

Všichni rakouští občané a občané EU, jakož i příslušníci třetích zemí s pobytem v Rakousku, kteří žijí se svým dítětem ve společné domácnosti, mají nárok na pobírání rodičovského příspěvku. Rodiče mají nárok na příspěvek na všechny děti, které dosud nedovršily 18. rok života. Přídavky na dítě vyplácí daňový úřad podle místa bydliště. Každý příjemce přídavek má za dítě nárok na slevu na dani.

Výše rodičovského příspěvku je určována stářím dítěte:

<i>Věk dítěte</i>	<i>Suma/měsíc</i>
od narození	105,40 Euro
od 3 let	112,70 Euro
od 10 let	130,90 Euro
od 19 let	152,70 Euro
Příplatek za postižené dítě	138,30 Euro

Zabezpečení v nemoci

V současné době je v rámci sociálního zdravotního pojištění zabezpečeno zhruba 8,4 milionů osob, což odpovídá 99,9% obyvatel.

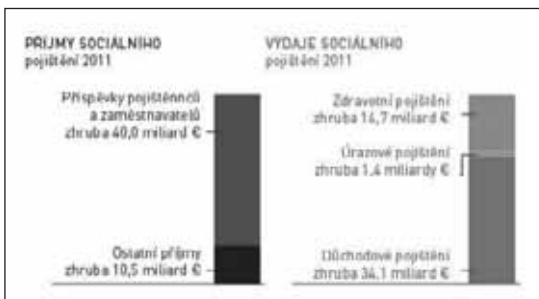
Úrazové pojištění

V roce 2011 bylo proti úrazu pojištěno průměrně 6,1 milionů osob. Úrazové pojištění se financuje z 95,7% z příspěvků zaměstnavatelů a z 4,3% z jiných zdrojů (spolkové fondy a kompenzační rodinné fondy)

Od roku 1977 jsou žáci a studenti zahrnuti do sociálního úrazového pojištění. Při úrazech, ke kterým došlo v souvislosti s výukou, se vyplácejí dávky sociálního úrazového pojištění: sem patří např. úrazy po cestě do školy, při účasti na výuce, na exkurzích nebo při školním lyžařském výcviku. Aby mohly být pojistné dávky vyplaceny, musí se úraz úrazovému pojištění nahlásit. Ředitelství školy má zá-

konnou povinnost hlášení úrazů. Od pojištěných žáků a studentů se nevybírají žádné příspěvky. Financování se provádí ze všeobecných příspěvků a z příspěvků kompenzačního fondu pro rodinné zatížení.

Sociální pojištění v Rakousku v roce 2011

Poměr sociálních výdajů a HDP v roce 2010 v Rakousku

Zhruba 3,6 milionů výdělečně činných osob jsou důchodově pojištěny. Každý měsíc se vyplácí zhruba 2,2 miliony důchodů. Sociální důchodové pojištění je s odstupem nejvýznamnější starobní zajištění v Rakousku. Díky tomuto pojištění se ve velkém rozsahu daří zajišťovat životní standart i ve stáří.

Nárok na důchod závisí na délce pojistné doby, na vyměřovacím základu dané a u starobního důchodu také na věku.

Pozvánka

**Přednáška v rámci projektu:
Role regionů ve 3. tisíciletí, CZ0294**

**„Základní ekonomicko-sociální parametr
České republiky a Rakouska v následné vazbě
na Jihomoravský kraj a dolnorakouskou vládu“**

- Koncepce/struktura podnikatelské samosprávy v ČR a AT a porovnání na regionální úrovni
- Porovnání příjmů (výše a struktury) a výdajů státního a regionálního rozpočtu (ČR a AT, JMK a DR)
- Problém nezaměstnanosti v ČR a AT a porovnání na regionální úrovni

V rámci přednášky vystoupí:

- **Josef Tatzberg** (*starosta obce Wilfersdorf*)
- **Ing. Milan Venclík, MBA** (*SVŠE Znojmo*)
- **Ing. Mirka Wildmannová, Ph.D., MBA** (*ESF MU Brno*)

**V úterý 27. 5. 2014 v 17.00 hodin.
Přednáškový sál Kaskáda Hotelu Internacionál Brno,
Husova 16, Brno**

4. Základní ekonomicko-sociální parametry České republiky a Rakouska v následné vazbě na Jihomoravský kraj a dolnorakouskou vládu

4.1. Koncepce a struktura podnikatelské samosprávy v ČR a AT a porovnání na regionální úrovni

4.1.1. Koncepce a struktura podnikatelské samosprávy v ČR (Milan Venclík)

Vedle regulační role státu, sehrává významnou úlohu i seberegulaci podnikatelské komunity či podnikatelského stavu. A má-li být tato funkce účinně plněna musí podnikatelské komunity generovat seberegulační mechanismy ve formě institucionizované podnikatelské samosprávy.

Toto je umožněno Ústavou ČR, Listinou základních práv a svobod, která je její součástí. V Listině je uvedeno, že právo svobodně se sdružovat je zaručeno. Každý má právo spolu s jinými se sdružovat ve spolcích, společnostech a jiných sdruženích, má právo svobodně se sdružovat s jinými na ochranu svých hospodářských i sociálních zájmů.

Samosprávné podnikatelské instituce – členění

Lze rozčlenit na podnikatelskou a profesní samosprávu. Pojmy podnikatelská a profesní samospráva korespondují s pojmy podnikatelská a profesní komunita.

Dělení:

- Podnikatelské komunity
- Profesní komunity
- Živnostenské „profesní“ komunity
- Profesní komunity svobodných povolání

Profesní organizace

Tímto rozumíme sdružení osob svobodných povolání stejné profese jako je např. komora daňových poradců, komora auditorů, komory lékařská, stomatologická, veterinární, advokátní komora apod.

Živnostenská společenství

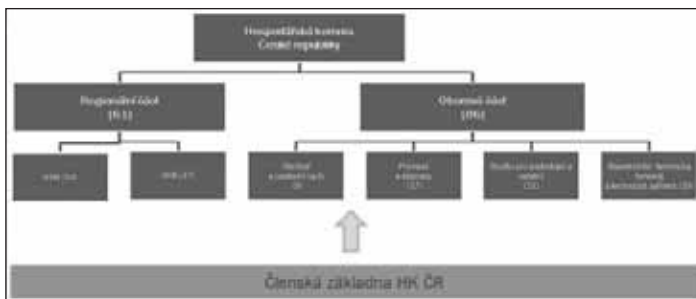
Sdružují stejné nebo příbuzné živnostenské profese či povolání. Např. cech nebo společenství cukrářů, pekařů, holičů, kadeřníků, kominíků, topenářů, instalatérů apod.

Živnostenské společenstvo je legislativně definováno jako sdružení podnikatelů v určitém oboru nebo oborech živností na vymezeném území. Živnostenská společenstva hájí a podporují společné zájmy podnikatelů, kteří jsou jejich členy, a přispívají k řádnému provozování živností. Podávají na vyžádání nebo z vlastní iniciativy orgánům státní správy návrhy, informace a stanoviska o živnostech v oboru své působnosti.

Podnikatelská samospráva

Sem patří všeobecné komory (komory s obecnou působností), které reprezentují podnikatelskou komunitu jako celek nebo její podstatné části – hospodářské komory, agrární komory, obchodní komory, potravinářské komory apod. Např. v zákoně č. 301/1992 Sb., o Hospodářské komoře ČR a Agrární komoře ČR se uvádí, že komory jsou zřízeny k podpoře podnikatelských aktivit a k prosazování a ochraně zájmů a k zajišťování potřeb svých členů. Komory jsou sdruženími podnikatelů (právnických a fyzických osob) přijatých za jejich členy. Komory jsou právníckými osobami a zapisují se do obchodního rejstříku.

Struktura HK ČR

Hospodářská komora České republiky

- informuje o hospodářských podmínkách a ekonomickém vývoji a právních předpisech týkajících se podnikatelských aktivit
- je povinným připomínkovým místem podnikatelské legislativy od roku 2004
- zajišťuje hospodářský styk se zahraničím (link na zahraniční sekci) a usnadňuje procedury v mezinárodním obchodě
- poskytuje poradenské a konzultační služby prostřednictvím svých kontaktních míst v regionech
- organizuje semináře, konference a další odborné akce,
- podílí se na řešení problémů zaměstnanosti a na odborné přípravě k výkonu povolání, podporuje školská zařízení, zřízená k tomuto účelu, podporuje re-kvalifikace
- spolupracuje s orgány státní správy a místních samospráv
- zabezpečuje propagaci podnikatelské činnosti svých členů
- zřizuje v rámci své působnosti odborné platformy s organizacemi a institucemi na podporu rozvoje podnikání
- je členem sdružení evropských obchodních komor Eurochambres

Regionální členění HK v JMK

KHK JMK je sdružením okresních HK. Dále je v JMK 7 OHK, zřízených dle příslušného zákona:

OHK Brno město, OHK Brno-venkov, OHK Vyškov, OHK Břeclav, OHK Hodonín, OHK Znojmo, OHK Blansko. (OHK Brno je největší OHK v ČR – počet členů, servisní aktivity)

Agrární komora ČR

Agrární komora ČR (AK ČR) byla zřízena zákonem č. 301/1992 Sb. ve znění zákona č. 121/1993 Sb. a ve znění zákona č. 223/1994 Sb., sdružuje většinu podnikatelů v zemědělství, lesnictví a potravinářství, prosazuje a obhajuje zájmy svých členů, poskytuje poradenství a informační služby na celém území ČR v následujících oblastech:

- Právní a legislativní, konzultační, poradenské a praktické přípravy na povolání, zahraničních vztahů, celní a certifikační, informatiky

- Agrární komora ČR je rozhodující nevládní agrární organizací, která zastupuje zájmy 103 tisíc svých členů, jimiž jsou zemědělci, lesníci, potravináři, ale také včelaři a další. Je organizací, která má ambice sehrát svoji roli nejenom ve svém tradičním pojetí produkce surovin pro výrobu potravin a údržbu krajiny
- Svoji nezastupitelnou roli má v novém moderním pojetí rozvoje venkova, kde chce být partnerem obcí a všech ostatních subjektů venkovského prostoru

Profesní komory

Pro výkon většiny povolání, která jsou pojímána jako svobodná, jsou zákonem a na základě ústavního zmocnění (čl. 26 odst. 2 Listiny základních práv a svobod) zřízeny komory, jež jsou veřejnoprávními korporacemi, podobně jako obce.

- Nejznámější komory
- Česká advokátní komora
- Česká komora autorizovaných inženýrů a techniků
- Česká komora architektů
- Česká lékárnická komora
- Česká lékařská komora
- Česká stomatologická komora
- Exekutorská komora České republiky

Živnostenská společenstva

- Živnostenské společenstvo je institucí zájmového charakteru, sdružující subjekty živnostensky podnikající v určitém oboru nebo oborech živností na vymezeném území.
- Ustavování živnostenských společenstev není předepsáno jako povinné, a postup při jejich ustavování se řídí obecnými předpisy o sdružování občanů.
- Funkcí živnostenských společenstev je hájit a podporovat společné zájmy sdružených podnikatelů a přispívat k řádnému provozování živností. Živnostenský zákon přitom u některých živnostenskoprávních institutů výslovně předpokládá součinnost živnostenských společenstev s živnostenskými úřady.

Živnostenská společenstva je nutno odlišovat od živnostenských komor, které byly na našem území vytvářeny v minulosti a dnešní právní úprava s jejich existencí nepočítá.

Podnikatelské asociace a svazy

Pod podnikatelskou samosprávu se také zařazují různé podnikatelské svazy a asociace jako např. svaz obchodu, průmyslu, potravinářů, asociace prádelen, čistíren apod. Někteří autoři zahrnují do této skupiny i družstevní svazy. Mnozí zahraniční odborníci a teoretici řadí družstva do hraničního segmentu mezi ziskovým a neziskovým sektorem. V některých státech legislativa rozlišuje družstva „komerčního“ typu a „nezisková“ družstva. Neplatí to pro ČR, kde se zatím nepodařilo prosadit zákon o neziskových družstvech.

Jedná se tedy o značně diverzifikovanou a nehomogenní skupinu různých organizací, které z důvodu pojmového zjednodušení označujeme jako samosprávné podnikatelské instituce. Jako každá abstrakce i tato trpí určitou vágností a nejednoznačností. Nicméně považujeme ji v daném kontextu zkoumání za přípustnou. Všechny výše uvedené skupiny či podskupiny organizací mají určité shodné charakteristické rysy např:

- jedná se o institucionalizovanou, formální strukturu (právníkou osobu) na bázi povinného nebo dobrovolného členství fyzických nebo právnických osob (často i současně obou typů osob) mající vztah k profesi, živnosti, podnikání či k sektoru, oboru, odvětví národního hospodářství; může jít o členství přímé nebo nepřímé prostřednictvím jiné právnické osoby
- jsou vytvořeny samostatným „komorovým“ zákonem nebo jsou založeny podle zákona o sdružování občanů a občanského zákoníku, případně i jiné legislativy
- disponují vlastní strukturou, orgány, statutem a vnitřními předpisy
- cílovou funkcí není tvorba zisku
- reprezentují určité zájmy dané profese, živnosti, sektoru, oboru, odvětví nebo
- všeobecné zájmy podnikatelské komunity jako celku (v daném místě, regionu nebo celostátně)
- reprezentují zájmy dané komunity vůči zahraničním partnerům
- hájí společné (integrované) zájmy dané komunity zejména vůči veřejné správě
- příslušné orgány veřejné správy (státu, kraje, obce) s nimi konzultují legislativní změny

4.1.2. Podnikatelská samospráva v Rakousku (Josef Tatzberg)

Hospodářské komory – WKO

Na rozdíl od České republiky se v Rakousku vztahuje na všechny podnikatelské subjekty povinnost být členem Hospodářské komory Rakouska (WKÖ). Komora je členěna v systému devíti regionálních komor (jedna komora ve spolkové zemi) a 110 profesních asociací. Jednotlivé regionální komory a asociace mají ve větších aglomeracích zřízeny kanceláře s cílem být svým klientům co nejbližší. V současnosti má řádově 400 tis. členů ze všech oborů a druhů podnikatelské činnosti. Jedním ze základních a hlavních úkolů WKÖ je hájit zájmy podnikatelů, ovlivňovat hospodářské prostředí tak, aby docházelo k rozvíjení a slaďování zájmů podnikatelů se zájmy společnosti. Komora také poskytuje širokou nabídku služeb a poradenství pro podniky (v oblasti pracovního práva, živnostenského podnikání, životního prostředí aj.)

Die Wirtschaftskammern Österreichs – „Unsere Strukturen“:

Die gesetzliche Interessenvertretung für Österreichs Wirtschaft ist die Wirtschaftskammerorganisation. Diese besteht aus:

- der Wirtschaftskammer Österreich (mit Sitz in Wien) und
- den neun Wirtschaftskammern in den Bundesländern.

Sparten

Sowohl die Wirtschaftskammer Österreich als auch die Wirtschaftskammern in den Ländern gliedern sich in sieben Sparten:

- Gewerbe und Handwerk
- Industrie
- Handel
- Bank und Versicherung
- Transport und Verkehr
- Tourismus und Freizeitwirtschaft
- Information und Consulting

Innungen und Gremien

In der Landes- bzw. Bundessparte „Gewerbe und Handwerk“ heißen die Fachorganisationen nicht Fachgruppen bzw. Fachverbände, sondern meistens Innungen (z.B. Landesinnung Wien der Lebensmittelgewerbe). In der Landes- bzw. Bundessparte „Handel“ heißen die Fachorganisationen meistens Gremien (z.B. Landesgremium Kärnten des Fahrzeughandels).

Abteilungen

In der Wirtschaftskammer Österreich (mit Sitz in Wien) und in den Landeskammern gibt es zusätzlich zu diesen Sparten Abteilungen, die politische, organisatorische und serviceorientierte Aufgaben erfüllen:

- Politische Abteilungen sind z.B. die Abteilungen Bildungspolitik, Finanz- und Handelspolitik, Rechtspolitik, Sozialpolitik und Gesundheit, Umwelt- und Energiepolitik sowie die Stabsabteilungen EU und Wirtschaftspolitik.
- Zentrale Serviceeinrichtungen für die Mitglieder sind die Abteilungen AUSSENWIRTSCHAFT AUSTRIA, WIFI, Junge Wirtschaft/Gründer-Service/Frau in der Wirtschaft etc.
- Für die interne Organisation sind vor allem die Abteilungen Finanz- und Rechnungswesen, Personal- und Organisationsentwicklung, Recht und Organe etc. zuständig.

Die Wirtschaftskammern Österreichs

Sämtliche Mitglieder sind zugleich Mitglieder mehrerer Organisationen der Wirtschaftskammer. So gehört jedes Mitglied sowohl der Wirtschaftskammer seines Bundeslandes und der zuständigen Fachgruppe als auch der Wirtschaftskammer Österreich und dem zuständigen Fachverband an.

Mitglieder haben Anspruch darauf, dass die Wirtschaftskammerorganisation ihre gemeinsamen Interessen wahrnimmt. Sie können aber auch eine unmittelbare Vertretung ihrer Interessen durch Bezirksstellen (Regionalstelle), Fachgruppen, Landessparten und Wirtschaftskammern in den Bundesländern in Anspruch nehmen.

Die Mitglieder besitzen das aktive und passive Wahlrecht bei den Wirtschaftskammerwahlen.

Pflichten – Die Mitglieder sind zur Umlagenzahlung und zur Erteilung jener Auskünfte an ihre Standsvertretung verpflichtet, die diese zur Erfüllung ihrer Aufgaben benötigt.

Finanzierung – Die Kammerumlagen dienen der Finanzierung der 10 Wirtschaftskammern. Die Grundumlage dient ausschließlich der Finanzierung der Fachorganisationen (Fachvertretung, Fachgruppen und Fachverbände).

Wir vertreten die Interessen der österreichischen Unternehmen. Die Wirtschaftskammern Österreichs vertreten mehr als 400.000 Mitgliedsbetriebe. Als starke Stimme der Unternehmen setzen wir uns für eine zukunftsorientierte und wirtschaftsfreundliche Politik ein, z.B. für Steuerentlastung, Bürokratie-Abbau, Förderungen.

Wir fördern durch vielfältige Serviceleistungen die Wirtschaft. Die Wirtschaftskammern sind moderne Dienstleister und bieten schnelle und kompetente Beratung, vom Arbeitsrecht bis zur Zollauskunft. Wir unterstützen mit unserem Know-how österreichische Unternehmen.

Mit unseren Bildungseinrichtungen – WIFI, Fachhochschulen – tragen wir dazu bei, die Wettbewerbsfähigkeit der heimischen Wirtschaft zu stärken.

WKO – NO

Unternehmen leisten Großartiges! Sie sind gewohnt, alles selbst zu erledigen. Manches geht aber mit ein bisschen Hilfe einfach leichter. Dann ist es gut zu wissen, auf welchen Partner man sich verlassen kann. Unsere Spezialisten der Wirtschaftskammer Niederösterreich kennen die Bedürfnisse der Mitglieder ganz genau und setzen sich unermüdlich für sie ein.

Unsere Serviceleistungen auf einen Blick

- Außenwirtschaft
- Betriebshilfe
- Bezirksstellen
- Branchenübersicht
- Rechtsservice
- Steuerservice
- Unternehmensservice
- WIFI
- New Design University St. Pölten

Die Sparten dienen als Verbindungsglieder zwischen den in ihnen jeweils zusammengefassten Fachorganisationen und der jeweiligen Kammer.

Fachorganisationen: Fachgruppen und Fachverbände.

Die Sparten gliedern sich wiederum in Fachorganisationen. Diese heißen in den Landeskammern Fachgruppen und in der Wirtschaftskammer Österreich Fachverbände.

Přebírá také některé státní funkce jako je např.: vydávání osvědčení o původu zboží, vydávání osvědčení učňům, vedení členské statistiky apod. WKÖ je finančně soběstačná a tudíž nezávislá na veřejné správě. Rozpočet je z 85 % kryt z členských příspěvků a zbývajících 15 % z prodeje služeb.

Agrární komora

Zájmy zemědělců hájí zdejší Agrární komora. Členem se automaticky stane každý hospodář s výměrou větší než 1 ha. Agrární komora zde funguje jinak, než v České republice – slouží všem, kdo vlastní zemědělské pozemky a náklady na její činnost jsou hrazeny z pozemkových daní. Každý zemědělec má možnost a právo zdarma využívat informační a poradenský servis komory. Komora také pomáhá s přípravou a zpracováním projektů z různých programů pro rozvoj a obnovu venkova, ale to již nikoli zdarma, ale za úplatu! Byrokracie a kontroly v oblasti zemědělství a zemědělských dotací zde fungují obdobně jako v ČR jak co do rozsahu, tak i četnosti. Zemědělské dotace ve srovnání s Českou republikou zde dostávají vyšší a to u některých typů farem 600 až 800 EUR/ha. Dotace jsou v obdobné struktuře jako v České republice, ale s více položkami, tj. různými poddruhy. Jsou již také podobně jako v ČR z více než 80% odděleny od produkce. Při srovnání průměrného platu v ČR a Rakousku, který zde je zhruba trojnásobný, pak však musíme spravedlivě uznat, že tato výše dotací je oprávněná, neboť tento mzdový poměr kopíruje a zcela mu odpovídá.

Povinné členství je ve 3 ze 4 organizací sociálních partnerů (v Hospodářské komoře, v Agrární komoře a v Komoře práce; dobrovolné ve Federaci odborových svazů). Poplatky za členství jsou přerozdělovány přes státní rozpočet – stát přidělí organizacím finanční prostředky v závislosti na tom, kolik vybral od jejich členů na daních – tedy čím více vybere stát na daních, tím více peněz přerozdělí organizacím sociálních partnerů.

Činnost WKO

Rakouská hospodářská komora zastupuje všechna odvětví hospodářství (člení se dle regionů a ekonomických sektorů) – díky jednotě má její hlas větší sílu.

- WKO se účastní kolektivního vyjednávání (ojedinělá situace v Evropě)
- WKO se snaží pomáhat jiným státům při zavádění povinného členství (Srbsko, Španělsko)
- WKO se podílí na tvorbě profesních kvalifikací

Podnikání

V Rakousku řeší rovněž nezájem o podnikání – lidé mají obavu z neúspěchu, proto raději ani nezačínají podnikat – WKO to řeší podporou typu start-up, resp. podpory pro začínající podnikatele; výsledkem je, že 80 % podnikatelů, kteří získali podporu od WKO, se na trhu uchytlí. Komora práce poskytuje svým členům právní servis u soudních sporů týkajících se jejich zaměstnání. Systém sociálního dialogu v Rakousku – zaměstnavatelé a zaměstnanci vytváří sociální dialog mezi sociálními partnery v 7 sektorech ekonomiky V oblasti obchodu se projevují následující specifika.

4.2. Porovnání příjmů (výše a struktury) a výdajů státního a regionálního rozpočtu (ČR a AT, JMK a DR)

(Milan Venclík, Josef Tatzberg)

Na území Rakouska-Uherska se sestavení prvotního státního rozpočtu udává k roku 1766. Jednalo se o přípravu k dosažení určité pokladní jednoty. Praktický vznik rozpočtového práva se ve střední Evropě datuje k roku 1848. V Rakousku-Uhersku byl první státní rozpočet vytvořen 28. března 1848. Svým pojetím se současnému státnímu rozpočtu nepodobal. V roce 1863 došlo k začlenění státního rozpočtu do ústavy a byla vymezena právní úprava formy a obsahu státního rozpočtu a průběh rozpočtové řízení při sestavování státního rozpočtu. Státní rozpočet se skládal ze státních příjmů a výdajů a byl součástí fiskálního zákona, který obsahoval i rozpočtové zákonné a nouzové provizorium. Státní rozpočet schvalovala Říšská rada a rozpočtový rok začínal 1. července a končil následující rok 30. června. Vlastní právní úprava státního rozpočtu nacházela oporu až v poslední společné prosincové ústavě z roku 1867.

V letech 2004 a 2005 proběhla v Rakouské republice tzv. velká daňová reforma s cílem zjednodušit daňový systém a zvýšit daňovou spravedlnost, zrušit drobné daně a zjednodušit daňové tarify. Nově byl zaveden příjmový daňový tarif, charakteristický svou jednoduchostí a transparentností, poplatník se může okamžitě dozvědět, jaké je jeho daňové zatížení. Daňovou reformou byla snížena daň z příjmů právnických osob z 34% na 25% a nově bylo zavedeno tzv. skupinové zdanění.

V roce 2009 proběhla tzv. malá daňová reforma, která se zpětnou působností od 1. ledna 2009 snížila daň z příjmů fyzických osob, zvýšila podporu rodinám a úlevy pro osoby samostatně výdělečně činné. Mezi hlavní body daňové reformy v roce 2009 patřilo snížení daně z příjmů, zvýšení hranice pro daňovou úlevu a změna daňových tříd, zvýšení odečitatelné položky u dětí z 50,90 € na 58,40 € měsíčně, zavedení daňové úlevy ve výši 220 € ročně na dítě, možnost uplatnění snížení daně při nákladech na péči o dítě do výše 2300 € na dítě do desátého roku života dítěte, daňová úleva v případě příspěvku zaměstnavatele na péči o dítě ve výši 500€ na dítě za rok, rozšíření daňové úlevy pro reinvestované zisky u podniků, které vedou podvojný účetnictví (zvýšena z 10% na 13%), zrušení daňového zvýhodnění pro akciové opce od 1. dubna 2009, možnost uplatnění snížení

daně při sponzorských darech, humanitárních příspěvcích apod. ve výši max. 10% zisku dosaženého v předchozím roce a zvýšení maximální výše církevních příspěvků pro možnost snížení daně a to na 200 € od roku 2009.

Porovnání státních rozpočtů ČR a Rakouska v letech 2010, 2011 a 2012

– příjmy a výdaje:

ČR

Roky	2010 (Kč)	2011 (Kč)	2012 (Kč)
celkové příjmy:	1.022.219.350.000	1.055.700.908.000	1.084.700.778.000
celkové výdaje:	1.184.919.350.000	1.190.700.908.000	1.189.700.778.000
rozdíl:	-162.700.000.000	-135.000.000.000	-105.000.000.000

Rakousko

Roky	2010 (€)	2011 (€)	2012 (€)
celkové příjmy:	57.591.846.000	62.540.415.000	64.408.024.000
celkové výdaje:	70.767.407.000	70.162.050.000	73.584.811.000
rozdíl:	-13.175.561.000	-7.621.635.000	-9.176.787.000

Porovnávání vybraných rezortů v ČR a Rakousku

Kancelář prezidenta republiky ČR a Rakouska – příjmy a výdaje:

ČR

Roky	2010 (Kč)	2011 (Kč)	2012 (Kč)
celkové příjmy:	60.000	60.000	60.000
celkové výdaje:	375.750.000	339.045.000	334.238.000

Rakousko

Roky	2010 (€)	2011 (€)	2012 (€)
celkové příjmy:	25.000	25.000	26.000
celkové výdaje:	7.914.000	7.600.000	8.102.000

Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR a Spolkový zákonodárny sbor

Rakouska – příjmy a výdaje:

ČR

Roky	2010 (Kč)	2011 (Kč)	2012 (Kč)
celkové příjmy:	26.000.000	26.000.000	20.000.000
celkové výdaje:	1.183.151.000	1.081.439.000	1.102.500.000

Rakousko

Roky	2010 (€)	2011 (€)	2012 (€)
celkové příjmy:	3.501.000	3.501.000	3.698.000
celkové výdaje:	160.622.000	154.500.000	173.916.000

Ústavní soud ČR a Rakouska – příjmy a výdaje:

ČR

Roky	2010 (Kč)	2011 (Kč)	2012 (Kč)
celkové příjmy:	0	0	0
celkové výdaje:	154.740.000	145.771.000	154.459.000

Rakousko

Roky	2010 (€)	2011 (€)	2012 (€)
celkové příjmy:	549.000	550.000	579.000
celkové výdaje:	11.234.000	11.600.000	12.684.000

Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR

Roky	2010 (Kč)	2011 (Kč)	2012 (Kč)
celkové příjmy:	362.739.571.000	368.486.355.000	381.221.278.000
celkové výdaje:	476.488.541.000	483.781.377.000	504.917.239.000

Sociální věci a ochrana spotřebitelů, Sociální pojištění, Důchody, Práce
v Rakousku – příjmy a výdaje:

Sociální věci a ochrana spotřebitelů

Roky	2010 (€)	2011 (€)	2012 (€)
celkové příjmy:	10.640.000	10.400.000	100.415.000
celkové výdaje:	2.349.951.000	2.362.924.000	3.025.691.000

Sociální pojištění

Roky	2010 (€)	2011 (€)	2012 (€)
celkové příjmy:	20.003.000	21.003.000	22.003.000
celkové výdaje:	8.842.400.000	9.610.700.000	10.223.000.000

Důchody

Roky	2010 (€)	2011 (€)	2012 (€)
celkové příjmy:	1.474.795.000	1.553.800.000	1.632.293.000
celkové výdaje:	7.772.460.000	8.043.461.000	8.895.477.000

Práce

Roky	2010 (€)	2011 (€)	2012 (€)
celkové příjmy:	4.643.710.000	4.850.800.000	5.003.052.000
celkové výdaje:	6.396.735.000	5.974.006.000	6.191.291.000

V Rakousku je jiné členění některých ministerstev/rezortů. Proto v oblasti práce a sociálních věcí není jednoduché provést prosté porovnání čísel.

Ministerstvo dopravy ČRaS Doprava, inovace a technologie Rakousko

– příjmy a výdaje:

ČR

Roky	2010 (Kč)	2011 (Kč)	2012 (Kč)
celkové příjmy:	39.046.156.000	21.123.851.000	9.666.345.000
celkové výdaje:	71.037.878.000	42.570.979.000	38.731.671.000

Rakousko

Roky	2010 (€)	2011 (€)	2012 (€)
celkové příjmy:	196.364.000	219.900.000	482.104.000
celkové výdaje:	2.410.200.000	2.706.900.000	2.971.307.000

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR a Vzdělávání, umění

a kultura v Rakousku – příjmy a výdaje:

ČR

Roky	2010 (Kč)	2011 (Kč)	2012 (Kč)
celkové příjmy:	2.029.023.000	6.153.421.000	15.149.282.000
celkové výdaje:	125.207.635.000	127.086.415.000	137.851.240.000

Rakousko

Roky	2010 (€)	2011 (€)	2012 (€)
celkové příjmy:	66.363.000	90.149.000	90.149.000
celkové výdaje:	7.227.547.000	7.701.700.000	8.015.139.000

Ministerstvo zdravotnictví ČR a Rakousko – příjmy a výdaje:
ČR

Roky	2010 (Kč)	2011 (Kč)	2012 (Kč)
celkové příjmy:	557.756.000	1.100.429.000	686.399.000
celkové výdaje:	7.899.704.000	6.820.824.000	6.668.127.000

Rakousko

Roky	2010 (€)	2011 (€)	2012 (€)
celkové příjmy:	157.462.000	43.820.000	58.466.000
celkové výdaje:	993.774.000	868.234.000	946.048.000

GA ČR, AV ČR a Věda a výzkum v Rakousku – příjmy a výdaje:
GA ČR

Roky	2010 (Kč)	2011 (Kč)	2012 (Kč)
celkové příjmy:	0	0	0
celkové výdaje:	2.016.142.000	2.460.890.000	3.023.794.000

AV ČR

Roky	2010 (Kč)	2011 (Kč)	2012 (Kč)
celkové příjmy:	8.026.000	1.978.000	656.000
celkové výdaje:	5.157.946.000	4.865.777.000	4.668.406.000

Rakousko

Roky	2010 (€)	2011 (€)	2012 (€)
celkové příjmy:	9.081.000	8.000.000	6.875.000
celkové výdaje:	3.744.002.000	3.781.100.000	3.847.532.000

Porovnání bilance rozpočtu ČR 2012 a 2013

Rozpočet ČR 2012

- Celkové výdaje za rok 2012: 1 152 386 677 tis. Kč
- Celkové příjmy za rok 2012: 1 051 386 869 tis. Kč
- Bilance za rok 2012: -100 999 808 tis. Kč

Rozpočet ČR 2013

- Celkové výdaje za rok 2013: 1 173 127 823 tis. Kč
- Celkové příjmy za rok 2013: 1 091 863 396 tis. Kč
- Bilance za rok 2013: -81 264 427 tis. Kč

Porovnání rozpočtů Dolní Rakousko a Jihomoravský kraj

1) Pravidla sestavení rozpočtu v JMK

Rozpočet Jihomoravského kraje na rok 2014 byl zpracován na základě následujících podkladů:

1. Vládní návrh zákona o státním rozpočtu České republiky na rok 2014 projednaný vládou dne 25. 9. 2013.
2. Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní, ve znění pozdějších předpisů.
3. Predikce makroekonomických indikátorů ekonomiky České republiky na rok 2014 publikovaná Ministerstvem financí v říjnu roku 2013.
4. Predikce vývoje daňových výnosů veřejných rozpočtů zpracovaná Ministerstvem financí v září 2013 pro potřeby sestavení návrhu zákona o státním rozpočtu České republiky na rok 2014.

5. Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 50/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů a ostatní právní předpisy upravující působnost krajů.

Protože i v roce 2014 budou prostřednictvím krajských rozpočtů administrovány prostředky na úhradu tzv. „přímých nákladů na vzdělávání“ v regionálním školství, zůstávají nejvýznamnější položkou na straně příjmů přijaté transfery. Ty se pro rok 2014 předpokládají v objemu 90,1 mld. Kč, což představuje 63,8 % z celkových příjmů krajů odhadovaných na rok 2014. Druhým nejvýznamnějším zdrojem financování aktivit krajů jsou daňové příjmy, které z celkových příjmů krajů budou tvořit cca 33,3 %.

Příjmy krajů v roce 2014 by dle návrhu zákona o státním rozpočtu České republiky měly činit 141,3 mld. Kč, výdaje 144,2 mld. Kč. Ze srovnání uvedených veličin plyne předpokládaný deficit v objemu – 2,9 mld. Kč (sumárně za všechny kraje).

Sdílené daně pro kraje a jejich výše

Spektrum sdílených daní, na kterých se v roce 2014 budou podílet kraje, je následující:

- a) Daň z příjmů právnických osob v případech, kdy poplatníkem je příslušný kraj, s výjimkou daně vybírané srážkou podle zvláštní sazby – jedná se o výlučný daňový příjem kraje.
- b) Podíl na 7,86 % z celostátního hrubého výnosu daně z přidané hodnoty.
- c) Podíl na 8,65 % z celostátního výnosu daně (záloh na daň) z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a funkčních požitků, odváděné zaměstnavatelem jako plátcem daně, s výjimkou daně z příjmů fyzických osob vybírané srážkou podle zvláštní sazby.
- d) Podíl 8,92 % z celostátního hrubého výnosu daně z příjmů fyzických osob vybírané srážkou podle zvláštní sazby.
- e) Podíl na 8,92 % z 60 % z celostátního výnosu daně (záloh na daň) z příjmů fyzických osob sníženého o výnosy uvedené v písmenech c) a d).
- f) Podíl na 8,92 % z celostátního hrubého výnosu daně z příjmů právnických osob, s výjimkou výnosů uvedených v písmenu a) a daně z příjmů právnických osob v případech, kdy poplatníkem je příslušná obec.

Rozpočet JMK 2014 – Příjmy

PŘÍJMY	Schválený rozpočet na rok 2014 (Kč)
Daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a funkčních požitků	1.090.127
Daň z příjmů fyzických osob ze samostatné výdělečné činnosti	27.482
Daň z příjmů fyzických osob z kapitálových výnosů (vybíraná srážkou podle zvláštní sazby)	109.929
Daň z příjmů právnických osob	998.520
Daň z přidané hodnoty	2.207.737
Správní poplatky	2.150
Daňové příjmy celkem	4.435.945
Příjmy z poskytování služeb a výrobků	300
Ostatní příjmy z vlastní činnosti	900
Odvody příspěvkových organizací	189.419
Ostatní odvody příspěvkových organizací	500
Příjmy z pronájmu pozemků	62
Příjmy z pronájmu ostatních nemovitostí a jejich částí	27.168
Příjmy z úroků	9.900
Sankční platby přijaté od jiných subjektů	7.270
Přijaté nekapitálové příspěvky a náhrady	45.100

PŘÍJMY	Schválený rozpočet na rok 2014 (Kč)
Ostatní nedaňové příjmy jinde nezařazené	405.485
Platby za odebrané množství podzemní vody	42.100
Nedaňové příjmy celkem	728.204
Příjmy z prodeje pozemků	130
Příjmy z prodeje ostatních nemovitostí a jejich částí	25.000
Kapitálové příjmy celkem	25.130
Neinvestiční přijaté transfery ze státního rozpočtu v rámci souhrnného dotačního vztahu	112.692
Přijaté transfery celkem	112.692
Příjmy celkem	5.301.971

Rozpočet JMK 2014 – Výdaje

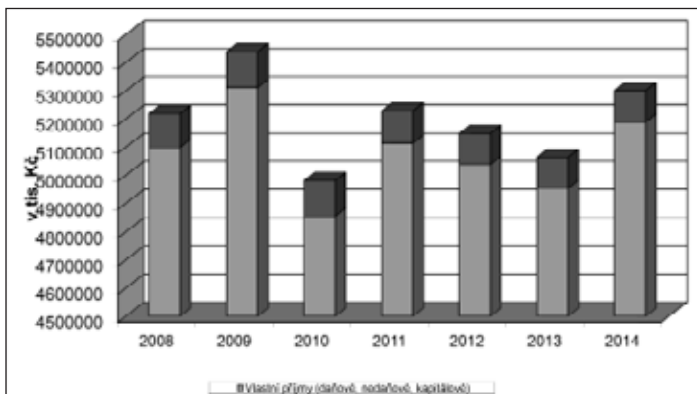
PŘÍJMY	Schválený rozpočet na rok 2014 (Kč)
Zemědělství, lesní hospodářství a rybářství	26.506
Průmysl, stavebnictví, obchod a služby	376.098
Doprava	2.245.233
Vodní hospodářství	70.785
Všeobecné hospodářské záležitosti a ostatní ekonomické funkce	5.650
Vzdělávání a školské služby	830.571
Kultura, církve a sdělovací prostředky	183.092
Tělovýchova a zájmová činnost	74.104
Zdravotnictví	566.018
Bydlení, komunální služby a územní rozvoj	200.510
Ochrana životního prostředí	29.190
Sociální služby a společné činnosti v sociálním zabezpečení a politice zaměstnanosti	230.102
Civilní připravenost na krizové stavy	1.500
Bezpečnost a veřejný pořádek	2.400
Požární ochrana a integrovaný záchranný systém	71.312
Státní moc, státní správa, územní samospráva a politické strany	470.930
Jiné veřejné služby a činnosti	32.878
Finanční operace	62.000

PŘÍJMY	Schválený rozpočet na rok 2014 (Kč)
Ostatní činnosti	454.456
Výdaje celkem	5.933.335

Bilance rozpočtu 2014 JMK

Přehled hospodaření	Schválený rozpočet na rok 2014
Příjmy celkem	5.301.971
Výdaje celkem	5.933.335
Saldo příjmů a výdajů	-631.364
Financování	631.364

Srovnání příjmů rozpočtu JMK

2) Rozpočet Dolního Rakouska

Voranschlag des Landes Niederösterreich für das Jahr 2014

Bericht-Ho­hernlandtag:

Gemäß Artikel 29 Absatz 2 der NÖ Landesverfassung legt die Landesregierung dem Landtag einen

Voranschlag der Einnahmen und Ausgaben des Landes für das folgende Kalenderjahr vor.

Form und Gliederung des Voranschlages

Der Aufbau des Landesvoranschlages entspricht den Bestimmungen über Form und Gliederung der Voranschläge und Rechnungsabschlüsse der Länder, der Gemeinden und von Gemeindeverbänden.

Die vertikale Gliederung in Gruppen, Abschnitte, Unter- und Teilabschnitte sowie Voranschlagsstellen erfolgt nach funktionellen, finanzwirtschaftlichen und ökonomischen Gesichtspunkten.

Die horizontale Gliederung stellt die Einnahmen und Ausgaben des Voranschlages 2014 den Einnahmen und Ausgaben im Voranschlag 2013 und im Rechnungsabschluss 2012 gegenüber.

Umfang des Voranschlages

Die Ausgaben, bereinigt um die Schuldentilgungen, erhöhen sich gegenüber dem Voranschlag 2013 um 3,7%. Die Einnahmen (ohne Schuldaufnahmen) steigen um 3,6%.

Der Brutto-Abgang 2014 beträgt 489,1 Millionen Euro. Dieser verringert sich um die veranschlagte Tilgung von Schulden von 639,1 Millionen Euro. Das ergibt einen Netto-Überschuss von 150,0 Millionen Euro.

Das Maastricht-Ergebnis des Voranschlages 2014 beträgt laut Voranschlagsquerschnitt +27,8 Millionen Euro.

Herkunft, Erläuterungen ausführlich dargestellt, Änderungen gegenüber dem Vorjahr sind aus der Horizontalgliederung ersichtlich.

NÖ Landesregierung, Mag. Wolfgang Sobotk a – Landeshauptmann-Stellvertreter

Schválený rozpočet DR na rok 2014

Gesamtübersicht (Gruppensummen)							
EINNAHMEN in Euro			Gruppe	Bezeichnung	AUSGABEN in Euro		
Rechnungszeitraum 2013	Vorgabebudget 2013	Vorgabebudget 2014			Vorgabebudget 2014	Vorgabebudget 2013	Rechnungszeitraum 2013
8.191.023.768,82	7.983.066.799	8.529.876.590		Örtlicher Teil	8.529.876.590	7.983.066.799	8.191.023.768,82
152.989.030,41	96.197.200	99.599.200	0	Verwaltungskörper und allgemeine Verwaltung	739.216.400	1.28.424.200	799.520.640,95
4.724.883,04	4.388.800	4.707.200	1	Öffentliche Ordnung und Sicherheit	31.633.200	38.188.500	29.229.424,79
1.019.284.194,04	1.629.895.800	1.879.887.500	2	Unterricht, Erziehung, Sport und Wissenschaft	1.424.524.800	1.374.349.500	1.389.789.219,62
2.124.647,47	2.163.800	1.845.700	3	Kunst, Kultur und Kultur	119.895.400	114.969.400	125.514.324,67
772.389.887,74	480.938.900	716.816.000	4	Soziale Wohlfahrt und Wohlfahrt	1.419.944.000	1.381.877.100	1.444.864.363,53
47.474.671,49	32.331.800	29.923.200	5	Gesundheit	599.256.200	618.491.400	617.423.794,27
87.271.912,78	61.875.500	66.116.900	6	Straßen- und Wasserbau, Verkehr	614.237.500	585.216.400	613.746.971,57
12.787.987,43	7.638.200	7.638.200	7	Wirtschaftsförderung	199.377.100	181.471.200	186.891.502,36
2.516.847.844,51	2.548.902.500	2.441.948.000	8	Dienstleistungen	2.489.698.000	2.365.088.600	2.128.796.795,88
3.524.879.214,27	3.798.887.700	4.105.669.000	9	Finanzwirtschaft	1.108.028.900	628.183.800	867.996.127,31

Land Niederösterreich

Seite 8

Voranschlag 2014

Rozpočet je velmi přehledný a přímo v návrhu je porovnáván s minulým návrhem v dané kapitole.

4.3. Problém nezaměstnanosti v ČR a AT a porovnání na regionální úrovni

(Mirka Wildmannová)

1) Problém nezaměstnanosti v ČR

Legislativní rámec, ze kterého se vychází v ČR:

- Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti
- Zákon č. 73/2011 Sb., o Úřadu práce České republiky + vyhlášky, nařízení a sdělení

Oblast pracovně právních vztahů:

- Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce
- Nařízení č. 222/2010 Sb., o katalogu prací ve veřejných službách a správě – stanoví zařazení prací ve veřejných službách a správě do platových tříd zaměstnanců, jimž je za práci poskytován plat

Vymezení základních pojmů:

Nezaměstnaní jsou lidé aktivně hledají práci a musí být registrováni na úřadu. Musí být současně připraveni k nástupu do práce.

Definice odpovídá podmínkám ILO, pokud je nesplněna alespoň jedna podmínka, osoba je považována za zaměstnanou.

Nezaměstnaní – registrovaní na ÚP. Od roku 2004 nová metodika výpočtu míry podpory v nezaměstnanosti.

Uchazečem o zaměstnání je podle zákona pouze fyzická osoba, která není v pracovním nebo obdobném vztahu, ani nevykonává samostatnou výdělečnou činnost ani se nepřipravuje soustavně pro povolání a osobně požádá o zprostředkování vhodného zaměstnání ÚP (par. 25, 435/2004 Sb. zákona o zaměstnanosti)

Výpočet míry nezaměstnanosti

- Obecná míra nezaměstnanosti – vykazována ČSÚ, výsledky VŠPS (vyhovuje k použití mezinárodní komparace)
- Registrovaná míra nezaměstnanosti – zveřejněna MPSV, výpočty na základě evidence jednotlivých úřadů práce, nepostihuje tzv. skrytou U (informuje lépe o skutečné situaci na trhu práce)

Politika zaměstnanosti

- Pasivní politika zaměstnanosti
- Aktivní politika zaměstnanosti

Pasivní politika zaměstnanosti – délka a výše podpory v nezaměstnanosti

Podpůrčí doba je:

- Do 50 let věku – 5 měsíců
- Od 50–55 let – 8 měsíců
- Nad 55 let – 11 měsíců

Výše podpory:

- První dva měsíce: 65 % průměrného čistého výdělku
- Další dva měsíce: 50 % průměrného čistého výdělku
- Po zbytek podpůrčí doby: 45 % průměrného čistého výdělku
- 45 % z průměrného čistého výdělku nebo vyměřovacího základu pokud uchazeč ukončil zaměstnání bez vážného důvodu sám nebo dohodou
- 60 % podpora při rekvalifikaci

Strop pro výplatu je 0,58 násobek průměrné mzdy!

Max výše podpory při rekvalifikaci činí 0,65násobek průměrné mzdy NH za první až třetí čtvrtletí kalendářního roku předcházejícího kalendářního roku, ve kterém uchazeč o zaměstnání nastoupil na rekvalifikaci.

Aktivní politika zaměstnanosti

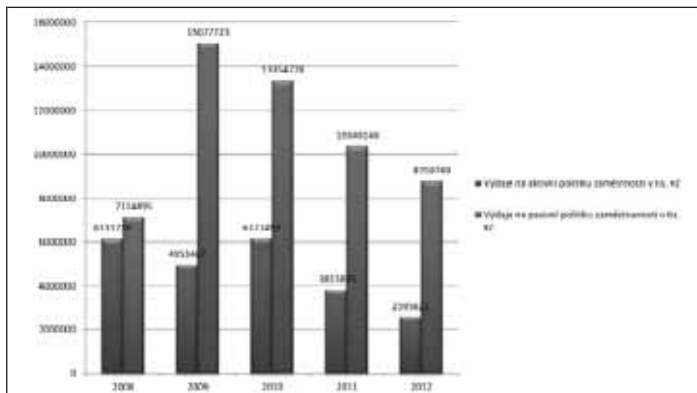
Nástroje APZ

- Rekvalifikace
- Veřejně prospěšné práce
- Společensky účelná pracovní místa
- Veřejná služba (ústavní soud zrušil v listopadu 2012)
- Investiční pobídky
- Nástroje pro zaměstnávání osob se ZP (pracovní rehabilitace, chráněná pracovní místa, chráněná pracovní dílna)
- Překlenovací příspěvek (pro OSVČ)
- Příspěvek na zapracování (max. po dobu 3 měsíců)
- Příspěvek při přechodu na nový podnikatelský program
- Cílené programy ESF – OP LZZ

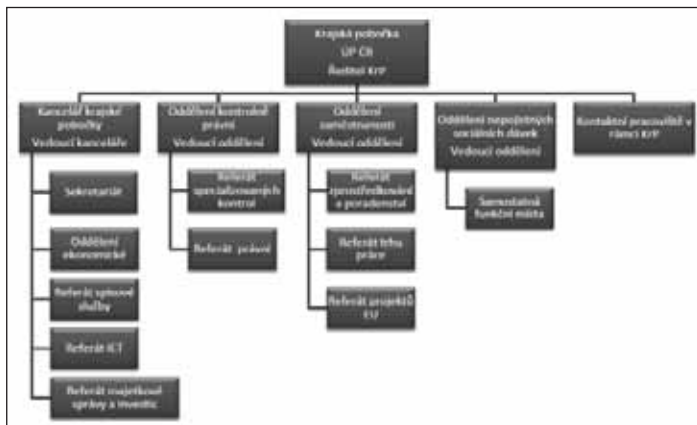
Rizikové skupiny osob na trhu práce

- Osoby se zdravotním postižením
- Mladiství uchazeči o zaměstnání, tj. fyzické osoby do 20 let
- Fyzické osoby starší 50 let
- Fyzické osoby pečující o děti do věku 15 let
- Ženy po mateřské dovolené
- Absolventi škol
- Nekvalifikovaní uchazeči
- Uchazeči společensky nepřizpůsobiví, často měnící zaměstnání, se špatnou morálkou
- Dlouhodobě nezaměstnaní

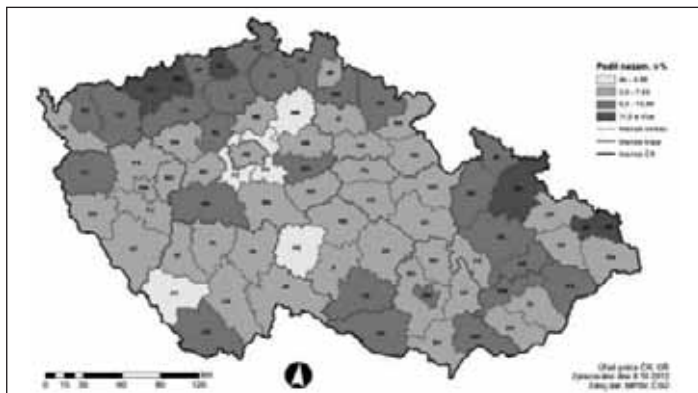
Přehled výdajů na aktivní a pasivní politiku zaměstnanosti za období 2008–2012

Struktura krajské pobočky UP ČR

Podíl nezaměstnaných na počtu obyvatel v okresech České republiky k 30. 9. 2013

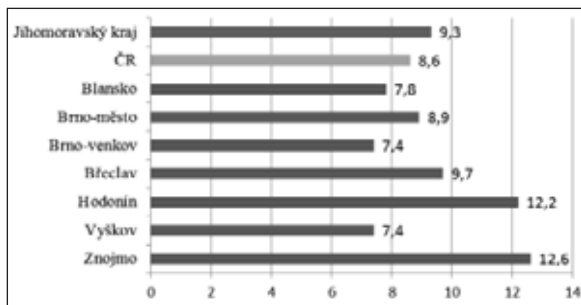

Počty evidovaných uchazečů o práci – volná pracovní místa

Ukazatel (celkový počet)		únor 2013	leden 2014	únor 2014	březen 2014
Evidovaní uchazeči o zaměstnání		71 215	75 378	74 823	73 200
z toho	Ženy	33 053	35 397	35 095	34 845
	absolventi a mladiství	4 390	4 899	4 678	4 383
	uchazeči se zdravotním postižením	8 129	7 560	8 105	8 105
podíl nezaměstnaných osob v %		8,8	9,4	9,3	9,1
volná pracovní místa		2 712	3 068	3 128	3 481
počet uchazečů na 1 volné pracovní místo		26,3	24,6	23,9	21,0

Ze statistiky je zřejmé, že není dostatek odpovídajících pracovních míst.

Výše nezaměstnanosti v JMK

Graf znázorňuje praxí ověřenou skutečnost, že nezaměstnanost v JMK je vždy vyšší než celostátní průměr a nejvyšší jev ve Znojemském a Hodonínském okrese.

2) Problém nezaměstnanosti v Rakousku

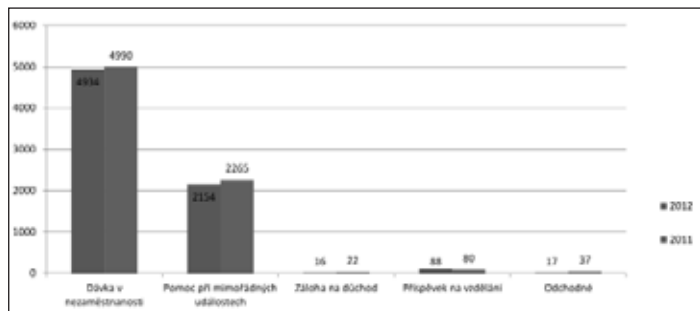
Arbeitsmarktservice je soukromá společnost, která v Rakousku provádí činnost jako u nás Úřady práce. Organizační struktura Arbeitsmarktservice:

- Informační zóna
- Servisní zóna
- Poradenská zóna
- Služby pro podniky

Dávky poskytované Arbeitsmarktservice

Údaje uvedeny v tisících EUR	2011	2012
Dávky v nezaměstnanosti (Arbeitslosengeld)	11 556	12 470
Pomoc při mimořádných událostech (Notstandshilfe)	8 211	9 209
Zálohy na důchod (Altersteilzeigeld)	474	550
Príspevky na vzdělání (Weiterbildungsgeld)	299	515
Odškodné (Übergangsgeld)	813	489
CELKEM EUR v tisících	21 352	23 233

Zpracované žádosti o dávky za období 2011–2012

Komparace činností pracovišť ve Znojmě a Mistelbachu

KOMPARACE	Kontaktní pracoviště ve Znojmě	Arbeitsmarktservice v Mistelbachu
Právní subjektivita	ne	ano
Nadřazený orgán:	Krajská pobočka Jihomoravského kraje	Zemská pobočka Dolní Rakousy
Působnost	Okres Znojmo	Okres Mistelbach
Počet obcí v působnosti pracoviště	111	36
Počet obyvatel	91 197	73 959
Počet zaměstnanců	72	30
V čele pracoviště stojí	ředitel	ředitel

4. Základní ekonomicko-sociální parametry České republiky a Rakouska
v následné vazbě na Jihomoravský kraj a dolnorakouskou vládu

<p>Dávky poskytované pracovištěm</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podpora v nezaměstnanosti • dávky státní sociální podpory • dávky pomoci v hmotné nouzi • dávky posuzované osobám se zdravotním postižením • dávky péčovské péče • příspěvek na péči 	<ul style="list-style-type: none"> • dávky v nezaměstnanosti • pomoc při mimořádných událostech • zálohy na důchod • odepovědné
<p>Organizační struktura (věže stojí ředitel)</p>	<p>se členi na sekretariát ředitele a 2 oddělení:</p> <ul style="list-style-type: none"> • oddělení zaměstnanosti, které je rozděleno na 2 referáty a • oddělení nepojistných sociálních dávek, které je rozděleno na 3 referáty. 	<p>se členi na 3 zóny: informační zóna, servisní zóna, poradenská zóna a dále se členi na servis pro podniky a servis pro cizince.</p>
<p>Počet zaměstnanců</p>	<p>celkem 72 zaměstnanců z toho: ředitel – 1 sekretariát ředitele – 5 oddělení zaměstnanosti – 34 oddělení nepojistných sociálních dávek – 32</p>	<p>celkem 29 zaměstnanců z toho: ředitel – 1 zástupce ředitele (vedoucí poradenskou zónu) sekretářka ředitele – 1 informační zóna – 2 servisní zóna – 8 poradenská zóna – 11 servis pro podniky – 4 servis pro cizince – 1 psycholog – 1</p>
<p>Samoslužba pro klienty:</p>	<p>Call centrum Ministerstva práce a sociálních věcí poskytuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • poradenskou informaci týkající se oblastí poskytovaných dávek a situací na trhu práce. 	<p>AMS – konto zřizované na www.ams.at:</p> <ul style="list-style-type: none"> • přes internet si klient může ořídil svůj účet a zaregistrovat se do evidence nezaměstnaných a požádat o dávky, znášat údaje, znášat termín schůzky.
<p>Informace o rozpočtech na internetových stránkách:</p>	<p>Nevyvěřejněny, pouze do roku 2010 od roku 2011 zveřejněny pouze za výkři územní celky – kraje.</p>	<p>Zveřejněny na internetových stránkách www.ams.at</p>

KOMPARACE rok 2012	OKRES ZNOJMO	OKRES MISTELBACH
Míra nezaměstnanosti	15,1	5,7
Počet nezaměstnaných evidovaných pracovištěm	8566	2 127
Počet nezaměstnaných evidovaných žen	4278	865
Délka evidence nezaměstnaných:		
• Do 3 měsíců	2873	1158
• 3-6 měsíců	1456	484
• 6-12 měsíců	1363	373
• Dále než 12 měsíců	2874	112

Účinky APZ

Dopady na nezaměstnanost (přímé a nepřímé)

Účinky snižující efekt programů na zaměstnanost (mrtvá váha, substitute, vytlačení).

Další pozitivní účinky (příjem nezaměstnaných, struktura času nezaměstnaných, vliv na lidský kapitál).

Negativní účinky: efekt uzavření, „creaming efekt“.

Průměrný věk odchodu do důchodu (2008)

EU (27) 61,4 let

EU (25) 61,3 let

EU (15) 61,5 let

ČR 60,6 let

Min.: FR 59,3 let (Malta, Chorvatsko)

Max.: Island 64,4 (Norsko, Švédsko, Nizozemí)

V roce 2008 byl průměrný věk odchodu do důchodu v Evropské unii 61,4 roku, přitom v Japonsku to bylo 70 let a v USA: 65 let.

Závěr

V úvodu byla připomenuta dlouhá společná cesta v minulosti, kterou společně prošli ČR a Rakousko. A hlavně dva sousední regiony Jižní Morava a Dolní Rakousko, které byly v minulosti jedním logickým celkem. Mohlo by se tedy předpokládat, že v mnoha ohledech se budou obyvatelé chovat shodně. Zvláště když uvážíme, že i cesty, které po rozdělení obyvatelé prošli, byly hodně podobné. Z porovnávaných údajů však vyplynulo, že ve většině základních principů a postojů se chování a názory obyvatel jednotlivých regionů diametrálně liší!

Je to velmi zajímavé, pokud uvážíme, že existuje i jistá podobnost obou regionů, jak ve velikosti, tak i v zaměření velké části regionu na zemědělství. Oba regiony mají shodu i v existenci dominantních „hlavních měst“.

Chování obyvatel Dolního Rakouska se diametrálně odlišuje od chování obyvatel regionu Vídně ale i obyvatel Jižní Moravy. Toto se projevuje v rovině:

- politické
- ekonomické
- sociální
- vzdělávací
- ale i demografické a dalších.

O těchto rozdílech vypovídají výše uvedené údaje prezentované v jednotlivých přednáškách. Závěrem je možno konstatovat, že dle zjištěných údajů platí následující teze:

„Jak jsou si obyvatelé obou regionů dislokačně blízcí, tak jsou si povahově a principiálně nekonečně vzdálení.“

S trochou smutku musím říci, že jsou mi osobně postoje obyvatel Dolního Rakouska bližší. Jsem přesvědčen, že tyto skutečnosti jsou velmi zajímavé a stály by za mnohem podrobnější analýzy, než bylo možné provést v rámci srovnávání obou regionů v tomto projektu.

Milan Venclík, srpen 2014